

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky



Diplomová práce

Fiskální federalismus ve vybraných zemích EU

Bc. Bohuslava Jílková

© 2018 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Bohuslava Jílková

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Fiskální federalismus ve vybraných zemích EU

Název anglicky

Fiscal Federalism in Selected European Countries

Cíle práce

Hlavním cílem práce je analýza a komparace systémů financování územních samospráv v České republice a ve Slovenské republice. Dílčím cílem v teoretické části diplomové práce je na základě teoretických poznatků, získaných z odborné literatury a odborných článků, analyticky porovnat a zhodnotit systém veřejné rozpočtové soustavy v ČR s modelem aplikovaným ve SR. Dílčím cílem praktické části práce je analýza alokovaného objemu finančních prostředků v rámci daňových pravomocí dvou územně správních celků v ČR a dvou územně správních celků v SR a jejich komparace za zvolené časové období s ohledem na specifika systému financování v uvedených zemích.

Metodika

Práce bude rozdělena do 3 hlavních částí. První část bude teoretická (literární rešerše), která bude založena na analýze dokumentů, s jejich pomocí se studentka seznámí se stavem řešené problematiky. Základním pramenem informací bude odborná literatura, případně odborné časopisy a periodika. Při zpracování DP bude v teoretické části použita metoda obsahové analýzy, doplněná metodami indukce a dedukce. Druhá část bude analytická. Založena bude na využití primárních a sekundárních dat. Na základě zkoumaného problému dojde ke zpřesnění cíle práce. Součástí bude též i obecná charakteristika vybraných územních celků. Bude provedena cílená analýza hospodaření zejména na příjmové straně rozpočtu vybraných územních celků za zvolenou časovou řadu. Primární data budou získána z finančních výkazů. V praktické části práce bude provedena analýza redistribuce příjmů ve prospěch vybraných nižších územních celků v obou zemích, dále se v této části práce uplatní metody komparace a následné syntézy. Závěrečná část bude obsahovat formulace výsledků práce a případné návrhy opatření a doporučení.

Doporučený rozsah práce

50 – 70 stran

Klíčová slova

Fiskální federalismus, veřejný sektor, decentralizace, region, veřejný rozpočet, veřejné finance, kompetence, územní samospráva.

Doporučené zdroje informací

BABČÁK, Vladimír. Daňové právo na Slovensku. Bratislava: Epos Slovenská republika, 2015, 752 s. ISBN 9788056200919

BROWN, C V. – JACKSON, P M. *Ekonomie veřejného sektoru*. Praha: Eurolex Bohemia, 2003. ISBN 80-86432-09-2.

ČERVENKA, Miroslav. Soustava veřejných rozpočtů. Praha: Leges Česká republika, 2009, 205 s. ISBN 978-80-87212-11-0

GROSPÍČ, Jiří, VOSTRÁ, Lenka a LOUDA, Tomáš. Územní samospráva – V České republice a v Evropě. Praha: Aleš Čeněk, 2007, 423 s. ISBN 9788073800284

KUBÁTOVÁ, K. *Daňová teorie a politika*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-841-3.

MEDVEĎ, Josef, NEMEC, Juraj a Kolektiv. Základy veřejných financí. Bratislava: SPRINT, 2007, 272 s. ISBN 8089085842

OCHRANA, F. – MAAYTOVÁ, A. – PAVEL, J. *Veřejné finance v teorii a praxi*. Praha: Grada Publishing, 2015. ISBN 978-80-247-5561-8.

PEKOVÁ, J. *Veřejné finance : teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. ISBN 978-80-7357-698-1.

PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů : teorie a praxe*. Praha: Grada, 2015. ISBN 978-80-247-5608-0.

SEDMIHRADSKÁ, Lucie. Rozpočtový proces obcí. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2016, 180 s. ISBN 9788074789687

Předběžný termín obhajoby

2017/18 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Jiří Čermák, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 13. 3. 2017

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 13. 3. 2017

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 28. 03. 2018

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Fiskální federalismus ve vybraných zemích EU" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 28. 3. 2018

Bc. Bohuslava Jílková

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Jiřímu Čermákovi, Ph.D. za cenné připomínky a odborné rady při vedení mé diplomové práce.

Fiskální federalismus ve vybraných zemích EU

Abstrakt

V práci je provedena komparace dílčí části systému financování územních samospráv v České republice a Slovenské republice a to na základě části fiskální decentralizace, konkrétně na dani z nemovitých věcí jejich podílu na celkových daňových příjmech, plánovaná výše, reálný příjem, podíl odvodu této daně na jednoho obyvatele u vybraných obcí ve zvoleném časovém období.

Teoretická část práce objasňuje problematiku fiskálního federalismu, část fiskální decentralizace, její vývoj a modely. Rozpracováno je téma veřejné správy, její funkce, úrovně a organizační principy. Dále je provedena analýza rozpočtové soustavy, veřejných příjmů i výdajů a rozpočtového určení daní.

Praktická část je zaměřena na komparaci daní z nemovitých věcí. Na základě porovnání této daně ve zvolených zemích, je provedena dílčí komparace systémů financování územních samospráv. Primární data jsou získána z 15 vybraných obcí (10 obcí z ČR, 5 obcí ze SR) ve zvoleném časovém období 2010-2016.

Závěrem je zjištění, že systém zákonné, podzákonné úpravy, výpočtů, následné úhrady i další správy daní z nemovitých věcí, je ve zkoumaných zemích rozdílný, kdy se především liší v rozsahu kompetencí, které jsou obcím k výběru daní ve sledovaných zemích svěřeny.

Klíčová slova: fiskální federalismus, veřejný sektor, decentralizace, region, veřejný rozpočet, veřejné finance, kompetence, územní samospráva, daně z nemovitých věcí, daňové příjmy

Fiscal Federalism in Selected European Countries

Abstract

In this thesis, the comparison of the constituent part of the system of financing territorial self-governments in the Czech and Slovak Republics based on a part of fiscal decentralization, particularly on real estate taxes and their share on the total tax revenues, the planned amount, the real income, the per capita tax payment share in the selected municipalities in the chosen period of time is carried out.

The theoretical part of the thesis explains the issue of fiscal federalism, the part of fiscal decentralization, its development and models. The topic of public administration, its functions, levels and organization principles is elaborated. In addition, an analysis of budget system, public revenues and expenditures, and tax budgeting is executed.

The practical part is focused on the comparison of real estate taxes. Based on the comparison of this tax in the selected countries, a partial comparison of financing of territorial self-governments is carried out. Primary data are obtained from 15 selected municipalities (10 municipalities from the CR, 5 municipalities from the SR) in chosen time period 2010-2016.

In conclusion, it has been found that the system of legal, sub-legal adjustment, calculations, subsequent reimbursements and other real estate tax administration is different in the surveyed countries, where they differ mainly in the range of competence that is entrusted to particular municipalities for the tax collection in the surveyed countries.

Keywords: fiscal federalism, public sector, decentralization, public budget, public finance, competence, territorial self-government, real estate taxes, tax revenue

Obsah

1	Úvod.....	11
2	Cíl práce a metodika.....	12
2.1	Cíl práce	12
2.2	Metodika	12
3	Teoretická východiska	15
3.1	Veřejná správa.....	16
3.3	Funkce veřejné správy:	17
3.4	Úrovně veřejné správy	17
3.5	Organizační principy veřejné správy	19
3.5.1	Řídící princip	19
3.5.2	Organizační princip.....	19
3.5.3	Vládnoucí princip	19
3.5.4	Princip ustanovení.....	20
3.5.5	Princip působnosti.....	20
3.6	Fiskální federalismus	21
3.6.1	Vývoj teorie fiskálního federalismu	21
3.6.2	Měření rozsahu fiskálního decentralismu	24
3.7	Funkce veřejných financí	24
3.7.1	Alokační funkce	26
3.7.2	Redistribuční funkce	26
3.7.3	Stabilizační funkce.....	27
3.7.4	Decentralizace legislativní funkce	27
3.7.5	Decentralizace funkcí veřejných financí.....	28
3.8	Modely fiskálního federalismu	30
3.8.1	Horizontální model	30
3.8.2	Vertikální model	30
3.8.3	Centralizovaný model	31

3.8.4	Decentralizovaný model	31
3.8.5	Kombinovaný model.....	32
3.8.6	Zásada subsidiarity	33
3.9	Rozpočtová soustava.....	33
3.9.1	Soustava veřejných rozpočtů	34
3.9.2	Rozpočtové zásady	36
3.9.3	Rozpočtový proces.....	37
3.10	Veřejné příjmy a výdaje	38
3.10.1	Veřejné výdaje	38
3.10.2	Veřejné příjmy	40
3.10.3	Daňové příjmy	43
3.10.4	Třídění daní.....	44
3.11	Rozpočtové určení daní.....	46
3.11.1	Svěřené daně	46
3.11.2	Sdílené daně.....	47
3.11.3	Rozpočtové určení daní v České republice.....	47
3.11.4	Rozpočtové určení daní ve Slovenské republice	49
3.12	Vlastní práce.....	51
4.1.	Česká republika.....	51
3.12.1	Daně z nemovitých věcí.....	51
3.12.2	Daně z pozemků.....	51
3.12.3	Daně ze staveb a jednotek.....	54
3.13	Vybraná města - rozbor	56
3.13.1	Česká Lípa	57
3.13.2	Frýdek – Místek	59
3.13.3	Chomutov.....	61
3.13.4	Jihlava	62
3.13.5	Karlovy Vary	63

3.13.6	Karviná.....	65
3.13.7	Mladá Boleslav	66
3.13.8	Přerov.....	68
3.13.9	Příbram.....	69
3.13.10	Tábor.....	70
3.13.11	Hodnocení výsledků z vybraných měst České republiky	72
3.14	Slovenská republika	75
3.14.1	Daně z pozemků.....	77
3.14.2	Daně ze staveb	79
3.14.3	Daně z bytů	79
3.14.4	Vybraná města – rozbor	80
3.14.5	Nové Zámky	80
3.14.6	Poprad	82
3.14.7	Prievidza	83
3.14.8	Trenčín.....	84
3.14.9	Zvolen	86
3.14.10	Hodnocení výsledků z vybraných měst Slovenské republiky	87
4	Závěr	90
5	Seznam použitých zdrojů	94
6	Přílohy.....	104
	Seznam tabulek	
	Seznam obrázků	
	Seznam tabulek	
	Seznam použitých zkratk	

1 Úvod

Motivací ke zpracování této problematiky je zájem o posouzení, jakým směrem v oblasti fiskálního federalismu se posunuly obě země za dobu samostatnosti. Po rozdělení zemí, které proběhlo formou dohody vládních činitelů, bez možné účasti občanů, je účelné se zabírat vývojem tak blízkých zemí jakými jsou si Česká a Slovenská republika. Obě země procházely v rámci evropského vývoje stejnými kroky, jako byl například vstup do Evropské unie, který proběhl pro obě země ke stejnému datu. Nicméně jsou zde i značné rozdíly, především v oblasti fiskální politiky, kdy Slovenská republika již k 1. 1. 2009 přijala Euro a vstoupila do Eurozóny, zatímco Česká republika v tuto chvíli neuvádí žádné konkrétní datum případného přijetí Eura. Práce se ovšem věnuje problematice, která je v kompetenci nastavení každé země dle vlastního dlouhodobého rozhodnutí kterým směrem se v oblasti fiskální decentralizace vydá.

Problematika komparace fiskálního federalismu ve vybraných zemích, kterými je Česká republika a Slovenská republika, je vybrána také z důvodu aktuálnosti porovnání vývoje v obou zemích po rozdělení, ke kterému došlo před 25 lety. Okruh problematiky fiskálního federalismu je natolik široký, že je nutné tento zúžit. K provedení komparace je vybrána část fiskální decentralizace, která se váže k oblasti daní z nemovitých věcí. Téma této daně je aktuální, neboť o tuto problematiku se zajímá jak odborná, tak i laická veřejnost. Zúčastněné strany přicházejí s návrhy na změny legislativy, na základě které je pak výběr daně z nemovitých věcí realizován případně upravován.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem práce je analýza a komparace systémů financování územních samospráv v České republice a Slovenské republice, respektive dílčí části fiskální decentralizace uplatňované v obou systémech financování, a to s ohledem na pravomoce ve zdaňování v souvislosti s daní z nemovitých věcí. Výběr je zdůvodněn porovnáním dvou co nejbližších si zemí, jejich společná minulost by mohla naznačovat obdobný daňový systém, i když již 25 let každá z nich uskutečňuje vlastní politiku. Právě komparace po dlouhou dobu stejně se vyvíjejících zemí, a na druhé straně již dostatečný časový úsek umožňující samostatný vývoj, byl důvodem ke zpracování diplomové práce na uvedené téma.

V souladu s dílčím cílem práce, je provedena analýza alokovaného objemu finančních prostředků v rámci daňových pravomocí územně samosprávných celků v obou zemích a komparace problematiky daní z nemovitých věcí s ohledem na specifika systému financování.

2.2 Metodika

Ke zpracování diplomové práce je zvoleno téma týkající se fiskálního federalismu, neboť je to oblast široká, pojednávající o propojenosti veřejné rozpočtové soustavy, bylo třeba pro účel práce zájmovou oblast zúžit a specifikovat. K provedení komparace je vybrána problematika daní z nemovitých věcí. Celý objem této daně je příjmem obecních rozpočtů, a proto je tato velmi vhodná k provedení analýzy alokace finančních prostředků v rámci daňových pravomocí sledovaných zemí u nižších samosprávných celků.

Při zpracování teoretické část práce je použita literární rešerše zpracovaná na základě obsahové analýzy poznatků z odborné literatury, článků v odborných časopisech a periodicích, v návaznosti na legislativu vybraných zemí, včetně objasnění pojmů uváděných v použité odborné literatuře. Metodou indukce a následné dedukce je tato část zpracována tak, aby bylo možné se od teoretických poznatků odpoutat a v praktické analytické části tyto zúročit při komparaci údajů získaných z primárních dat jednotlivých nižších článků územně samosprávných celků.

Praktická část práce je provedena v souladu s dílčím cílem, obsahuje finanční analýzu alokovaného objemu finančních prostředků sledovaných zemí v rámci samostatné působnosti obcí v České republice a Slovenské republice při výběru, rozsahu pravomocí a správy v oblasti daní z nemovitých věcí. Je také zpřesněn cíl práce, kterým je komparace daňových pravomocí a systémů problematiky daní z nemovitých věcí. Fiskální federalismus respektive jeho část fiskální decentralizace, velmi úzce souvisí se zabezpečením finančních činností obcí v samostatné působnosti, přičemž v obou zemích patří celý objem příjmů ze sledované daně obcím. Komparace je provedena na základě syntézy dat vycházející z analýzy stanovených parametrů, na základě kterých bude možné formulovat závěr práce, její výsledek, případně návrhy či doporučení.

V práci jsou analyzována primární data ve stanoveném období a u vybraných obcí z obou posuzovaných zemích. Získané údaje dále souží k analýze, v čem se oba systémy správy daní z nemovitých věcí liší a v čem se shodují. Toto vzájemné porovnání je provedené v rovině teoretické, kdy jsou posouzeny zákonné úpravy, kompetence a možnosti změn, úprav, výběru, které jsou obcím svěřeny. V rovině praktické je provedena komparace na základě syntézy získaných dat, konkrétně ze závěrečných účtů, rozpočtů obcí a statistických dat.

Na základě získaných primárních dat u vybraného vzorku obcí v obou zemích a ve zvoleném časovém úseku let 2010-2016. Získaná data jsou výstupem z finančních výkazů obcí. Na základě těchto, jsou následně metodou syntézy vytěženy údaje, které představují základ pro konkrétní výstupy závěrečné komparace. Do zvoleného časového úseku je zahrnuta končící ekonomická recese a nastupující ekonomická konjunktura. Provedením syntéz zjištěných dat u analyzovaných zemí, bude naplněn hlavní cíl práce, kterým je komparace systémů financování územních samospráv v České republice a Slovenské republice.

Konkrétně je vybráno z České republiky 10 měst, kdy kritériem pro výběr byl s počtem obyvatel v rozpětí od 30 do 60 tis. obyvatel, skutečnost, že se jedná minimálně o město okresní a byla vybrána i města krajská, z důvodu možného porovnání objemu příjmů z daní z nemovitých věcí u těchto měst. Ve Slovenské republice je vybráno 5 měst na základě stejných kritérií. Výběr polovičního počtu měst než v České republice se opírá o skutečnost polovičního počtu obyvatel Slovenské republiky a také menšího počtu obcí splňujících parametry.

Na základě předem pevně stanovených parametrů, je provedena dílčí komparace systému financování územních samospráv. Kdy tyto parametry jsou určeny tak, aby z jejich analýzy bylo možné utvořit závěr, který má dostatečnou vypovídající hodnotu. Data, ze kterých práce vychází, jsou podložena především závěrečnými účty a rozpočty zkoumaných obcí a údaji získanými z dat statistických úřadů ČR a SR:

- celkové reálné daňové příjmy
- podíl daní z nemovitých věcí na celkových daňových příjmech
- plánovaný daňový příjem daní z nemovitých věcí
- reálný daňový příjem daní z nemovitých věcí
- podíl reálného příjmu daní z nemovitých věcí s plánovaným příjmem daní z nemovitých věcí
- podíl objemu reálně odvedených daní z nemovitých věcí na jednoho občana.

3 Teoretická východiska

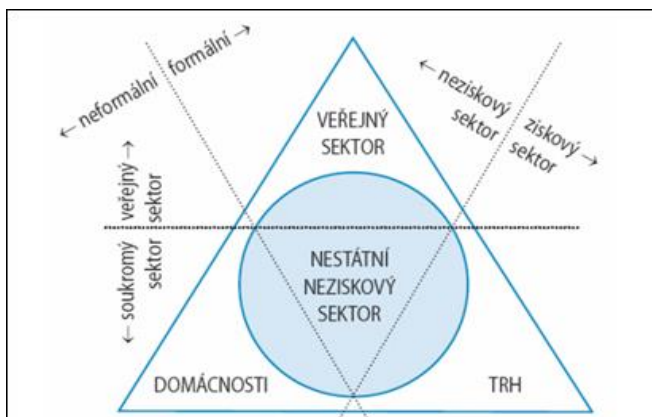
Národní hospodářství určuje území daného státu, nicméně v dnešním globálním světě je součástí i světového hospodářství. Národní hospodářství je ekonomickým systémem subjektů a subsystémů. Je souhrnem činností hospodářského charakteru uskutečňovaný všemi hospodářskými subjekty.

Národní hospodářství dělíme podle odvětví (výroba, služby). Podle sektoru, v jakém jednotlivém odvětví funguje, na primární, respektive prvovýrobu, kam patří především zemědělství, lesnictví, dále sekundární, kam je řazena zpracovatelská výroba, a terciální, kam patří obchod a služby. Pro národní hospodářství je nejdůležitější sektorem sektor sekundární.

Podle vlastnictví lze národní hospodářství rozdělit na soukromý a veřejný. S rozdělením velmi úzce souvisí i rozdělení podle financování provozu. Ten se dělí podle toho, zda vytváří zisk nebo je neziskový, tento je většinou sektorem veřejným. Ekonomika veřejného sektoru pak musí brát v úvahu alokační pravidla a procesy a studuje účinky veřejných výdajů a příjmů, respektive daní na celé národní hospodářství (Rektořík, 2001, s. 20).

Národního hospodářství především uspokojuje celkové potřeby společnosti. Díky stálému růstu těchto potřeb je vyvíjen stálý tlak na růst národního hospodářství. Pro měření posunu produkce existují národohospodářské veličiny. Celosvětově nejpoužívanější je makroekonomický ukazatel hrubého domácího produktu (dále HDP). Tento je výsledkem celkové peněžní hodnoty všech statků a všech služeb vytvořených v daném období na daném území, ale nezachycuje tzv. netržní produkci, což jsou služby a statky, které vytvářejí samy domácnosti pro svou potřebu. Dále výkony šedé a černé ekonomiky, tyto nejsou žádnou oficiální statistikou zachyceny. A také změny životního prostřední či posun kvality výroby a služeb.

Obrázek 1 - Pestoffův model národního hospodářství



Pramen: REKTOŘÍK, Jaroslav, *Organizace neziskového sektoru, Základy ekonomiky, teorie a řízení*, 2001, Ekopress, Praha, s. 16

Veřejný sektor je součástí ekonomiky zabývající se službami, proto je někdy zaměňován s pojmem veřejné služby. Veřejný sektor je součástí národního hospodářství, které zajišťuje veřejné statky a služby pro obyvatelstvo. Tato část národního hospodářství je založena na neziskovém principu, proto je financován z veřejných rozpočtů respektive, veřejných zdrojů. Z uvedených důvodů podléhá veřejné kontrole. Jádrem veřejného sektoru je veřejné správa [2].

3.1 Veřejná správa

Fiskální federalismus a veřejná správa spolu velmi úzce souvisí. Bez systému veřejné správy by fiskální federalismus nebyl možný.

Po listopadu 1989, přesněji padnutí komunistické vlády, se v tehdejší Československu začaly uskutečňovat kroky k tomu, aby totalitní moc přešla zákonnou cestou k parlamentní demokracii, tedy ke změnám souvisejícím s dělbou moci. V roce 1990 byly zrušeny národní výbory a byly nahrazeny na obecní úrovni městskými úřady, obecní samosprávou [33]. Po rozdělení Československa se rozešly i modely, které přijaly samostatně již působící státy a začaly v rámci veřejné správy uplatňovat. Nicméně základ fiskálního federalismu je pro modely veřejné správy v obou zemích stejný.

Veřejná správa se dělí na (Obrázek 3):

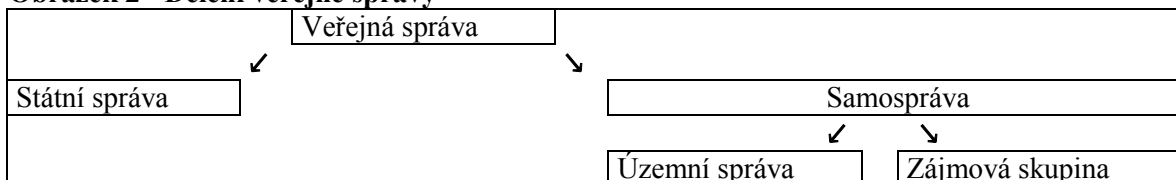
- **státní správu** - činnost zajišťovaná státem, státními orgány; funguje zde hierarchické uspořádání a systém dekoncentrace.

Státní moc lze uplatňovat jen v případech a mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví [24].

- **samosprávu** – tato se dále dělí na územní a zájmovou.

Územní samospráva je zaručena Ústavou ČR [23] a Ústavou SR [39] a dalšími zákony. Stát do rozhodování samosprávných orgánů v jejich samostatné pravomoci zasahovat nemůže.

Obrázek 2 - Dělení veřejné správy



Pramen: PROVAZNIKOVÁ, Romana, *Financování měst, obcí a regionů*, 2015, GRADA Publishing, a.s., Praha, s. 12

3.3 Funkce veřejné správy:

- realizovat na základě právního rámce svou moc – tzn. **funkce mocenská**, tato poskytuje ochranu orgánům veřejné správy tak, aby její práce byla bezproblémová,
- regulovat státní záležitosti – tzn. **funkce organizační** - uspořádání činností, kompetencí, vztahů a jednotlivých subjektů, které vykonávají veřejnou správu.

Organizace a funkčnost veřejné správy je v každé zemi víceméně odlišná, záleží na kulturním, historickém či ekonomickém vývoji. Nejde tedy přesně určit, v jakém poměru by měla být státní správa a samospráva zastoupena. Jde hlavně o to, aby činnost celé veřejné správy byla pro občany co nejméně zatěžující a v případě jejich potřeb byla dostupná.

3.4 Úrovně veřejné správy

Fiskální federalismus je založen na koexistenci veřejné správy na více úrovních. V České i Slovenské republice jsou tyto úrovně čtyři:

- **Nadnárodní vláda** – od vstupu do EU reprezentována jejími strukturami, vzhledem k tomu, že Česká i Slovenská republika vstoupily do Evropské unie společně, dne 1. května 2004, jsou v jejích orgánech zastoupeny po stejnou dobu. Obě země jsou tedy stejně vázány právním řádem EU, především směrnicemi.
- **Ústřední vláda** – tak zvané „centrum moci“ bez dalších, nižších úrovní vlády. Díky formě takové vlády, kterou zažilo tehdejší Československo v průběhu 40 let vlády komunistické strany, zaujaly obě stávající země jasný postoj. Taková vláda

držená z pozice moci a centra, bez možnosti jakékoliv územní samosprávy není udržitelná a vede jen k destrukci celé společnosti, proto již v roce 1990 proběhly první kroky k decentralizaci a reformě veřejné správy. Do současnosti proběhly dvě fáze reformy, bohužel od roku 2003 je veřejná správa reformována nesystematicky. Většina kompetencí tak dále zůstává v pravomoci a kompetencích ústředních orgánů.

- **Regionální vláda** – je zastoupena především vyššími územně samosprávnými celky – tedy kraji. I v malých zemích jako jsou ČR a SR existují různě územně, ekonomicky či hospodářsky rozvinuté regiony. Je tedy především na regionální vládě, aby činila kroky na základě legislativy o konvergenci s rozvinutými regiony, samozřejmě v souladu s celostátními a dále s celoevropskými cíli. Regionální vládu představují vyšší územně samosprávné celky, tedy kraje. V ČR je 14 krajů, včetně hlavního města Prahy, SR je rozdělena na 8 krajů.
- **Místní vláda** – základní, nejnižší stupeň vlády, samosprávy – obce. Česká i Slovenská republika jsou zeměmi obcí či malých měst, v ČR žije dokonce téměř 40 % populace v obcích s méně než 5 000 obyvateli. SR má tento podíl 45 %. Z uvedeného tedy vyplývá, že místní vláda je pilířem samosprávy, je také jasné, že tento poměr určuje charakter celého systému veřejné správy [52, 84]. V ČR bylo k 1. 1. 2016 bez rozdílu, kterého typu jsou, 6 258 obcí, ve SR 2 927 obcí. V každé obci působí místní – obecní vláda, která na sebe přebírá odpovědnost. Ze své činnosti se zpovídá nejen občanům, kteří je zvolili, ale zároveň je kontrolována nadřízenými orgány. Jak bylo uvedeno, ČR a SR jsou státy s velkým podílem středních a malých obcí. Právě tyto jsou posledními vykonavateli veřejné moci, realizují veřejné služby a mnohdy jsou na ně kladeny stejné požadavky, jako na obce, které pro svou činnost mají zřízen aparát městského úřadu, což přináší nemalé problémy [3].

Uvedený čtyřstupňový systém ovšem nemusí být realizován ve všech zemích, záleží na státním zřízení, státoprávním uspořádání, apod.

Zásadní ovšem je, aby každý ze stupňů veřejné správy měl právní základ, pevně dané území, na kterém jsou jeho kroky realizovány, obyvatelstvo, které na tomto území žije, a sám si sestavoval vlastní rozpočet k uspokojování služeb nejen veřejného sektoru, ale i samostatného rozvoje (Provazníková, 2009a, s. 14).

3.5 Organizační principy veřejné správy

Organizace veřejné správy se řídí podle určitých pravidel. Pro vytyčení, uplatňování a efektivitu veřejné správy jsou uvedené principy určující. Jedná se o institucionálně i funkčně ověřené a úspěšné postupy (Hendrych, 2009, s. 118).

3.5.1 Řídící princip

Koncentrace, subordinace – hierarchie subjektů veřejné správy je stavěna na základě podřízenosti, repetivě nadřízenosti. Takto lze dosahovat snížení nákladů a zjednodušení organizace. Úřad nižšího stupně je podřízen úřadu vyššího stupně.

Dekoncentrace – rozdělení výkonu veřejné správy na několik organizačních jednotek zařazených do jednoho veřejnoprávního subjektu. Je zde větší předpoklad na odbornost vedoucích pracovníků.

Horizontální – je uplatňován mezi subjekty, které stojí na stejném stupni a jejich rozdílnost je zakotvena v jejich působnosti, která je územní a věcná, např. Ministerstvo vnitra a Krajská ředitelství policie.

Vertikální – představuje rozdělení působnosti a pravomoci v hierarchickém uspořádání. Typickým příkladem jsou orgány státní správy např. úřady finanční správy, katastrální úřady [1].

3.5.2 Organizační princip

Centralizace je princip organizace a řízení, kdy jsou pravomoci cíleny do rukou jednoho subjektu. V dnešní době je tento princip poněkud „nepopulární“, nicméně má i svá pozitiva, jakými jsou například lepší a jednotná koordinace, případně omezení informačního šumu.

Decentralizace obnáší rozdělení pravomocí a odpovědností z centra na nižší subjekty, delegace agend. Ve svěřené působnosti mohou rozhodovat samy, bez direktivy z centra. Mohou projevovat i vlastní iniciativu.

3.5.3 Vládnoucí princip

Monokratický – orgán veřejné správy je zastoupen pouze jedinou osobou, která má i veškeré konečné rozhodovací kompetence, např. ministerstvo – ministr.

Kolegiální – rozhodují zcela rovnocenní představitelé orgánu veřejné správy, rozhodnutí se přijímá formou hlasování za dodržení procedurálních pravidel.

Je pochopitelné, že tento princip je uplatňován především ve veřejné správě v samosprávě, např. zastupitelstvo, rada.

3.5.4 Princip ustanovení

Jmenovací princip - je pro veřejnou správu typičtější. Jako případnou výhodu tohoto principu lze považovat odbornost jmenovaného, ovšem za podmínky, kdy proběhlo výběrové řízení. Obnáší autokratické vedení jednotlivcem, který je do vedoucí pozice ustanoven jmenováním, např. ministr, policejní prezident.

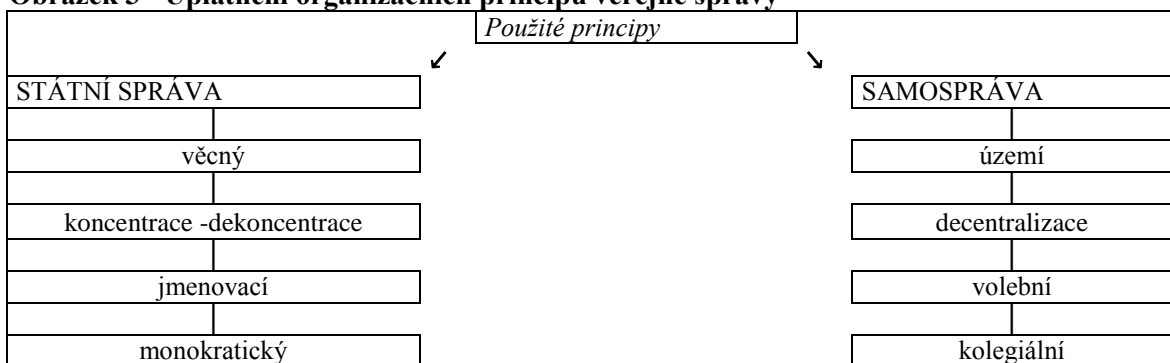
Volební princip - představuje veřejnou volbu, ať už přímou nebo zastupitelskou. Je uplatňován v návaznosti na vládnoucí kolegiální princip, je tedy typický pro samosprávu, např. parlament.

3.5.5 Princip působnosti

Věcný princip vymezuje resortní působnost, specializaci činností omezených na určité, dané oblasti, např. katastrální úřady.

Územní princip je určen výlučně nebo převážně vymezením hranic daného území, na kterém jsou uplatňovány a také vymáhány kroky veřejné správy. Lze dále rozlišovat orgány s celostátní působností, respektive ústřední orgány státní správy, a orgány s místní působností, která ovšem nemusí korelovat s administrativním členěním státu (Kadečka, Riegel, 2009, [cit. 29. 5. 2017]).

Obrázek 3 - Uplatnění organizačních principů veřejné správy



Pramen: Scickalová, M. a Gongol, T., *Základy správního práva a veřejné správy*, 2015, Karviná, SU OPF, s. 22,

3.6 Fiskální federalismus

Fiskální federalismus je teorie zabývající se veřejným sektorem, jeho úrovní decentralizace, efektivitou a možností zkvalitnění rozhodování a odpovědnosti za kroky na všech úrovních vlády (Peková, 2011, s. 587).

Teorie fiskálního federalismu se začala rozvíjet po 2. světové válce především v USA a souvisí s rozvojem územní samosprávy a decentralizací kompetencí ústřední vlády (Peková, 2008a, s. 357). To tedy znamená, že fiskální federalismus je realizován tam, kde je vícestupňová úroveň vlády. Nižším stupňům vlády jsou takto předávány určité kompetence a pravomoci.

V České republice i Slovenské republice jsou tři úrovně – ústřední, krajská a obecní. Nad těmito ovšem stojí ještě úroveň nadnárodní.

Hlavními důvody vzniku teorie fiskálního federalismu byly problémy s neefektivitou alokace prostředků do veřejných rozpočtů, snaha o zlepšení rozhodování o finančních tocích a s tím spojená nutnost decentralizace tohoto rozhodování na menší jednotky. Všechny tyto důvody také měly podpořit možnost větší kontroly ze strany občanů.

3.6.1 Vývoj teorie fiskálního federalismu

R. A. Musgrave použil termín fiskální federalismus v roce 1959 ve své knize *The Theory of Public Finance*. Právě zde se zabíral výše uvedenými problémy federální vlády v USA.

Než ovšem došel R. A. Musgrave k pojmu fiskálního federalismu, použil filozof Thomas Hobbes o 300 let dříve pro příměr státu monstrum – Leviatan. V jeho pojetí ovšem vystupuje tato hebrejská příšera jako všeobjímající, suverénní vládce.

R. A. Musgrave - rozpracoval teorii úlohy vlády a soukromého sektoru spolupracující na vztazích v demokratické společnosti. Rozpočty veřejného sektoru vytyčil jako tři rámce, které měly spolupůsobit při dělení vládních činností – decentralizaci. Poukázal také na rozhodování a formování daňového systému, tzv. „merit wants“ (Baláži, 2015).

Tiboutův model - „voting with the feet“ – volba nohama. Hypotéza vytvořená na základě myšlenky, že rozsah veřejných statků v správních územích má být takový, aby vyhovoval obyvatelům, jejich potřebám a preferencím. Množství obyvatel a velikost správních celků byly více rozpracovány v Buchananově teorii klubů.

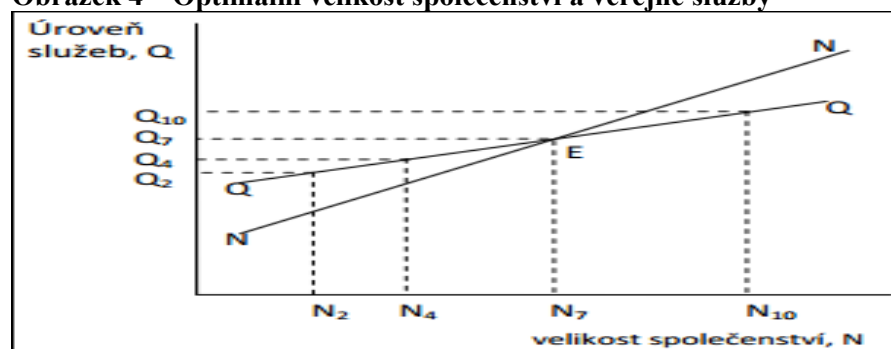
Model pracuje s předpoklady, že spotřebitel – volič je:

- plně mobilní
- dokonale informovaný
- neexistují překážky na trhu
- existuje množství komunit optimální velikosti a s optimálním množstvím poskytovaných statků k výběru (Špalek, 2011, s. 87).

Teorie klubů – zabývající se optimálním rozsahem poskytovaných veřejných statků k počtu obyvatel, tzn. velikost správních území – klubů / počet obyvatel – členů klubu. Pro čistě soukromý statek je optimálním klubem rodina / členem, jednotlivcem. V případě čistě veřejného statku je možné, aby jeden klub sdílel nekonečný počet členů, těchto je ovšem velmi málo. Nejčastější jsou smíšené statky, kdy je počet větší než jeden, ale menší než nekonečno. Tím nám ovšem není blíže sděleno ono optimum (Buchanan, 1965, [cit. 27. 5. 2017]). Teorie klubů vychází z liberálního modelu ekonomie, a vychází z teze, že veřejné statky jsou poskytovány jen tehdy a v takovém rozsahu, jak je společností vyžadováno.

Lokalizační teorie – analyzuje vazby víceúrovňových rozpočtových soustav se zaměřením na optimalizaci vazeb mezi těmito soustavami. Jak název napovídá, zabývá se tato teorie velikostí území, které by bylo optimální pro poskytování veřejných statků. Přičemž je řešena například vzdálenost, kterou musí občané absolvovat, aby mohli využít určitý veřejný statek. Výhodnější by tedy byl větší počet malých samospráv (Hamerníková, 2010, s. 24).

Obrázek 4 – Optimální velikost společenství a veřejné služby

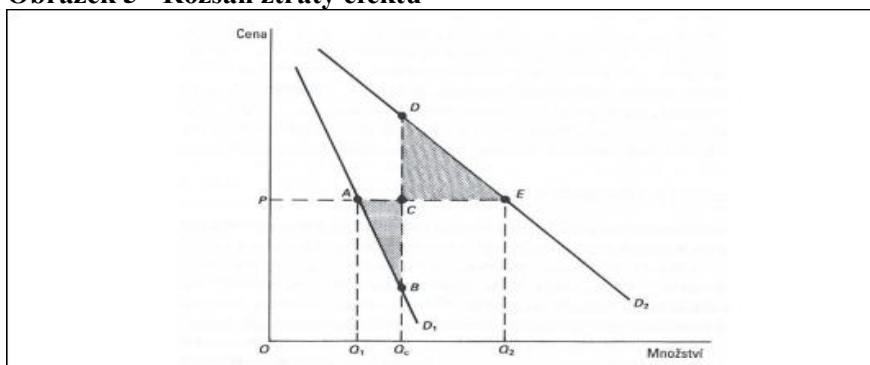


Pramen: Musgrave, R. A. Musgrave, P. B. (1994): *Veřejné finance v teorii a praxi*, Management Press, Praha, s. 420

Vysvětlivky: N – optimální velikost skupiny
Q – optimální velikost veřejného statku
E – optimální řešení

Oatesův decentralizační teorém – Oates W. E. se zabýval rozdílností veřejných statků, preferencí a možností jejich poskytování na daném území. Čím je množství a škála poskytovaných veřejných statků větší, tím je účelnější poskytování těchto statků decentralizovat (Oates, 1991, s. 261 a n.). Z uvedeného tedy vyplývá (Obrázek 5), že rozsah ztráty efektu z centrálně poskytovaných služeb první a druhé skupiny je určen jejich rozdílnou poptávkou. A dále, že příkrost poptávkové křivky a její strmost je určující pro trojúhelník, který určuje ztrátu z centralizace = nepřímá úměra rozsahu ztrát (Oates, 1991, s. 256)

Obrázek 5 - Rozsah ztráty efektu



Pramen. Oates, W. E., *Fiskální federalismus: přehled teoretického výzkumu a praktických výsledků*, dostupné: <http://journal.fsv.cuni.cz/storage/2491_199106wo.pdf>, 1991, s. 265, [cit. 27. 5. 2017]

Vysvětlivky: D1 – první skupina a její poptávka po veřejném statku
 D2 – druhá skupina a její poptávka po veřejném statku
 Q1 – první skupina a její úroveň výstupů
 Q2 – druhá skupina a její úroveň výstupu
 P – cena, při konstantních nákladech
 ABC – úbytek blahobytu první skupiny
 CDE – úbytek blahobytu druhé skupiny
 Q1, Qc – náklady přesahující jedincovu spotřebu

Ekonomové **J. G. Brennan a J. M. Buchanan** se v roce 1980 vrací k pojmu Leviatan, aby ukázali maximum moci, zdanění a nárůst pravomocí státu. Možné východisko ze situace nadvlády naznačili tím, že autonomní moc centrální vlády je nutno rozdělit pomocí decentralizace, této síly. Centrální systém vlády není natolik elastický, aby mohl reagovat na potřeby a poptávku v celé společnosti (Buchanan, Brennan, 2000), [cit. 27. 5. 2017]).

Předmětem teorie fiskálního federalismu je:

- rozdělení kompetencí a zajištění veřejných statků
- přiřazení finančních zdrojů

- zjištění, na které úrovni je zajištění veřejných statků nejefektivnější
- vztahy v rozpočtové soustavě
- míra finanční soběstačnosti

(Červenka, 2009a, s. 31).

Teorie fiskálního federalismu zkoumá optimální rozdělení odpovědnosti za zabezpečování a financování veřejných statků (Peková, 2008b, s. 428).

3.6.2 Měření rozsahu fiskálního decentralismu

Ukazatel míry fiskálního federalismu se používá v národních a mezinárodních srovnáních. Na měření fiskálního decentralismu se používají ukazatele Mezinárodního měnového fondu nebo Světové banky. Tyto ukazatele porovnávají především hodnoty:

- velikosti příjmů a výdajů samospráv (např. podíl na HDP)
- možnost samostatného rozhodování samosprávy o využití příjmů a výdajů
- rozsah finančních nástrojů, které mohou samosprávy využít ke svému rozvoji a konkurenceschopnosti
- velikost možného vlivu v rozhodování samosprávy o způsobu získání příjmů a určení, na co budou použity výdaje

(Medveď, Nemeč, 2007, s. 247).

Míra celkové decentralizace na straně výdajů je počítána jako podíl výdajů místních vlád na celkových výdajích ústřední vlády, přičemž jsou zde zahrnuty všechny úrovně samospráv. V roce 2015 byl celkový poměr výdajové decentralizace v České republice ve výši 27,11 %, ve Slovenské republice byl tento poměr 16,39 %.

Měření příjmové decentralizace se provádí jako podíl příjmů místních samospráv na celkových příjmech ústřední vlády (včetně transferů). V roce 2015 byl celkový poměr příjmové decentralizace v České republice 28,92 %, ve Slovenské republice pak 17,79 % [63].

3.7 Funkce veřejných financí

Veřejnými financemi jsou peněžní vztahy, které jsou zajišťovány a následně slouží k financování veřejných statků, respektive uspokojování potřeb obyvatel, a to na třech základních principech, které vycházejí z povinnosti každého občana odvádět stanovené platby (př. daně, poplatky, cla, aj.).

Jedná se o princip:

- nenávratnosti – není žádný nárok na vrácení odvedených prostředků. Opakem jsou návratné dávky, jako je třeba pojistné plnění.
- nedobrovolnosti – zákony daná (obligatorní) povinnost, rozsah a výpočet výše odváděných prostředků. Naopak opět komerční pojištění, příspěvky, dary - jsou naprosto dobrovolné.
- neekvivalentnosti – rozsah odváděných prostředků není roven rozsahu za ně využívaných veřejných služeb. Subjekty odvádějící větší objem prostředků, než jaký rozsah využívají, jsou solidární se subjekty, které používají objem veřejných statků, než kolik do systému prostředků odvádějí.

Studium veřejných financí se zabývá odpověďmi na otázky zásahů států do ekonomiky:

- kdy a proč má stát zasáhnout – pokud je porušeno, že tržní rovnováha je neefektivnější, a zásahem si alespoň jedna skupina může polepšit bez toho, aby si jiná skupina pohoršila, respektive v případě tržních nebo redistribučních selhání

- jak má stát zasahovat – odebráním části důchodu určité skupiny a tuto část pak přerozdělit mezi jiné skupiny, způsoby intervencí jsou možnosti změn zdanění nebo naopak subvence, restrikce či podpora určitých činností. Tyto zásahy mohou být přímé nebo nepřímé, kdy je nutné zvažovat mnoho tlaků, úhlů pohledu, protože se nejedná jen o náhled ekonomické efektivity a redistribuce, důkazem jsou pak chybná politická rozhodnutí (Gruber, 2015, s. 3-10).

Veřejné statky poskytované ústřední vládou by měly být zajišťovány právě touto vládou, ale veřejné statky, které jsou využívány regionálně, místně, by měly být zajištěny vládami na těchto úrovních. Z uvedeného je patrné, že právě fiskální federalismus závisí nejen na počtu úrovní vlády, ale i na struktuře těchto vládních úrovní. Proto je nutné rozdělit funkce veřejných financí dle decentralizace vlád v jednotlivých zemích.

Teorie veřejných financí definuje tři funkce:

- alokační
- redistribuční
- stabilizační

(Peková, 2008c, s. 69).

3.7.1 Alokační funkce

Alokační funkce je funkcí zásadní. Zabývá se efektivním zabezpečením ekonomických zdrojů, ale ne na tržním základě - nýbrž dle potřeb veřejné správy zajišťující optimální dostupnost veřejných statků. Úkolem alokační funkce je soustředění potřebných finančních prostředků ve veřejných rozpočtech. Jde tedy o to rozhodnout o správných proporcích mezi produkcí soukromých a veřejných statků (Peková, 2008d, s. 70).

Z uvedeného obecně vyplývá, že jednotlivé vládní úrovně musí mít dány předpoklady k potřebné alokaci finančních prostředků pro jimi spravované území.

3.7.2 Redistribuční funkce

Změny v rozdělování důchodů jsou základem pro redistribuční funkci, která ovšem ve své podstatě vychází z ústřední úrovně vlády. Ústřední vláda sestavuje rozpočtové určení daní a jeho procentuální členění do jednotlivých veřejných statků. Míra soběstačnosti je určena v rozpočtových pravidlech a v rozsahu svěřených a sdílených z rozpočtového určení daní. S tímto je ovšem v rozporu, že místní a regionální vlády mají v podmínkách České a Slovenské republiky jen minimální možnost určit výši finančních prostředků ze svěřených daní.

Objemy přerozdělení finančních prostředků mezi ústředím a regionální či místní úrovní vlády jsou odvozeny:

- rozdílností ekonomické úrovně
- šíří kompetencí
- daňovou pravomocí
- rozsahem a charakterem dotací
- návazností na alokační a stabilizační funkci
- rozpočtovým určením daní.

(Červenka, 2009b, s. 36)

Smyslem redistribuční funkce je dosažení vyrovnanosti regionů. Realita je taková, že každý si uvědomuje, že musí podporovat redistribuci, protože jak už bylo řečeno, nejen jednotlivec, ale i region či dokonce stát se může z pozice dotujícího ocitnout v pozici „černého pasažéra“ (např. živelná pohroma).

3.7.3 Stabilizační funkce

Funkce stabilizace byla doménou ústřední vlády, ale v posledních letech se určité stabilizační prvky přenesly i na místní respektive, regionální vlády. Stabilizace ekonomiky je makroekonomickou veličinou (Peková, 2008e, s. 71). Stabilizační funkce spočívá ve snaze zmírnit cyklické výkyvy v ekonomice. V posledních letech vzhledem k celkovým decentralizačním snahám, jak jsou uvedené výše, bylo třeba na nižší stupně vlád, které toto delegování také částečně vyžadovaly, delegovat některé stabilizační funkce. Nižší vládní úrovně tak přebraly i určitou část odpovědnosti za hospodářský rozvoj svého území. Důvodem byla především stabilizační podpora subjektů na místní a regionální úrovni. V popředí zájmu stojí:

- snížení nezaměstnanosti respektive, zvýšení zaměstnanosti
- zvýšení produkce služeb a zboží
- zvýšení daňových výnosů
- udržitelný růst

(Červenka, 2009c, s. 36).

Posun stabilizační funkce z centra na nižší vládní úrovně probíhal souběžně s reformami veřejných financí od počátku 90. let minulého století a to především z důvodu subsidiarity, přiblížení možnosti čerpání finančních prostředků, realizování veřejných služeb a statků co nejblíže občanům. (Peková, 2008f, s. 71).

3.7.4 Decentralizace legislativní funkce

Pojem decentralizace zahrnuje:

- vymezení územních jednotek fungujících jako samosprávné celky
- vyčlenění kompetencí, které bude spravovat ústřední vláda a které zůstanou v kompetenci samosprávních celků
- právní integrita

(Pomahač, 2002, s. 43).

Aby mohla být decentralizace realizována, musí být postavena na legislativním rámci země. V České i Slovenské republice bylo třeba decentralizaci nastartovat reformou veřejné správy. Pod pojmem reforma veřejné správy je uváděna v literatuře podstatná organizační, funkční a kompetenční změna. Proto byly tyto kroky rozsáhlé, bylo nutné reformu provést v několika fázích, souběžně s korespondujícími změnami v legislativě. Tvorba podzákoných právních předpisů byla svěřena do samostatné působnosti obcí a krajů, respektive žup.

Obecně lze fiskální soustavu považovat za část politického systému. Ke změnám je tedy nutno přistupovat jako k trvalým nebo alespoň dlouhodobým krokům celého společenského systému (Buchanan, 1998, s. 311).

3.7.5 Decentralizace funkcí veřejných financí

Decentralizace funkcí veřejných financí je zásadní pro optimální fungování celé veřejné správy. Bez potřebné decentralizace by nemohl fungovat demokratický systém. Tento je založen na možnosti určité pravomoci i na nejnižším stupni veřejných institucí.

Alokační funkce v rámci decentralizace veřejných financí souvisí i na nižší úrovni s problematikou zajištění jejich potřebného množství. Je to funkce, která doznává právě v rámci decentralizace, z funkcí veřejných financí, největších změn, získávání legislativních kompetencí a rozsahu pravomocí. Toto souvisí i s tím, že většina příjmů do veřejných rozpočtů jsou daňového charakteru.

Decentralizovaná stabilizační funkce obnáší především místní, regionální, stabilizační fondy, které jsou naplňovány v době konjunktury a naopak čerpány v době recese. Dalšími stabilizačními kroky decentralizovaných vlád jsou určité nástroje k rozvoji podnikání a růstu zaměstnanosti (např. infrastruktura, doprava, průmyslové zóny).

Vzhledem k tomu, že obsahem redistribuční funkce je zdaňování obyvatel a poskytování sociálních dávek, je v zájmu celé země, aby zde nedocházelo k regionálním rozdílům, proto k decentralizaci této funkce téměř nedochází.

Důležitým aspektem při rozhodování o rozsahu decentralizace je analýza prospěchu, která by měla ukázat, kdo a z jakých veřejných statků má prospěch. Kde se naopak veřejných služeb a statků nedostává, a jak či z jakých rozpočtů by napříště měly být financovány. Přičemž by měla být dodržena zásada, že celostátně využívané statky by měly být financovány z ústředí (např. obran), naopak spotřeba regionálního

či místního veřejného statku by měla být hrazena z daní pocházejících z regionu či místa spotřeby (Provazníková, 2009, s. 51).

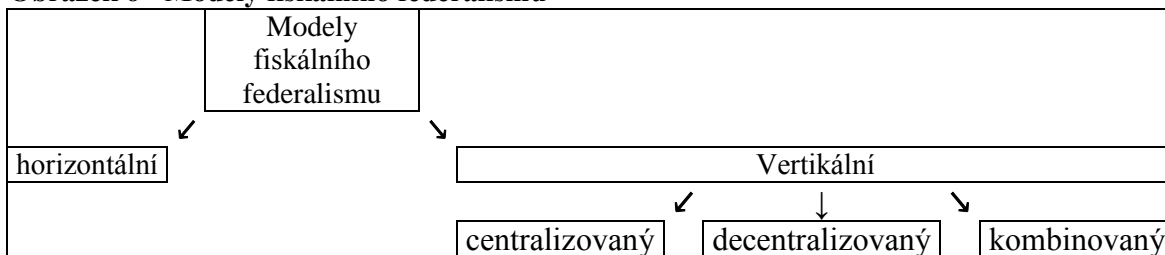
Zásady a požadavky fiskálního federalismu, které by měly být dodržovány při decentralizaci výkonu veřejné správy tak, aby nebyl narušen chod celé země:

- **rozdílnost** – zakládá se na respektování preferencí občanů různých územních samospráv tak, aby výkon správy byl optimální při porovnání požadavků na potřeby občanů s rozsahem poskytované veřejné správy
- **centralizace přerozdělení** – v kompetenci ústřední vlády by měla zůstat dostatečná míra redistribuční funkce, aby nedocházelo k rozkolu v alokačních funkcích a aby rozdílnou mírou redistribuce nevznikaly problémy mezi územními samosprávami
- **centralizace stabilizace** – ústřední vláda disponuje zastřešujícími nástroji politického a ekonomického vlivu, proto by měla řídit stabilizační a prorůstovou politiku
- **jistota úrovně základních veřejných služeb** – jedná se o minimální zajištění rozsahu veřejných služeb na určitém území bez ohledu, v které části země jsou tyto služby a jejich rozsah poskytovány
- **fiskální pozice** – minimální zajištění rozsahu veřejné správy v jednotlivých samosprávách by mělo díky ústřední vládě být zajišťováno tak, aby ekonomické rozdíly v regionech nebyly prohlubovány například rozdílným daňovým zatížením
- **neutralita** - regionální rozdílnost daňového zatížení by měla být ústřední vládou eliminována na co nejmenší míru

Výčet zásad si může tematicky až odporovat, ale právě poměry jednotlivých požadavků určují optimální decentralizaci, proto je rozsah decentralizace v každé zemi originální. (Provazníková, 2009b, s. 52).

3.8 Modely fiskálního federalismu

Obrázek 6 - Modely fiskálního federalismu



Pramen: BOHÁČ, Radim. *Rozpočtové právo I*, Praha: Dostupné: <<http://slideplayer.cz/slide/4871000/>>, 2015, [cit. 1. 6. 2017]

Modely fiskálního federalismu jsou v jednotlivých zemích podřízeny jejich ekonomickému, sociokulturnímu vývoji. Modely dělíme podle rozdělení příjmů a výdajů ve veřejných rozpočtech, a také podle vazeb mezi jednotlivými rozpočty:

- horizontální model,
- vertikální model

(Peková, 2008g, s. 392).

3.8.1 Horizontální model

Vlády, které uplatňují tento model, uplatňují spolupráci mezi jednotlivými články vlády na horizontální úrovni. Tento model se také nazývá kooperativním – právě z uvedeného důvodu, kdy články v horizontální rovině jsou provázány finančními vztahy. Je používán při federativním státním uspořádání. Rozdílnost ekonomiky je srovnávání pomocí solidarity jednotlivých oblastí, kdy bohatší regiony sponzorují regiony slabší. Realizuje se především pomocí dělení společných příjmů na federální úrovni (Jílek, 2008, s. 230).

3.8.2 Vertikální model

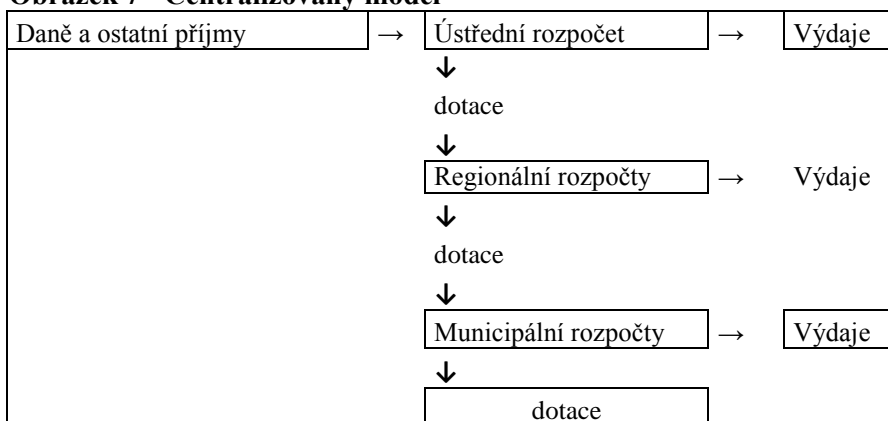
Vertikální model je založen na autonomii, tedy provedené decentralizaci tak, aby nižší vládní úrovně měly dostatečné pravomoci a prostor k tomu, aby jejich fiskální politika mohla být co nejvíce nezávislá, čímž přebírají určitou odpovědnost.

3.8.3 Centralizovaný model

Autonomie v tomto modelu je minimální, protože téměř veškeré veřejné příjmy plynou a zůstávají ve státním rozpočtu. Bývalý komunistický režim v Československu tento model uplatňoval. Státní rozpočet je tedy soběstačný a samostatné veřejné rozpočty téměř neexistují, jako neexistuje téměř žádná samospráva. Prostředky plynou do nižších vládních úrovní prostřednictvím dotací, a to především účelových, čímž je státní direkt dostatečně zabezpečen.

Právě dostatek prostředků ve státním rozpočtu a jednotný způsob vybírání daní je možno považovat za výhodu tohoto systému, nevýhodou je značné omezování samosprávy a jejich kompetencí. Proto je zde pojem centralizovaný model v přímém faktickém rozporu s pojmem fiskální federalismus, potažmo v rozporu s demokratickými principy vlády.

Obrázek 7 - Centralizovaný model



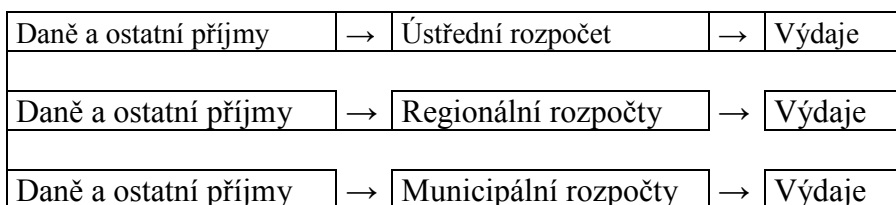
Pramen: KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika*, Praha, Dostupné: <http://slideplayer.cz/slide/3020125/>, 2003, s. 3, [cit. 1. 6. 2017]

3.8.4 Decentralizovaný model

Decentralizovaný model je založen na předpokladu, že nižší vládní úrovně, jsou finančně plně soběstačné. Z této soběstačnosti vyplývá adekvátní daňová pravomoc a dostatečný majetkový základ územní samosprávy. Decentralizace velmi úzce souvisí s principem subsidiarity, tedy faktickému přiblížení veřejné správy k občanům. Takto čistě decentralizovaný model je ale pouze teoretickým.

Jako nedostatky decentralizovaného modelu lze uvést rozdílnost daňových kapacit, společně s rozdílným daňovým výnosem v jednotlivých menších samosprávných celcích. Dalším nedostatkem by byla neplynulost pokladního plnění rozpočtu a možnost vysokého daňového zatížení na daném území. Mezi výhody by patřila naprostá soběstačnost.

Obrázek 8 - Decentralizovaný model



Pramen: KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika*, Praha, <<http://slideplayer.cz/slide/3020125/>>, 2003, s. 7, [cit. 1. 6. 2017]

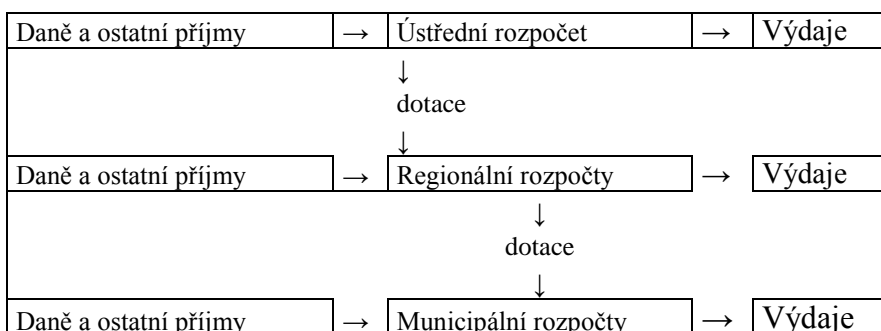
3.8.5 Kombinovaný model

V praxi se ovšem využívá model kombinovaný ze dvou výše uvedených, protože ani jeden z modelů v čisté formě není schopen obstát realitě. V jednotlivých demokratických zemích je uplatňována kombinace modelů, kdy mohou převládat buď centralistické prvky či naopak decentralistické.

Každá vládní úroveň má legislativně zaručeny vlastní příjmy, kdy nižší vládní úrovně mají vyčleněny i nižší příjmy, které jsou ovšem doplněny dotacemi. Princip přerozdělování těchto prostředků pak zmenšuje nerovnost regionálních a místních daňových výnosů, ale na druhou stranu umožňuje na celém území státu zajistit stejný rozsah a kvalitu poskytovaných veřejných statků. Přerozdělování je zakotveno v rozpočtovém určení daní a rozsahem dotací rozepsaných v rozpočtové soustavě.

V kombinovaném modelu se tedy mísí výhody i nevýhody centralizovaného a decentralizovaného modelu. Každý stát na sebe bere plnou odpovědnost při rozhodování, který model bude realizovat, s jeho klady i zápory. Důležité je, aby byl dodržen co nejlepší poměr mezi mírou soběstačnosti územní samosprávy a rozsahem ústřední direktivy (Peková, 2008h, s. 392-398).

Obrázek 9 - Kombinovaný model



Pramen: KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika*, Praha, Dostupné: <http://slideplayer.cz/slide/3020125/>, 2003, s. 11, [cit. 1. 6. 2017]

3.8.6 Zásada subsidiarity

Definice subsidiarity, která je zakotvena ve Smlouvě o založení Evropského společenství, klade podmínky, za kterých má činnost EU přednost před činností členských zemí [82].

S decentralizací ve veřejné správě velmi úzce souvisí zásada subsidiarity. Tato zásada znamená, že veřejná služba má být provedena na té úrovni, která ji může co nejlépe občanovi, při zachování kvality této služby. Souvislost mezi subsidiaritou a posilováním role samosprávy je tedy evidentní. V rámci subsidiarity je samosprávě svěřena např. podzákonná moc.

V roce 1985 byla ve Štrasburku podepsána Evropská charta místní samosprávy. Slovenská republika přistoupila dne 1. června 1999 a Česká republika přistoupila dne 1. září 1999.

3.9 Rozpočtová soustava

Rozpočtovou soustavu je možné chápat jako orgány a instituce, které se starají o tvorbu, rozdělování a využití veřejných finančních prostředků.

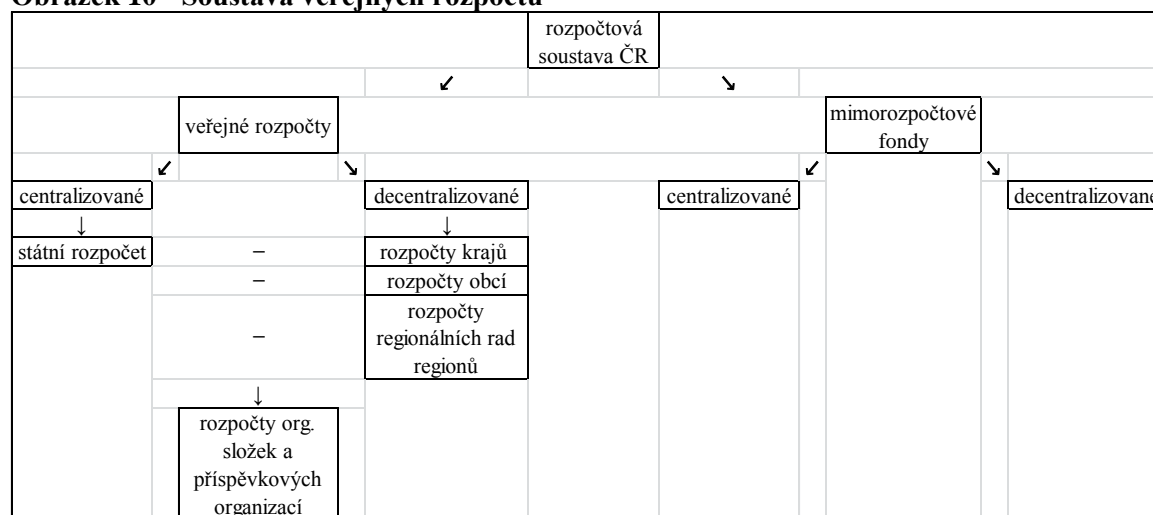
Míra jejich decentralizace je určena stupni rozpočtové soustavy, existencí víceúrovňové fiskální soustavy. V České a Slovenské republice k této decentralizaci došlo hned na začátku 90. let 20. století díky nutnosti vrátit možnost rozhodování na nižší úroveň, tak jak je tomu v demokracii. Decentralizace v rozpočtové soustavě byla zahrnuta do první fáze reformy veřejné správy. K dovršení stávajícího systému došlo až po osamostatnění obou republik. Při krocích budování jednotlivých stupňů decentralizace je zásadní otázkou stabilita tohoto systému. K této stabilitě by měl přispívat přehledný právní rámec a pokud možno optimální decentralizace daňových příjmů a výdajových kompetencí.

Rozpočtovou soustavu tvoří veškeré orgány a instituce, které pracují s veřejnými rozpočty. Zaoberá se veřejnými financemi a jejich vztahy. Jejich optimální provázání je předpokladem k úspěšnému fungování veřejné správy. Struktura rozpočtové správy v každé zemi odráží členění státní, vládní a správní. Země s rozčleněnou veřejnou správou musí mít i členitou rozpočtovou soustavu, přesto by měla být rozpočtová soustava efektivní a jasně definovaná, především rozpočtových určení daní.

3.9.1 Soustava veřejných rozpočtů

Každý rozpočet je seznamem plánovaných příjmů a výdajů, pokud jsou tyto plány založeny na veřejných financích, jedná se o veřejný rozpočet. Do soustavy veřejných rozpočtů patří všechny rozpočty, které pracují s veřejnými prostředky, které slouží k financování veřejných statků.

Obrázek 10 - Soustava veřejných rozpočtů



Pramen: HAMERNÍKOVÁ, B. at al., *Veřejné finance*, 2010, s. 166

Na veřejné rozpočty nazíráme z několika pohledků současně:

- bilance
- peněžní fond
- finanční plán
- nástroj řízení

Veřejný rozpočet je z hlediska napravování časového nesouladu mezi plánovanými příjmy a výdaji chápán jako bilance, jde tedy o účetní pohled, který je možné zapsat rovnicí:

$$F1 + P - V = F2$$

F1 výše peněžních prostředků na začátku rozpočtového období

P příjmy

V výdaje

F2 výše peněžních prostředků na konci rozpočtového období (PEKOVÁ, 2011, s. 57).

Při dosazení do uvedené rovnice, je možné získat informaci o tom, zda vytváříme finanční rezervu – přebytkový rozpočet (pokud F2 je větší než F1), takovýto rozpočet by měl být sestavován a schvalován v období ekonomické konjunktury. Pokud je třeba již vytvořené rezervy, případně jiné zdroje, použít k vyrovnání rozpočtu,

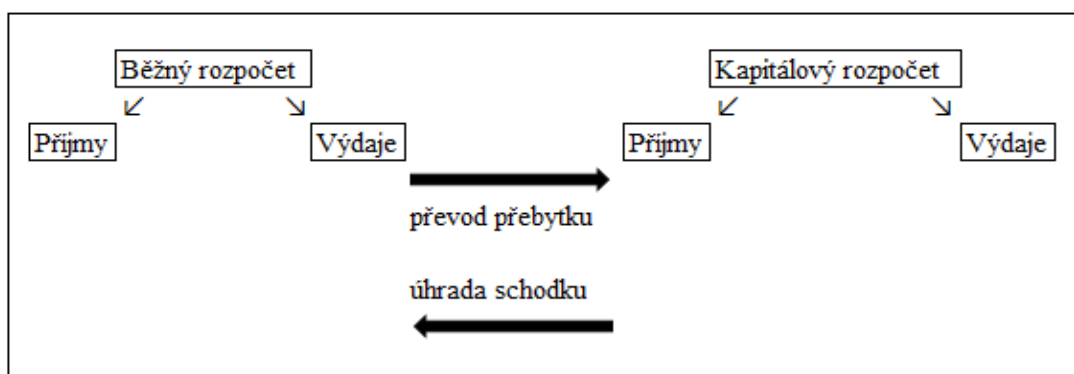
který je schodkový (F2 je menší než F1), sestavování schodkového rozpočtu nemůže být pravidlem, ale jen v době ekonomické recese. Pokud se F1 rovná F2 je rozpočet vyrovnaný.

K tomu, aby tato ekonomická bilance fungovala, se používá rozdělení rozpočtu na běžný a kapitálový. Zjednodušeně lze chápat běžný rozpočet určený pro krátkodobé období, zatímco kapitálový pro dlouhodobé. Ač je rozpočet vždy jeden, je třeba ho z praktických důvodů dělit (Peková, 2008i, s. 102).

Běžný rozpočet bilancuje běžné příjmy a výdaje - tedy ty, co se pravidelně opakují v daném roce, tzv. mandatorní výdaje. Běžný rozpočet by měl být dlouhodobě přebytkový, případně vyrovnaný. Dlouhodobý schodek v běžném rozpočtu může vést k vážným ekonomickým problémům.

Kapitálový rozpočet je naopak naplňován a používán jednorázově, což ale neznamená neplánovaně. Příjmem jsou kapitálové dotace, případně příjem z prodeje majetku. Zde také figuruje přebytek z běžného rozpočtu. Touto provázaností je umožněn rozvoj a investice z vlastních zdrojů, které stojí na výdajové stránce kapitálového rozpočtu. Zde je narozdíl od běžného rozpočtu možný deficit, pokrytý případně i návratnými zdroji, s ohledem na to, že výše a dlouhodobost zátěže deficitu, je zatížením do budoucna.

Obrázek 11 - Běžný a kapitálový rozpočet - jejich vztah

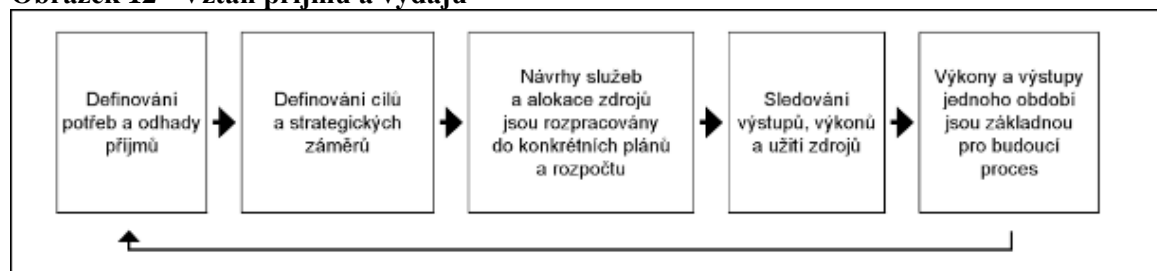


Pramen: ČERVENKA, M., *Soustava veřejných rozpočtů*, 2009, s. 26

Rozpočet je nástrojem finančního hospodaření, tedy finančním plánem, jehož účelem je plánování příjmů a výdajů. Při tomto plánování je třeba brát zřetel na rozpočtová omezení, případně také na reálnost plánovaných příjmů a objektivnost výdajů. Sestavován je tedy v souladu s rozpočtovým obdobím, případně na delší období. Jeho podobou je buď zákon, či usnesení. Lze tedy konstatovat jeho závaznost jak v oblasti

příjmů, tak v oblasti výdajů. Také čerpání a případné úpravy rozpočtu jsou vázány zákonnými normami.

Obrázek 12 - Vztah příjmů a výdajů



Pramen: PEKOVÁ, J., *Financování měst, obcí a regionů*, 2008, s. 58

Na základě závaznosti veřejného rozpočtu se tento stává nástrojem řízení rozpočtové i fiskální politiky. Stává se tak hlavním nástrojem politiky sloužící k rozvoji území. K tomu slouží určení priorit a následná alokace prostředků k realizaci těchto priorit. (Červenka, 2009, s. 26). Je třeba uvést, že jak na municipální, regionální, tak i celostátní úrovni, je fiskální politika v rámci veřejných rozpočtů velmi důsledně dohlížena - ze strany veřejnosti, tisku i jednotlivců.

3.9.2 Rozpočtové zásady

Vzhledem k důležitosti rozpočtů je nutné při práci s nimi dodržovat zásady, které jsou pevně zakotveny a kontrolovány. Mezi hlavní rozpočtové zásady patří:

- každoroční sestavování a schvalování, které je velmi úzce spojeno s povinností přijmout a vynaložit přidělené prostředky v rozpočtovaném roce - striktnost tohoto opatření je ale částečně omezena převodem určených prostředků do dalšího rozpočtovaného roku.
- reálnost a pravdivost, zásady opírající se o analýzy potřeb a procesů, možnosti odhadnutí vývoje, schopnosti přehledného zpracování potřebných dat
- úplnost a jednotnost - podstatou je zpracování jednoho rozpočtu, který obsahuje veškeré příjmy a výdaje, tento je zpracován dle pevně dané rozpočtové skladby,
- efektivnost, účelnost a hospodárnost – optimální vynakládání prostředků, což je jedna z hlavních zásad fiskální politiky [19],
- dlouhodobá vyrovnanost, která má neodmyslitelný ekonomický dopad na hospodářskou stabilitu, proto je také hlavní zásadou rozpočtové politiky. Narozdíl od fiskální ekonomiky, která pracuje s rozpočtovým obdobím,

opírá se rozpočtová politika o mnohem delší časové období, z tohoto důvodu jsou tedy sestavovány dlouhodobé a střednědobé výhledy a výdajové rámce,

publicita - tato je podmínkou demokracie a informovanosti veřejnosti, občanů. Zákonem je stanoveno uveřejnění návrhu, projednání i schválení rozpočtů. V případě mnoha veřejných rozpočtů je v dnešní době možné i sledování čerpání a úprav rozpočtů (Peková, 2005a, s. 112).

3.9.3 Rozpočtový proces

Rozpočtový proces zahrnuje činnosti, které musí být v souladu s rozpočtovými zásadami a jejichž výsledkem je schválený veřejný rozpočet. Je to proces nepřetržitý ve smyslu stálé přípravy prognóz a analýz nutných k správnému vypracování rozpočtu na nejbližší rozpočtové období, ale i pro zpracování např. střednědobého výhledu. Rozpočtový proces je dán zákonem č. 218/2000 Sb. [27, 43], platící pro státní rozpočet, a zákonem č. 250/2000 Sb. [29, 40] pro územní rozpočty – tzv. malá rozpočtová pravidla.

Rozpočtový proces je složen ze čtyř fází:

- sestavení - kvalitní příprava je výchozí a určující krok k tomu, aby rozpočet, který bude předložen ke schválení, byl komplexní. Je velmi důležité, aby při sestavování byly využity všechny dostupné informace a analýzy vývoje minimálně za dva roky zpět, protože uceleně navržený rozpočet při dodržení reálnosti, pravdivosti a úplnosti eliminuje změny, které budou v průběhu rozpočtového období prováděny.
- schválení - je to proces, který je přesně určen. Není možný žádný jiný postup. Není možné, aby rozpočet, který má být v dalším rozpočtovém období realizován, byl schválen jiným orgánem, než jak určuje zákon.
- čerpání, úpravy a kontrola - čerpání ze schváleného rozpočtu probíhá tak, jak je v rozpočtu rozepsáno. Děje se tak na základě rozpočtové skladby, úpravy, které je nutné v rozpočtu provést. Jsou prováděny pomocí rozpočtových opatření. Celý proces práce s rozpočtem je předmětem mnoha kontrol především ze strany státních orgánů, ale i veřejností, díky možnostem, které jsou dány zákonem o svobodném přístupu k informacím [25].
- závěrečný účet - tento se sestavuje po skončení kalendářního roku. Jeho náležitosti, publicita, projednání a schválení jsou opět uvedeny zákony.

3.10 Veřejné příjmy a výdaje

Veřejné příjmy jsou naplňovány na základě již uvedených principů (nenávratnosti, nedobrovolnosti a neekvivalence), zatímco použití veřejných výdajů v soustavě veřejných rozpočtů je prováděno na základě rozpočtových zásad pomocí rozpočtového procesu a rozpočtové skladby. Na příjmech i výdajích se velmi úzce projevuje hospodářský cyklus, protože objem veřejných financí plyne z daní, cel a poplatků - jejich výše se odvíjí od hospodářské prosperity. Pokud jsou veřejné rozpočty úspěšně naplňovány, jsou pak veřejné výdaje použity na veřejné statky ve větší a širší míře. Dlouhodobým cílem je tedy vyrovnaný rozpočet. Vzhledem k zásadám práce s veřejným rozpočtem musí tento být úplný a transparentní, což znamená, že v něm musí být zachyceny všechny příjmy, výdaje a jejich pohyb v rámci aktuálního rozpočtového roku, a to dle závazných ukazatelů.

3.10.1 Veřejné výdaje

Veřejné výdaje jsou prostředky určené k financování funkcí veřejné správy. Veřejná správa nefunguje na tržním základu a je třeba fungování zajistit pomocí organizací a orgánů, které jsou zřizovány státem, územní samosprávou a jejich provoz je hrazen z veřejných prostředků. Jedná se o prostředky, které stát vydává na veřejné účely, např. zdravotnictví, obrana. Veřejné výdaje velmi úzce souvisí s HDP, kdy je třeba definovat priority výdajů, jejich objem a strukturu. Pro veřejné výdaje platí a legislativa upravující nakládání s nimi určuje, že musí být dodržena kritéria hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti. Při dodržení všech tří kritérií nutně dochází ke kompromisům mezi kritérii, respektive k optimalizaci kritérií.

Hospodárností je rozuměna minimalizace výdajů, přičemž musí být dodržen předem daný cíl. Hospodárnost na vstupech je zdůvodnitelná např. omezeným daňovým výnosem. Jedná se o co nejnižší náklady při zohlednění všech aspektů realizace a dodržení výše kvality. Účelně jsou poskytnuty, pokud jsou primárně veřejnými výdaji uspokojeny veřejné potřeby. K dodržení efektivnosti dochází při využití veřejných prostředků tak, že je dosažen nejlepší možný výsledek, např. rozsah, množství, kvalita (Peková, 2008k, s. 355).

Funkce veřejných výdajů

Veřejné výdaje mají podobné funkce jako veřejné příjmy a jsou také podobně decentralizovány (Peková, 2008l, s. 214).

Funkce veřejných výdajů se prolínají, respektive spolu velmi úzce souvisí.

Alokační funkce – zajištění veřejných statků, ať už prostřednictvím pomocí čistě veřejných subjektů nebo s pomocí soukromého sektoru, např. na základě veřejných zakázek.

Redistribuční funkce – nástrojem redistribuce jsou peněžní transfery. Jsou objemově velmi významné a představují je účelové i neúčelové dotace, příspěvky, např. sociální dávky.

Stabilizační funkce – je realizována především regulací netržních činností, hlavně státního rozpočtu, jen minimálně jinými veřejnými rozpočty. Pomocí stabilizační funkce stát ovlivňuje hospodářský růst a zaměstnanost.

Členění výdajů

Hlediska členění veřejných výdajů závazně určuje rozpočtová skladba, podle hlediska druhů, odvětví a kapitoly.

Časové hledisko – respektive podle druhu, kam prostředky směřují. Velká část výdajů má obligatorní charakter, ať už jsou výdaje investiční i neinvestiční. Mezi mandatorní výdaje patří například zákony dané výdaje na zajištění veřejných služeb, např. povinné školní docházky. Dle druhu se výdaje dělí na běžné a kapitálové, návratné a nenávratné, jejich účel je obdobný jako u veřejných příjmů.

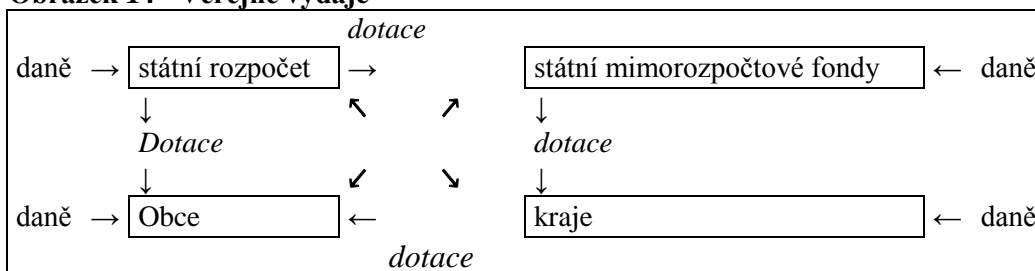
Účelové hledisko – přesnější označení tohoto členění je druhové, které určuje odvětví, do kterého veřejné výdaje jdou, např. zdravotnictví, obrana. Do účelového hlediska jsou zahrnuty také výdaje rozčleněné podle toho, odkud jsou vynakládány, např. veřejné rozpočty. Největším a nejdůležitějším je státní rozpočet a výdaje z mimorozpočtových fondů (Peková, 2008m, s. 213-221).

Obrázek 13 - Veřejné výdaje

běžné	neinvestiční nákupy, výdaje na mzdy, atd.	
	neinvestiční transfery	podnikatelským subjektům
		neziskovým organizacím
		obyvatelstvu
		jiným rozpočtům
		mimorozpočtovým fondům
	placené úroky	
	neinvestiční půjčky	
kapitálové	investiční výdaje	
	nákup akcií, majetkových podílů, apod.	
	kapitálové transfery	podnikatelským subjektům
		neziskovým organizacím
		jiným rozpočtům
		mimorozpočtovým fondům
	investiční půjčky	
	ostatní, splátky půjček, apod.	

Pramen: PEKOVÁ, J., *Veřejné finance*, 2008, Praha, č. 223

3.10.2 Veřejné příjmy

Obrázek 14 - Veřejné výdaje

Pramen: *Jak číst rozpočet*, Dostupné: www.rozpocet.obce.cz/jak-cist-rozpocet-obce, [cit. 19. 7. 2017]

Veřejné finance slouží k zajištění dostatečného a potřebného množství prostředků na veřejnou správu. Veřejné příjmy kryjí veřejné výdaje. Cílem rozpočtové politiky je vyrovnaný rozpočet. K jeho naplnění je třeba zajistit dostatečné množství příjmů a také kvalitně plánovat výdaje. V dnešní době i přes probíhající ekonomický vzestup hospodaří mnoho veřejných rozpočtů s deficitem. Jak uvádí Kameníčková, až 70 % obcí s počtem obyvatel 5000 a více schválilo deficitní rozpočet [61]. Objem veřejných příjmů je velmi propojen s hrubým domácím produktem (dále HDP), přičemž podíl veřejných příjmů na HDP je vzrůstající (Peková, 2005b, s. 296). Daňové příjmy tvoří největší část příjmů veřejných rozpočtů. Určující pro výši příjmů do rozpočtů územních samospráv je rozpočtové určení daní (dále jen RUD) [28, 41], které řeší procentuální poměr přerozdělení daní ze státního rozpočtu a rozdělení

svěřených či výlučných daní. Samosprávy mají částečnou možnost svým rozhodnutím stanovit výši některých příjmů.

Členění příjmů

Základní členění příjmů veřejných rozpočtů je v České republice rozpočtovou skladbou [37]. Slovenská republika má toto členění obligatorně vymezeno vyhláškou č. 323/2002 Sb. [37], respektive Opatřením MF Slovenskej republiky č. MF/010175/2004-42 [47].

Veřejné příjmy je možné členit z hlediska návratnosti, časového hlediska, z hlediska míry závaznosti, plánovanosti, ale také podle určení, kam prostředky budou směřovat.

Návratné příjmy – jsou čerpány dočasně (na určitou dobu). Po uplynutí této doby jsou prostředky vráceny subjektu, který je poskytl. Patří mezi ně bankovní úvěry, emise cenných papírů nebo půjčky. Z pohledu na rozpočet jako účetní bilanci mohou návratné příjmy být použity ke krytí deficitů v rozpočtu, který může vzniknout v průběhu rozpočtového období. Střednědobé, respektive dlouhodobé návratné příjmy bývají naopak použity na financování investic. Při zajišťování návratných příjmů ovšem nesmí být opomenuta dluhová služba, která je s využitím takových prostředků spojena, např. jistina, úrok.

Nenávratné příjmy – tyto tvoří většinu příjmů veřejných rozpočtů. Jsou to především daně, dávky, poplatky, příjmy z majetku. Jejich rozsah je určen zákony, RUD a vyhláškami samosprávných celků, např. daň z příjmu, místní poplatky.

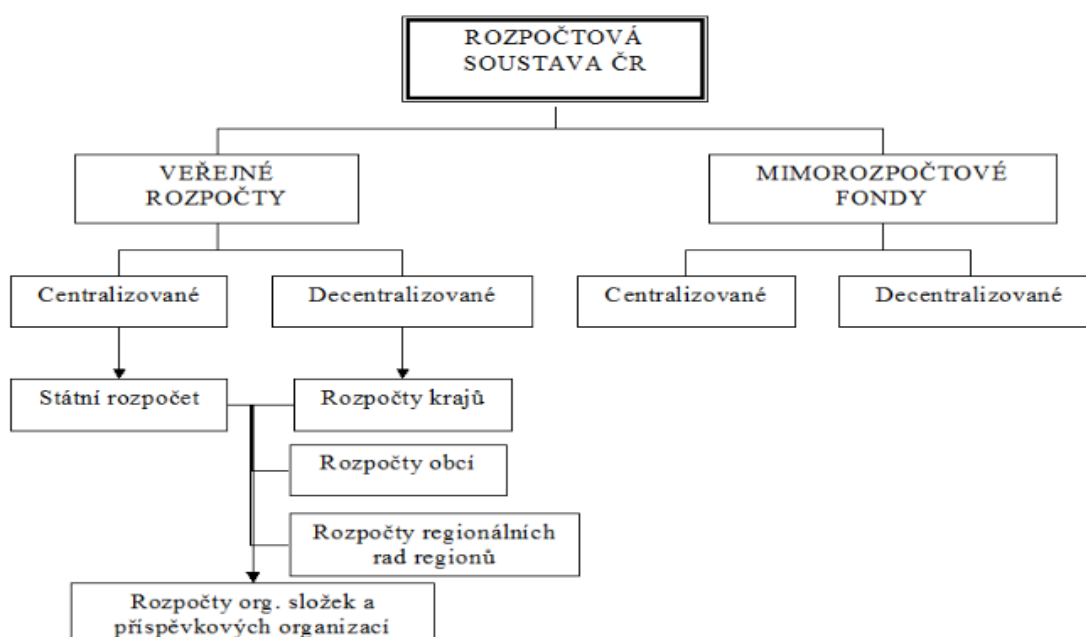
Běžné příjmy – charakteristické pro ně je, že se pravidelně opakují, proto jsou použity na opakující se, nárokové, mandatorní výdaje. Patří k největší skupině příjmů. Dále se dělí podle původu vzniku prostředků: **daňové** – jak již bylo uvedené, objemově největší část veřejných příjmů a bude jim věnován obsáhlejší rozbor dále v práci, **nedaňové** – ty jsou tvořeny z návratných a nenávratných příjmů, a tak jsou popsány výše.

Kapitálové příjmy – jsou neopakující se a většinou nedaňové. Vznikají k pokrytí investičních potřeb, tedy za pomoci návratných příjmů nebo prodejem vlastního majetku, např. nemovitostí - jsou tedy nenávratné. Patří sem ale i dary či dotace.

Obligaturní (mandatorní) příjmy – povinnost jejich vzniku je dána zákony, proto se jedná většinou o příjmy daňové či poplatky. Jejich vymezení i rozsah je určen, např. správní poplatky.

Fakultativní příjmy – o jejich složení, rozsahu a výši rozhoduje orgán veřejné správy. Po rozhodnutí se stávají obligatorními, nastává tu povinnost je platit a vybírat, např. daň z nemovitých věcí.

Obrázek 15 - Veřejné příjmy



Pramen: *Veřejné finance*, Hamerníková, B., 2010, s. 142

Plánované příjmy – používané v rámci analytického plánování při střednědobých prognózách, např. rozpočtový výhled.

Neplánované příjmy – nahodilé, které nejde zahrnout do výhledů, např. dar.

Fiskální příjmy – příjmy většinou daňové, běžné, plynoucí do veřejných rozpočtů na základě principů veřejných financí, např. daň z přidané hodnoty.

Parafiskální příjmy – příjmy plynoucí do mimorozpočtových fondů veřejných rozpočtů. Jejich výběr je obligatorní, jsou řazeny do daňových příjmů. Patří mezi ně např. zdravotní pojištění. Sociální pojištění směřuje do státního rozpočtu, ale má zřízený účet, a tyto prostředky slouží k výplatám státní sociální podpory (Peková, 2008j, s. 294-300).

3.10.3 Daňové příjmy

Na světě jsou pouze dvě jistoty – daně a smrt.

Benjamin Franklin

Daň je zákonem uložená povinnost státu směřující k subjektu, na základě principů nedobrovolnosti, nenávratnosti a neekvivalence. Daně jsou odváděny pravidelně, dělí se na přímé (např. daň z příjmu), nepřímé (např. daň spotřební) a majetkové (např. dědická).

Daňové příjmy tvoří největší část běžných příjmů veřejných rozpočtů. Odvádět daně se v dávné historii stalo základem prvních politických zřízení, tyto sloužily a slouží k tomu, aby byly realizovány veřejné služby. Přesuny prostředků od subjektů do veřejných rozpočtů mají redistribuční funkci a pro stabilizaci ekonomiky je vhodné, aby se daňový systém často neměnil. Daňovou pravomoc, tedy uvalovat na subjekty povinnost platit daně, mají stát a územně samosprávné celky. Úhrn všech takto určených plateb je pak celkovou daňovou povinností subjektu. Součtem celkového výnosu daní, cel a pojistného (zdravotního a sociálního) k HDP, je vypočten srovnávací ukazatel nazvaný daňová kvóta (Tax Quota), respektive daňové zatížení.

Daňová kvóta je významným hlediskem mezinárodních komparací. Mezi země s nejvyšší daňovou kvótou v Evropské unii patří Dánsko (47,7%) a Švédsko (44,3%), naopak nízké daňové zatížení mají např. Litvě (26 %), Bulharsko (27,2 %). Česká republika zaujímá 15. místo ve srovnání daňového zatížení v EU s 34,4 % a Slovenská republika je na 23. místě s 28,5 % [80].

Rozpočtové určení daní definuje daně, které jsou příjmem státního rozpočtu a jejich procentuální poměr, který plyne do rozpočtů územních samospráv, tzv. sdílené daně. Jedná se o definici nepřímých finančních toků mezi státním rozpočtem a rozpočty územních samospráv. Jsou zde také určeny daně, které si vybírají a spotřebovávají územní samosprávy samy, tzv. svěřené, respektive výlučné daně.

Celý výnos svěřených daní plyne do rozpočtu obce, ve které byl tento výnos vybrán. Obec může svou vyhláškou upravit výši např. daň z nemovitých věcí. Výlučnou daní vyšších územně samosprávných celků, krajů, je daň z příjmu právnických osob, kdy poplatníkem je kraj. Nejvýznamnější částí příjmů krajů i obcí jsou daně sdílené.

3.10.4 Třídění daní

Roztřídění daní není závazně definováno, třídění do skupin probíhá podle praktických hledisek.

Podle subjektu daně – individuální daně jsou určeny pro jednotlivce, respektive fyzické osoby. Formou daně cílené na fyzické osoby je také splitting, kdy se zdaňuje průměrný příjem buď za manžele nebo členy domácnosti. Účelem je snížit celkové daňové zatížení, např. v případě značného rozdílu příjmů manželů. Dalším subjektem jsou právnické osoby, např. daň z příjmu právnické osoby.

Podle dopadu daní – s vazbou na důchod určeného poplatníka. Jedná se o daně **přímé**, které jsou vyměřeny každému jednotlivému poplatníkovi bez rozdílu, zda je poplatníkem fyzická nebo právnická osoba. Daňové břemeno nese subjekt, kterému tuto povinnost zákon ukládá, např. daň dědická, silniční, z příjmu, apod. **Nepřímé** daně jsou vybírány a placeny bez konkretizace osoby plátce. Daň je odváděna z ceny zboží, poplatníkům důchod zde nehraje žádnou roli. Daň je zahrnuta do ceny produktu a zákon uvaluje daň na spotřebu. Spotřebitel odvádí daň nepřímo tím, že zboží zakoupí, např. daň z přidané hodnoty. Daně podle **subjektu**, tzv. daň z hlavy, jsou většinou vybírány jako paušální platba nezohledňující majetkovou nebo důchodovou situaci poplatníka. Daně spotřební jsou vybírány nepřímo a jsou buď univerzálně určené (např. daň z přidané hodnoty), nebo selektivní, kdy je tato spotřební daň uvalena jen na určené druhy zboží (např. clo).

Podle schopnosti platit daň – konkrétní poplatník odvádí osobní daně, jejichž výše závisí na příjmech a důchodech tohoto jedince, např. daň z příjmu fyzické osoby. Pokud není zohledněna platební schopnost, jedná se o daň placenou formou „in rem“ (na věc), vypočítaná z majetkových poměrů poplatníka, např. daň z nemovitých věcí.

Podle objektu daní – tyto jsou nejčtetnější. Jedná se o třídění podle předmětu, z čeho je daň vypočítána. **Důchodové** daně, daně ze všech příjmů, které subjekt má. Je možné při výpočtu těchto daní uplatnit zákony určené nezdanitelné částky (např. nezdanitelné minimum) či odpočty (např. daňová sleva na děti). **Majetkové** daně se týkají movitého i nemovitého majetku (např. budova, automobil), výpočet daně je odvozen buď z hodnoty majetku, nebo v naturálních jednotkách (m²). **Výnosové** daně se platí z výnosu činností, pokud nepodléhají důchodové dani.

Podle použité sazby daně – není možné vybírat daně na základě jednoho principu, nejen z důvodu alespoň částečné spravedlivosti ve výběru daní. Existují různé druhy výpočtů, podle kterých se stanovuje velikost daně. **Jednotná** sazba daně je taková, která nezohledňuje druhy předmětu daně a jeho kvalitu (např. daň z převodu nemovitostí). **Diferencovanou** sazbou je naopak přihlédnutí k druhu předmětu daně, kvality. Sazba takové daně je stanovena podle daňového subjektu (např. daň dědická). **Pevná** daňová sazba je vyjádřena v peněžních jednotkách, je vztažena k objemové jednotce základu daně, jedná se o kapitálovou daň. **Relativní**, respektive **procentní** sazba daně je využívána při základu daně, který má hodnotový charakter, tzn. Procento ze základu daně. Uplatňovaná u běžných i kapitálových daní. Procentní sazba **lineární**, respektive proporcionální roste s růstem základu daně ve stejném poměru, tzn. stanovena procentem základu daně, které se nemění, její výpočet je jednoduchý. **Progresivní** daňová sazba naopak roste rychleji než základ daně, zdá se tedy daňově spravedlivější, kdy při výpočtu jsou využívány daňové sazby. Základ daně je rozdělen do pásem, kdy jednotlivá pásma odpovídají jiné úrovni sazby daně. V rozmezí jednoho daňového pásma platí pevná daňová sazba, např. zvažováno u daně z příjmu.

Podle vztahu mezi velikostí daně a základu daně – tato je velmi úzce provázána s tříděním daní podle konstrukce sazeb, jak je přiblíženo v předchozím odstavci. Daně mohou být stanoveny **bez vazby na základ daně**, např. paušální daně. Specifické dále jsou určeny zákonem a určeny dle naturální jednotky (např. litry) nebo jsou dány jednotkovou daní. Základem daně může být i hodnota (ad valorem), např. hodnota pozemků.

Podle daňové pravomoci – vyjasňuje, kdo má danou moc uvalovat nebo i vybírat daně. O státních daních rozhoduje parlament, plynou z celého státu a většinou naplňují státní rozpočet. Místní, regionální daně jsou určeny územní samosprávou, a proto plynou do jejího rozpočtu (např. místní poplatky).

Podle daňového určení – vývoji rozpočtového určení daní bude věnována následující kapitola.

Pro praxi je podstatné třídění podle hledisek OECD, které umožňuje analýzy, řadí mezi daně i příspěvky na sociálním pojištění.

3.11 Rozpočtové určení daní

Problematika rozpočtového určení daní (dále RUD) se velmi úzce váže k samosprávě, která byla obnovena po roce 1990 návratem k samosprávě zákonem o obecním zřízení [33]. Smyslem RUD bylo a je zajistit obcím finanční autonomii, respektive hospodářskou nezávislost na státu. Význam RUD spočívá v rozsahu daňových příjmů, které jsou díky němu přerozdělovány, neboť jak bylo již uvedeno, daňové příjmy tvoří rozhodující část příjmů ÚSC. Pojem RUD obecně objasňuje zákonem stanovené druhy daní, které dále poplynou do rozpočtů ÚSC, a to v jakém podílu z celostátního výnosu určené daně, tzv. daně sdílené, nebo celý jejich výnos plyne do rozpočtu ÚSC, tzn. Daně výlučné, respektive svěřené.

Od vzniku daňové soustavy rozpočtových pravidel v roce 1993 prošlo RUD vývojem, protože prvotní nastavení generovala problémy. Koeficienty výpočtů sdílených daní vytvářely mezi městy skokové rozdělování a tento stav vedl i k situacím, kdy se obce snažily uměle dosáhnout na vyšší podíl rozpočítávaných daní, např. „nákup“ obyvatel v městě Jihlava, aby dosáhla počtu obyvatel 50 tis.

Samostatný ekonomický základ obce je základním předpokladem k fungování samosprávy. Pro zajištění tohoto základu jsou nutné jasně definované a relativně stabilní vlastní příjmy. Pod vlastními příjmy bývají zahrnuty výnosy ze sdílených daní, místní poplatky a příjmy z vlastního majetku a hospodaření s ním (Průcha, Schelle, 1995, s. 83) a samozřejmě výnos svěřených daní. Podíl sdílených daní se díky snaze o posílení fiskálního postavení obcí zvyšuje tak, aby obcím byla dána větší odpovědnost za rozsah samostatně spravovaných financí nejen posílení.

3.11.1 Svěřené daně

Svěřenou daní lze rozumět daň, jejíž veškerý výnos směřuje do rozpočtu obce. V České republice se jedná pouze o daň z nemovitosti a daň z příjmů právnických osob v případě, že poplatníkem je příslušná obec. Ve Slovenské republice svěřené daně nepoužívají, naopak je možnost zavést v obcích místní daně. Svěřené daně, by měly být takové, které mají nemobilní a rovnoměrně rozmístěný daňový základ. Svěřené daňové příjmy jsou největší a nejdůležitější skupinou „čistě“ vlastních příjmů obcí, bohužel je v dnešní době stále ještě jejich rozsah i objem značně omezen.

Místní a správní poplatky rozpočtová skladba řadí také pod daňové příjmy, a protože plynou přímo do obecního rozpočtu, lze je přiřadit k svěřeným daním.

V případě správních poplatků nemají obce žádnou možnost korekce. Zákon [36] taxativně vymezuje, za co a v jaké výši bude správní poplatek uhrazen. Není tedy možné, aby obce určily výši správních poplatků. Vzhledem k tomu, že je v zákoně i definováno, kdo je osvobozen od platby správních poplatků, není možné žádné místní přizpůsobení.

Místní poplatky v České republice jsou také upraveny zákonnou normou [35]. Taxativně je určen výčet místních poplatků, ale také je zde výslovně uvedeno, že tyto poplatky obce vybírat mohou. Rozsah i výše je na rozhodnutí obce, zákon kodifikuje pouze maximální výši každého konkrétního poplatku. Vzhledem k tomu, že stanovení místních poplatků patří do samostatné působnosti obce, musí o jeho zavedení rozhodnout zastupitelstvo obecně závaznou vyhláškou (Radvan, 2011, s. 8).

3.11.2 Sdílené daně

Sdílenými daněmi lze rozumět daně, jejichž výnos je dále rozdělován mezi stát, kraje a obce na základě procentuálního určení těchto daní. Tento koeficient by měl být optimální pro danou zemi a její systém decentralizace. Přerozdělování funguje na principu subsidiarity. Bohužel se v této problematice velmi silně projevují politické tlaky. Proto také od roku 1993 probíhají úpravy rozpočtového určení daní především v procentuální rovině, kdy jsou posilovány příjmy obcí. Optimální daňové určení v obecně platné rovině však neexistuje.

3.11.3 Rozpočtové určení daní v České republice

K 31. 1. 2017 měla Česká republika 6 258 obcí [54]. Většinou se jedná o obce a menší města, proto jsou požadavky municipalit velmi roztržité. Zákon o rozpočtovém určení daní byl proto osmkrát novelizován - bylo nutné zareagovat na změny probíhající ve společnosti, ale především na změny v oblasti přesunu částí veřejné správy na jednotlivé stupně samospráv, tedy v návaznosti na decentralizaci zajistit municipalitám potřebné prostředky na výkon státní správy a samosprávy.

Stěžejními daněmi RUD jsou:

- daň z přidané hodnoty (dále DPH),
- daň z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků (dále DPFO – ZČ+FP),
- daň z příjmu fyzických osob z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti

(dále DPFO – P+SVČ),

- daň z příjmu fyzických osob vybíraná srážkou (DPFO + VS),
- daň z příjmu právnických osob bez daně placené samotnými obcemi

(dále ODPP – DPO),

V roce 1993 byla jedinou sdílenou daní daň z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků, kdy se podíl posouval až k 55 % z okresního výnosu. V roce 2017 je sdílených daní pět, ale rozhodující je, že jejich objem má jednoznačně rostoucí křivku v roce 2016 dosáhl více než 171 672 mil. Kč [73].

Vývoj v průběhu praxe RUD:

- 1993 - 1995 - DPFO+ZČ vytvořila problém v meziokresních nerovnostech. V ČR je 77 okresů a jejich malá rozloha a velká rozdílnost v ekonomickém rozdělení založily problematiku rozevírajících se nůžek mezi bohatšími a chudšími okresy (Kameníčková, 2017, [cit. 21. 7. 2017]).
- 1995 – 2000 – bylo zavedeno kritérium pro DPFO+ZČ, kdy obcím bylo předěleno 30 % podle místa plátcovy pokladny pro 1/3 z tohoto podílu. Zbývající 2/3 pak byly počítány podle obyvatel obce k počtu obyvatel okresu. U DPFO obce obdržely 20% z počtu obyvatel obce k počtu obyvatel státu.
- 2001 - 2007 - z důvodu zrušení příspěvků do okresních rozpočtů na základě zrušení okresních úřadů zmizela disparita v této problematice. Naopak vznikla motivační složka, která se váže k DPFO+SV. Jedná se o snahu motivovat obce, aby povinní k dani měli trvalá bydliště v menších obcích, protože se z tohoto kritéria poukazovalo 30 % do obecních rozpočtů, čímž se měla eliminovat mobilita podnikatelů (Provazníková, 2009, s. 115-118). Nutnou reakcí na přenos výkonu veřejné správy na obce byl v RUD řešen rozdělením obcí do 14 kategorií podle velikosti – počtu obyvatel. Problém ovšem vznikl u nejmenších obcí, kdy úbytek třeba i jen jednoho obyvatele zapříčinil, markantní přepočtový skok směrem dolů. Z tohoto důvodu vznikla takzvaná Zlínská iniciativa, což byl návrh starostů obcí ze Zlínského kraje, která požadovala změnu v RUD, v tom smyslu, aby bylo napříště zamezeno skokovému přepočítávání RUD.
- 2008 – 2012 – výše uvedený problém obcí do 300 obyvatel byl řešen přidáním do RUD kritéria výměry obce podle katastru. Následně byla kritéria pro RUD přehodnocena a novela zavedla kritéria s určitou procentní váhou

(katastrální výměra obce = 3 %, prostý počet obyvatel = 3 % a počet obyvatel dle kategorie velikosti obce = 94 %), kdy pro největší čtyři města (Praha, Brno, Plzeň a Ostrava) byly určeny vlastní koeficienty.

- 2013 – 2015 – po zavedení kritéria katastrální rozlohy obce se objevil problém, kdy malé obce s velkou rozlohou si značně v RUD polepšily. Proto bylo zavedeno omezení na max. 10 ha na obyvatele. Naopak bylo přidáno kritérium počtu žáků základních škol a mateřských škol, pro něž je obec zřizovatelem, neboť právě s provozem školních zařízení vznikají obcím velké náklady.
- 2016 – současnost – Daňové příjmy jsou nadále rozdělovány na základě čtyř kritérií s procentuální vahou (katastrální výměra obce = 3 %, prostý počet obyvatel = 10 %, násobky postupných přechodů 80% a počet dětí a žáků navštěvujících školu zřizovanou obcí = 7 %) [74]. Od 1. 1. 2017 byl zrušen 30 % podíl z výnosu PDFO+SVČ, protože se tato motivující složka neosvědčila.

Vývoj RUD je uveden v Příloze č. 1. Souhrnně lze uvést, že procentuální podíly celkových výnosů daní směřují k posílení daňových příjmů obcí.

3.11.4 Rozpočtové určení daní ve Slovenské republice

Rozpočtové určení daní na Slovensku se po roce 1993 vyvíjelo jinak než v ČR. Až do konce roku 2004 byly obce závislé na státním rozpočtu, který jim v samostatném ustanovení určoval, kolik obce obdrží na státní správu a samosprávu. To znamená, že obce neměly v tomto mezidobí garantovaný žádný daňový výnos, což bylo z pochopitelných důvodů velmi nevhodné, protože státní rozpočet je schvalován ke konci kalendářního roku, a obce tedy byly postaveny do situace, kdy jen obtížně sestavovaly své rozpočty. Také rozpočtové výhledy bylo téměř nemožné sestavovat, protože se stanovené daňové příjmy ze státního rozpočtu měnily. Z pohledu samospráv bylo toto jednání velmi nevýhodné, protože stát si v první řadě zajišťoval příjmy pro sebe a pak až byl určen poměr daňových příjmů pro samosprávy (Čavojec, 2005, [cit. 24. 7. 2017]).

Pro obce byl přerozdělován výnos z daní:

- z příjmu právnických osob s výjimkou daně z příjmu, kterou je možné vybírat srážkou, a silniční daň – podíl obce byl zákonem určen procentem, kdy Bratislava a Košice měly procentní podíl nižší než ostatní obce,
- z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti – určen pro každou obec konkrétní částkou (Netolický, 2008, [cit. 24. 7. 2017]).

Od roku 2005 proběhla faktická fiskální decentralizace - vstoupily v platnost zákony týkající se rozpočtových pravidel [43], místních daní [42] a rozpočtového určení daní [41]. K provedení podílů obcí na sdílených daních bylo vydáváno nařízení vlády [44].

Jedinou sdílenou daní na Slovensku je daň z příjmu fyzických osoby s výjimkou daně vybírané srážkou, jejíž výnos je mezi rozpočty rozdělen následovně:

Tabulka 1 - DPFO - vývoj této sdílené daně ve SR

	rozpočet obce	rozpočet kraje	státní rozpočet
2005	70,3	23,5	6,2
2014	65,4	21,9	12,7
2015	68,5	29,2	2,3
2016	70	30	0
2017	70	30	0

Pramen: *Nariadenie vlády. 668/2004 Z.z., o rozdeľovaní výnosu dane z príjmov územnej samospráve*, vlastní zpracování

Pro výpočet podílu daně jsou používána 4 kritéria vztahující se vždy na obyvatele s trvalým pobytem v obci - z důvodu optimálního zajištění daňových příjmů na obyvatele obcí:

- koeficient nadmořské výšky – vzhledem ke geografickému rozvrstvení Slovenska (nejnižší místo je 94,3 m.n.m. a nejvyšší 2 654 m.n.m.) je třeba zohlednit například energetickou náročnost či náklady s údržbou komunikací
- přepočítaný velikostní koeficient obcí – vzhledem k ostatním kritériím tento nezpůsobil takové problémy jako v ČR, rozdělení je pouze na 5 velikostí, kdy Bratislava a Košice mají vlastní koeficient,
- nejobsáhlejším koeficientem v systému je počet žáků ve školních zařízeních zřizovaných obcí - toto kritérium je velice podrobně definováno v platných nařízeních vlády k rozdělování výnosu daně z příjmu pro územní samosprávu, např. rozdělení na základní, mateřské, umělecké školy, kluby dětí, stravníky v jídelnách. Důvod tohoto podrobného rozčlenění je, aby finanční prostředky směřovaly do obcí se zajištěnou školní výukou,
- kritérium obyvatel starších 62 let – starší obyvatelé mají odlišné potřeby, kdy je třeba zajistit v obci potřebné sociální služby (Netolický, 2008, [cit. 24. 7. 2017]).

Procentuální vývoj zachycují Přílohy č. 2, 3.

3.12 Vlastní práce

4.1. Česká republika

3.12.1 Daně z nemovitých věcí

Daň z nemovitých věcí je daní majetkovou a daní svěřenou. Jedná se o daň, která má jednu zásadní odlišnost od ostatních daní, je hrazena dopředu.

V ČR je daň z nemovitých věcí spojena se zákonem č. 338/1992 Sb. o dani z nemovitých věcí, který byl do současnosti 24x novelizován. Vývoj novel a změn obsahuje Příloha 1. Zákon upravuje rozdělení daně z nemovitých věcí, která se skládá z daně z pozemků a daně ze staveb a jednotek. Předmětem daně jsou pozemky na území České republiky evidované v katastru nemovitostí [32]. Při výpočtu daně z nemovitých věcí je nutné výpočet rozdělit, neboť daň z pozemků se vypočítává jinak než daň ze staveb a jednotek. Základní sazby se násobí koeficientem, který vychází z počtu obyvatel obce, místním koeficientem. Místní koeficient mohou obce upravit svou obecně závaznou vyhláškou (dále OZV). V pravomoci obce je i osvobození některých pozemků od této daně. Tyto dvě možnosti jsou jediné, které byly obcím dány, aby mohly samy upravovat výši výběru této svěřené daně (Doporučení pro obce a města, 2010, s. 55).

Možnost uplatnit místní koeficient byl obcím dán k 31. 12. 2009 novelou zákona [30] společně s úpravou koeficientu počtu obyvatel měst. Zvýšením tohoto koeficientu je možné zvýšit příjem obce. Upravený koeficient není možné uplatnit na pozemky označené v katastru nemovitostí jako orná půda, chmelnice, vinice, zahrady, ovocné sady a trvalé travní porosty.

Vyhláška Ministerstva zemědělství každoročně upravuje seznam katastrálních území s přiřazenými průměrnými základními cenami zemědělských pozemků. Tyto ceny slouží k výpočtu základu daně v příslušném katastrálním území.

3.12.2 Daně z pozemků

Předmětem daně jsou určené pozemky dle §2 [30]. Základem daně z pozemků je znalost výměry pozemku a jeho druhu. U výměry pozemku je nutné zohlednit, zda na něm stojí stavba. Její zastavěná plocha se bude od výměry pozemku odečítat. Přesné údaje evidují katastrální úřady, kde je možné požádat o výpis z listu vlastníka, či vycházet z údajů ve veřejně dostupném rejstříku výpisu z katastru [77].

Zákon zná následující typy půdy: orná půda, chmelnice, vinice, zahrada, ovocný sad a trvalý travní porost. Na tyto se vztahuje výpočet ceny podle průměrné ceny za 1 m², který vyhláší pro katastrální území ministerstvo zemědělství vyhláškou [34].

U pozemků vedených jako hospodářský les či rybník s intenzivním a průmyslovým chovem ryb je cena pozemků za 1 m² určena jako součin výměry pozemků v m² a částky 3,80 Kč, kdy cena pozemků musí být zjištěna podle platných cenových předpisů k 1. lednu zdaňovacího období.

Sazba daně u zemědělské půdy se stanoví procentem z průměrné ceny pozemků v katastrálním území. U pozemků hospodářských lesů a rybníků se stanoví procentem z ceny zjištěné dle platného cenového předpisu. U ostatních pozemků jsou sazby daně určeny diferencovaně na základě charakteru jednotlivých druhů zdaňovaných pozemků. Soukromé zahrady se zařazují k sazbě podle odst. 1 písm. a) [30], pokud jsou součástí zemědělského půdního fondu (např. zahrady u chat a staveb sloužících k individuální rekreaci) a k sazbě dle odst. 2 písm. c) [30] - ostatní plochy, pokud jsou vyňaty ze zemědělského půdního fondu (např. okrasné zahrady u obytných domů v intravilánu obce) [31]. Základní sazba daně se následně násobí koeficientem podle velikosti obce.

Tabulka 2 – Výše koeficientů podle velikosti obcí

Velikost obce	Koeficient
do 1 000 obyvatel	1,0
1 000 až 6 000 obyvatel	1,4
6 000 až 10 000 obyvatel	1,6
10 000 až 25 000 obyvatel	2,0
25 000 až 50 000 obyvatel	2,5
nad 50 000 obyvatel a ve Františkových Lázních, Luhačovicích, Mariánských Lázních, Poděbradech	3,5
v Praze	4,5

Pramen: *Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí*, ve znění pozdějších předpisů, § 6, odst. 4

Poslední složkou výpočtu daně z pozemků je místní koeficient, který byl zaveden v roce 2009. Tento dává obci možnosti OZV na území celé obce stanovit jeden místní koeficient ve výši 2, 3, 4, 5, kterým se bude násobit daň poplatníka za jednotlivé druhy pozemků, zdanitelných jednotek či jejich souhrny.

Vzorec pro výpočet daně z pozemků:

$$DP = CP \times VP \times SD$$

DP – daně z pozemků

CP – cena pozemků za 1 m²

VP – výměra pozemků v m²

SD – sazba daně

Tabulka 3 - Vývoj místních koeficientů ve vybraných okresních městech s upraveným koeficientem

		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1	Benešov	2	2	2	2	2	2	2
2	Česká Lípa	2	2	2	2	2	2	2
3	Český Krumlov	2	2	2	2	2	2	2
4	Frydek-Místek	2	2	2	2	2	1	1
5	Havlíčkův Brod	2	2	2	2	2	2	2
6	Hradec Králové	3	3	3	3	3	3	3
7	Cheb	2	2	2	2	2	2	2
8	Chomutov	2	2	2	2	2	1	2
9	Jeseník	2	2	2	2	2	1	2
11	Jindřichův Hradec	2	2	2	2	2	2	1
11	Karlovy Vary	2	2	2	2	2	2	2
12	Karviná	2	2	1	1	1	1	1
13	Kolín	2	2	2	2	2	2	2
14	Kutná Hora	2	2	2	2	2	2	2
15	Liberec	2	2	2	2	2	2	2
16	Litoměřice	2	2	2	2	2	2	2
17	Louny	2	2	2	2	2	2	2
18	Mladá Boleslav	4	4	2	2	2	2	2
19	Most	2	2	2	2	2	2	2
21	Nymburk	2	2	2	2	2	1	1
21	Opava	2	2	2	2	2	2	2
22	Pardubice	2	2	2	2	2	2	2
23	Příbram	2	2	1	1	1	1	1
24	Rychnov nad Kněžnou	2	2	2	2	2	2	2
25	Semily	2	2	2	2	2	1	1
26	Sokolov	2	2	2	2	2	2	2
27	Tábor	2	2	2	2	2	2	2
28	Tachov	2	2	2	2	2	2	2
29	Uherské Hradiště	2	2	2	2	2	2	2
31	Ústí nad Labem	2	2	2	2	2	2	2
31	Vsetín	2	2	2	2	2	1	1
32	Znojmo	2	2	2	2	2	2	2

Pramen: *Podnikatel.cz*, <https://www.podnikatel.cz/danovy-portal/dan-z-nemovitych-veci/seznam-mistnich-koeficientu/>, vlastní zpracování, [cit. 19. 7. 2017]

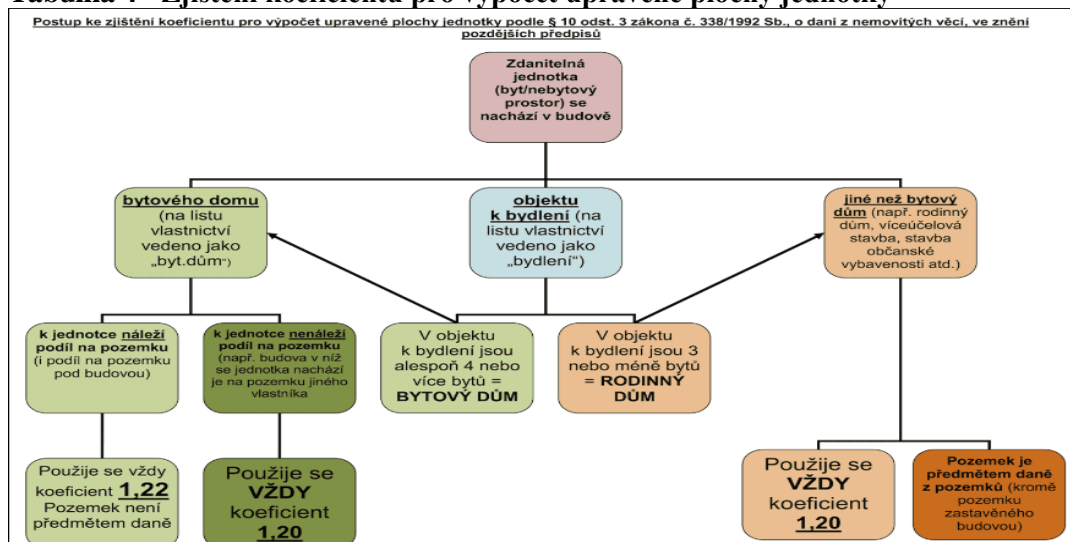
3.12.3 Daně ze staveb a jednotek

Předmětem této daně jsou stavby a budovy, které takto označuje § 7². Jednotkou se rozumí jednotka dokončená nebo užívaná, přičemž není předmětem daně zdanitelná stavba, v níž jsou zdanitelné jednotky (např. bytové domy). Daň platí jednotliví vlastníci, nikoliv např. společenství vlastníků jednotek.

Základem daně je výměra zastavěné plochy v m² dle stavu ke každému 1. lednu zdaňovacího období. Výpočet může být u uvedených druhů staveb ovlivněn dvěma koeficienty:

- 1,22 – pokud je součástí jednotky i pozemek, který přesahuje zastavěnou plochu, nebo je s jednotkou užíván pozemek ve spoluvlastnictví všech vlastníků jednotek v domě (např. bytové domy),
- 1,20 – v ostatních případech

Tabulka 4 - Zjištění koeficientu pro výpočet upravené plochy jednotky



Pramen: Mesec.cz, <https://www.mesec.cz/kalkulacky/vypocet-dane-z-nemovitosti>, [cit. 24. 8. 2017]

Sazbu daně ze staveb provádí § 11², kdy se do výpočtu výšky daně promítá počet nadzemních podlaží. Pokud zastavěná plocha nadzemního podlaží přesahuje 2/3 zastavěné plochy, pak se za každé jedno a další podlaží přičte k sazbě daně 0,75 Kč.

Pro výpočet daně z nemovitých věcí je tedy rozhodující stav uvedený v katastru nemovitostí k 1. lednu každého zdaňovacího období. Pokud se v předešlém zdaňovacím období změnila okolnosti rozhodné pro vyměření daně (např. změna rozlohy, změna vlastníka, kolaudace stavby, apod.), je povinností vlastníka podat daňové přiznání, a to do 1. ledna následujícího zdaňovacího období. V případě, že žádné změny neproběhly (za změnu se nepovažuje změna koeficientů či sazeb), daňové přiznání se nepodává.

Daň ovšem musí být uhrazena do konce května zdaňovacího období, kdy jsou vlastníci nemovitostí o přesné výši daně informováni formou obdržené složenky od finanční správy, zpravidla začátkem měsíce května.

Vzorce pro výpočet daně ze stavby/jednotky:

$$DS/DJ = VZP \times K_{vup} \times (PNP \times 0,75) \times MK$$

DS/DJ – daň ze stavby/daň z jednotky

VZP – výměra zastavěné plochy v m²

K_{vup} – koeficient pro výpočet upravené plochy

PNP – počet nadzemních podlaží

MK – místní koeficient

Pro výpočet daně z nemovitých věcí jsou na internetu volně přístupné kalkulačky, které po zadání parametrů spočítají jednotlivé druhy i celkovou daň, kterou by měl poplatník odvést [65, 72].

Pro komparaci daně z nemovitých věcí byl vybrán vzorek 10 měst ČR, která jsou v níže uvedeném rozboru seřazena abecedně.

Tabulka 5 - Města Česká republika, vybraný vzorek

	počet obyvatel	rozloha (km ²)	kraj
Česká Lípa	37 158	66,1	Liberecký
Frydek-Místek	56 879	51,6	Moravskoslezský
Chomutov	48 710	29,3	Ústecký
Jihlava	50 714	87,9	Vysočina
Karlovy Vary	49 326	59,1	Karlovarský
Karviná	55 163	57,5	Moravskoslezský
Mladá Boleslav	44 199	29,0	Středočeský
Přerov	43 994	58,5	Olomoucký
Příbram	33 058	33,4	Středočeský
Tábor	34 641	62,2	Jihočeský

Pramen: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Města byla vybrána podle několika kritérií tak, aby bylo možné provést komparaci daně z nemovitých věcí.

Vzorek je zaměřen na města z kategorie 5 a 6 hlediska velikosti obcí pro výpočet daně z nemovitých věcí. Prvotně byl ovšem kladen důraz na skutečnost, aby většina vybraných měst měla upravený místní koeficient obecně závaznou vyhláškou. V současné době má místní koeficient upraveno 32 okresních měst, ze kterých byla vybrána konkrétní města pro komparaci. Bohužel není dostupná aktuální informace,

která by udávala celkový počet či soupis obcí, které místní koeficient upravily. Poslední takový údaj uveřejnila finanční správa za rok 2013 [66], kdy bylo obcí s uplatněným koeficientem 501.

Počet obcí, které zavedly místní koeficient, uvedla Sedmihradská následovně:

Tabulka 6 - Místní koeficienty

Koeficient	2009	2010	2011
2	313	250	258
3	58	21	24
4	6	1	1
5	12	11	11
celkem	389	283	294

Pramen: *Deník veřejné právy*, Dostupné: <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6731610>, cit. [13. 4. 2011]

Na základě kvalifikovaného odhadu lze dovést, že v roce 2016 uplatňovalo místní koeficient cca 550 obcí, což je z celkového počtu 6 258 obcí v České republice pouze necelých 9 %. Jen malá část obcí a jejich představitelů má tedy motivaci na sebe převzít odpovědnost za rozhodnutí upravit zákonem určený místní koeficient.

Zde je možné spatřit rozříštěnost samosprávy v ČR, která může být problémem v případě obcí do 100 obyvatel, kterých je 437 [55]. Je v nich mnohdy problém sestavit funkční zastupitelstvo, průměrný věk obyvatel je 44,5 let [55] a nároky kladené na samosprávu stále stoupají. Takže představitelé obce mnohdy zvládají udržovat obec v chodu tak, jak je již mnoho let nastaveno, protože není v jejich silách provést aktualizace, pokud to není bezpodmínečně nutné. V tomto případě je tedy možné vidět samosprávu jako málo funkční. Do této situace patří i nepotřeba upravovat OZV místní koeficient. ČR je zemí malých obcí - obcí do 1000 obyvatel je 4 810, což je téměř 77 % z jejich celkového počtu [55].

Zákonná úprava napomáhá tomu, aby představitelé obcí nemuseli řešit problém svěřených daní, protože určitý objem příjmu mají zaručený.

Známý závěr také říká, že „každá stará daň je dobrá a každá nová daň je špatná“.

3.13 Vybraná města - rozbor

Byla vybrána města, která mají po celou sledovanou dobu koeficient nezměněn (Přerov, Jihlava). Města, která koeficient navýšila a dále nebyl měněn (Česká Lípa, Tábor, Karlovy Vary). V dalších vybraných městech byl koeficient minimálně jedenkrát ve sledovaném období změněn (Frýdek-Místek, Chomutov, Karviná, Příbram). Město Mladá Boleslav je výjimečné tím, že koeficient změnilo dvakrát a tento byl navýšen

na hodnotu 4. Města, která koeficient vůbec nezměnila, jsou zařazena do výběru z důvodu komplexnější analýzy výběru daní z nemovitých věcí. Dalším kritériem byla velikost měst - v rozpětí od 30 do 60 tis. obyvatel. Tato velikostní kategorie byla vybrána na základě údaje ČSÚ, který uvádí, že k 1. 1. 2017 byl průměrný počet obyvatel obcí s rozšířenou působností 45 357 obyvatel. Dle tohoto údaje byla následně vybrána okresní i krajská města. Uvedený údaj ČSÚ byl zásadní i z důvodu, aby vytipovaná města co nejvíce odpovídala požadavku vhodnosti ke komparaci, tedy nebyla městy výrazně se vymykajícími průměru. Pro komparaci byla vybrána města převážně okresní, ale zastoupení měst krajských bylo považováno za nutné z důvodu ucelenosti analýzy.

Tabulka 7 - Vývoj místních koeficientů u vybraných měst ČR

	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
Česká Lípa	2	2	2	2	2	2	2
Frydek-Místek	2	2	2	2	2	1	1
Chomutov	2	2	2	2	2	1	1
Jihlava	1	1	1	1	1	1	1
Karlovy Vary	2	2	2	2	2	2	2
Karviná	2	2	1	1	1	1	1
Mladá Boleslav	4	4	2	2	2	2	1
Přerov	1	1	1	1	1	1	1
Příbram	2	2	1	1	1	1	1
Tábor	2	2	2	2	2	2	2

Pramen: Účetní portál – přehled koeficientů k dani z nemovitostí [86] vlastní zpracování, [cit 17. 8. 2017]

3.13.1 Česká Lípa

Město Česká Lípa přijala OZV hned v roce 2008 s účinností od 1. 1. 2009, kdy na celém území města byl stanoven místní koeficient, kterým se násobí daňová povinnost poplatníka, a to ve výši 2.

Tabulka 8 - Daně z nemovitých věcí ve městě Česká Lípa

	2 010	2 011	2 012	2 013	2 014	2 015	2 016
Celkové reálné DP (v tis. Kč)	433 131	406 989	401 754	449 302	465 090	489 152	530 803
Reálný daňový příjem DNV (v tis. Kč)	37 604	37 105	38 278	36 940	40 398	43 119	41 709
Podíl DNV na celkových DP	8,7%	9,1%	9,5%	8,2%	8,7%	8,8%	7,9%
Plánovaný daňový příjem DNV (v tis. Kč)	35 000	37 000	37 000	37 000	37 000	37 000	37 000
Podíl reálného DP DNV s plánovaných DP DNV	107%	100%	103%	100%	109%	117%	113%
Podíl objemu reálně přijatých DNV na jednoho občana (v Kč)	986,9	998,3	1 035,7	1 003,7	1 097,6	1 167,2	1 122,5

Pramen: Závěrečné účty města Česká Lípa, státní pokladna, vlastní zpracování

Po celé sledované období nebyl místní koeficient změněn, přesto došlo k nárůstu výběru daní z nemovitých věcí o 4 105 tis. Kč. Při zohlednění průměrné roční inflace v těchto letech, která byla 1,35 % [83] (ta bude následně použita pro všechny odpočty inflace v uvedených městech), jedná se o nárůst 4 050 tis. Kč. Nárůst celkových daňových příjmů byl 97 672 tis. Kč, což naznačuje, že město má potenciál k rozvoji.

V České Lípě vzrostl podíl jednoho obyvatele na výši vybraných daní z nemovitých věcí o 135,5 Kč, kdy se počet obyvatel města nijak výrazně nezměnil.

Tabulka 9 - Vývoj počtu obyvatel města Česká Lípa

rok	2 010	2 011	2 012	2 013	2 014	2 015	2 016
počet obyvatel	38104	37 168	36 957	36 805	36 805	36 943	37 158

Pramen: Český statistický úřad, <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvate-v-obcich>, [17. 10. 2017], vlastní zpracování

Zajímavým údajem je procentuální podíl daně z nemovitých věcí na celkových daňových příjmech. Ze zjištěného vyplývá, že se nejedná o postupný nárůst, ale o pohyb kolísavý. V roce 2012 se ve výběru daní projevila ekonomická recese. Tím se potvrdilo, že daně z nemovitých věcí jsou relativně stabilní daní a příjmem obce, protože v tomto roce tvořila největší podíl 9,5 % na celkových daňových příjmech ve sledovaném období. K propadu došlo až v roce 2013, kdy byl výběr dokonce nižší i než plánovaný příjem v rozpočtu.

Od roku 2011 město plánovaný výběr daně z nemovitých věcí v rozpočtu nezvýšilo, a to i přes skutečnost, že reálný výběr dlouhodobě roste. Podíl na celkových daňových příjmech obce klesl pod 8 %, což je lehce podprůměrný stav ve sledovaném vzorku měst. K nezvýšení plánovaného výběru město zřejmě přistoupilo z důvodu doznívající ekonomické recese a predikci této částky nechalo v tomto období nenavýšenou. Díky tomuto rozhodnutí se město dostalo do ekonomicky lepší pozice, než kdyby nebyl rozpočet naplněn.

Město Česká Lípa mělo reálně uvažovat o navýšení místního koeficientu. Občané by v dnešní době ekonomické expanze lépe pochopili takovýto krok představitelů města.

3.13.2 Frýdek – Místek

Město Frýdek-Místek zavedlo místní koeficient ve výši 2 jmenovitě v roce 2013 OZV č. 2/2012. V roce 2011 byl změněn koeficient pro pozemky, zdanitelné stavby a jednotky, vývoj těchto změn přibližuje následující tabulka.

Tabulka 10 - Vývoj koeficientů u daně z nemovitých věcí v městě Frýdek

2011	místní koeficient		1
	pozemky a zdanitelné stavby a jednotky		
		pro k.ú. Frýdek a k.ú. Místek	3,5
		pro k.ú. Panské Dvory	2
		pro k.ú. Lískovec u Frýdku-Místku, k.ú. Lysůvky, k.ú. Chlebovice, k. ú. Skalice u Frýdku-Místku	1,6
	ostatní dle § 11 odst. 2 písm. b) až d) a odst. 2 ²		1,5
2013	místní koeficient		2
	pozemky a zdanitelné stavby a jednotky		
		pro k.ú. Frýdek a k.ú. Místek	3,5
		pro k.ú. Panské Dvory	2
		pro k.ú. Lískovec u Frýdku-Místku, k.ú. Lysůvky, k.ú. Chlebovice, k. ú. Skalice u Frýdku-Místku	1,6
	ostatní dle § 11 odst. 2 písm. b) až d) a odst. 2 ²		1,5
2018	místní koeficient		1
	pozemky a zdanitelné stavby a jednotky		
		pro k.ú. Frýdek a k.ú. Místek	4,5
		pro k.ú. Panské Dvory, k.ú. Lískovec u Frýdku-Místku, k.ú. Lysůvky, k.ú. Chlebovice, k. ú. Skalice u Frýdku-Místku	2,5
	ostatní dle § 11 odst. 2 písm. b) až d) a odst. 2 ²		1,5

Pramen: *Město Frýdek Místek*, vlastní zpracování

Z uvedeného je patrné, že město využívá všechny možnosti, jak pracovat s výběrem daně z nemovitých věcí. Zajímavé je zjištění, že od roku 2018 bude místní koeficient zrušen. Upraveny zůstanou koeficienty pro výběr daně ze stavebních pozemků, zdanitelných staveb a zdanitelných jednotek. Katastrální rozdělení a s ním spojené rozdělení koeficientů se zjednoduší, a to tak, že bude pro výpočet daní z nemovitých věcí existovat jeden koeficient pro katastrální území měst Frýdek a Místek. Koeficient u stavebních pozemků a zdanitelných staveb a jednotek stoupne o jeden celý

bod, na 4,5. Pro ostatní katastrální území spadající pod město Frýdek - Místek bude platit druhý koeficient ve výši 2,5. Právě tyto plánované změny byly nepochybně důvodem ke zrušení místního koeficientu.

Tabulka 11 - Daně z nemovitých věcí ve městě Frýdek-Místek

	2 010	2 011	2 012	2 013	2 014	2 015	2 016
Celkové reálné DP (v tis. Kč)	682 664	660 206	682 732	751 858	782 269	791 427	812 757
Reálný daňový příjem DNV (v tis. Kč)	23 305	24 017	31 255	61 669	62 923	63 587	65 519
Podíl DNV na celkových DP	3,4 %	3,6 %	4,6 %	8,2 %	8,0 %	8,0 %	8,1 %
Plánovaný daňový příjem DNV (v tis. Kč)	22 500	23 300	29 000	62 000	62 000	62 000	63 000
Podíl reálného DP DNV s plánovaných DP DNV	104 %	103 %	108 %	99 %	101 %	103 %	104 %
Podíl objemu reálně přijatých DNV na jednoho občana (v Kč)	397,8	415,9	543,3	1 079,4	1 101,3	1 116,6	1 151,9

Pramen: Závěrečné účty města Frýdek-Místek, státní pokladna, vlastní zpracování

Na základě přijaté OZV v roce 2012 vzrostl objem vybraných daní o více než 30 414 tis. Kč. Tabulka 10 ukazuje vývoj výběru daní z nemovitých věcí v návaznosti na platné OZV. V objemu celkových reálných daňových příjmů byl nárůst o 130 093 tis. Kč. Skutečný výběr daní z nemovitých věcí vzrostl ve sledovaném období téměř na 3násobek, což se odrazilo i v nárůstu poměru vybrané daně z nemovitých věcí k celkovým daňovým příjmům, který byl na začátku sledovaného období velmi podprůměrný. Podíl každého obyvatele na výběru daní z nemovitých věcí města byl v letech 2010 - 2011 nejnižším z celého vzorku měst. Vedení města začalo situaci řešit, proto v průběhu vybraného období schválená výše plánovaného i reálného výběru daní z nemovitých věcí výrazně stoupla. To se projevilo i navýšením odvodu každého obyvatele města, který stoupl o 754,1 Kč, kdy uvedený nárůst je jeden z nejvyšších ve sledovaných městech. Uvedený vývoj a výsledky dokazují, že pokud vedení města přistupuje k možnostem výběru daní z nemovitých věcí aktivně, dochází ke zvýšení objemu této vybrané daně.

Vzhledem k situaci, kdy je již přijata OZV upravující výběr daně z nemovitých věcí od roku 2018 v pozměněné podobě, lze předpokládat, že město provedlo propočty a daň bude i nadále vybírána ve vzrůstajících objemech.

3.13.3 Chomutov

Město Chomutov přijalo upravující OZV č. 9 v roce 2011, tato je účinná od roku 2013 a platí do současnosti.

Určuje základní koeficient pro stavební pozemky a stavby podle § 11 odst. 1 písm. a) a f)² ve výši 4,5. Vzhledem k počtu obyvatel by koeficient měl být ve výši 2,5 - vedení města tedy tímto způsobem zvyšuje objem daně z nemovitých věcí.

U staveb uvedených v § 11 odst. 1 b) až d)² a samostatných nebytových prostor je koeficient 1,5, tedy o jeden bod nižší, než jak uvádí zákon². Podnikatelský koeficient vzrostl od roku 2010 z výše 2, v roce 2013 - 2016 na výši 2,5 až na nynější výši 3.

Místní koeficient je určen ve výši 2.

Tabulka 12 - Daně z nemovitých věcí ve městě Chomutov

	2 010	2 011	2 012	2 013	2 014	2 015	2 016
Celkové reálné DP (v tis. Kč)	538 624	578 993	566 405	623 034	655 468	634 423	673 516
Reálný daňový příjem DNV (v tis. Kč)	29 613	34 927	37 265	63 323	69 421	65 289	70 282
Podíl DNV na celkových DP	5,5%	6,0%	6,6%	10,2%	10,6%	10,3%	10,4%
Plánovaný daňový příjem DNV (v tis. Kč)	44 000	32 000	32 160	60 000	60 000	63 300	65 000
Podíl reálného DP DNV s plánovaných DP DNV	67%	109%	116%	106%	116%	103%	108%
Podíl objemu reálně přijatých DNV na jednoho občana (v Kč)	594,7	705,0	757,6	1287,4	1411,4	1334,8	1442,9

Pramen: Závěrečné účty města Chomutov, státní pokladna, vlastní zpracování

Vývoj objemu daní z nemovitých věcí ve městě Chomutov vzrostl ve sledovaných letech o 40 669 tis. Kč (po odečtu inflace 40 260 tis. Kč). Tento nárůst je nejmarkantnější v roce 2013, kdy vstoupila v platnost OZV upravující místní koeficient. Zde je patrný i skokový nárůst daně na jednoho obyvatele o 530 Kč. Zajímavý je údaj z roku 2013 o nárůstu podílu daně z nemovitých věcí na všech daňových příjmech města, který vzrostl o 3,6 %, a ukazatel skutečného výběru daně z nemovitých věcí za rok 2013, který stoupl o 26 058 tis. Kč, respektive téměř o 40 %. Nejde si nepovšimnout faktu, že v roce 2015 výběr daně poklesl oproti předchozímu roku, i když s tímto propadem bylo počítáno v rozpočtu. V tomto roce město hospodařilo podle rozpočtového provizoria od 1. 1. do 30. 3., což je jediný takový případ ve vybraném vzorku sledovaných měst. Jednoznačně se jedná o důsledek komunálních voleb, kdy se Chomutov s obtížemi dopracovával k sestavení vedení města.

3.13.4 Jihlava

Město Jihlava upravilo OZV č. 4/2008 koeficienty pro daně z nemovitých věcí následujícím způsobem. U staveb a prostor dle § 11 odst. 1 písm. a) a f)[29] byl určen koeficient pro územní části:

- Henčov, Heroltice, Kosov, Popice, Sasov, Vyskytná ve výši 2,5
- Jihlava, Horní Kosov, Staré Hory ve výši 4,5

Podle počtu obyvatel zákon² doporučuje koeficient ve výši 3,5. Rozdělením města na centrum a okolí došlo i k rozdělení koeficientů, kdy pro centrum platí koeficient navýšení, oproti okolí, kdy je naopak koeficient snížen. V celkovém součtu se ale na zákonem² doporučenou výši město dostává.

Stanovení koeficientu ze staveb dle § 11 odst. 1 písm. b) až d)[29] a odst. 2[29] bylo ve výši 1,5. Místní koeficient na území celého města byl upraven na hodnotu 2.

V následujícím roce 2009 ovšem došlo k aktualizaci uvedené vyhlášky a OZV č. 8/2009 byl od roku 2010 místní koeficient zrušen. Z toho tedy vyplývá, že v námi sledovaném období již město Jihlava spadá do kategorie obcí vybraných ke komparaci, které nemají místní koeficient upraven.

Tabulka 13 - Daně z nemovitých věcí ve městě Jihlava

	2 010	2 011	2 012	2 013	2 014	2 015	2 016
Celkové reálné DP (v tis. Kč)	611 622	595 641	626 978	663 229	698 715	711 828	742 197
Reálný daňový příjem DNV (v tis. Kč)	39 446	42 649	45 451	45 568	46 617	47 099	47 157
Podíl DNV na celkových DP	6,4%	7,2%	7,2%	6,9%	6,7%	6,6%	6,4%
Plánovaný daňový příjem DNV (v tis. Kč)	50 000	50 000	45 000	42 000	45 000	45 000	45 000
Podíl reálného DP DNV s plánovaných DP DNV	79%	85%	101%	108%	104%	105%	105%
Podíl objemu reálně přijatých DNV na jednoho občana (v Kč)	770,1	841,7	898,3	902,2	922,9	932,3	929,9

Pramen: Závěrečné účty města Jihlava, státní pokladna, vlastní zpracování

Město Jihlava má nárůst výběru daně z nemovitých věcí ve sledovaném období pouze 7 711 tis. Kč (po odečtu inflace 7 607 tis. Kč). Ukazatel podílu všech daňových příjmů k příjmu z daní z nemovitých věcí uvádí ve sledovaném období výkyvy - poměr v roce 2010 a 2016 je stejný, což je jistě z ekonomického hlediska zajímavý údaj, přičemž se jedná o nárůst výběru daní z nemovitých věcí, i nárůst celkových daňových příjmů, tento poměr zůstává stejný. Z uvedeného lze odvodit, že město se rozvíjí, neboť celkové přijaté daňové příjmy i výběr daně z nemovitých věcí rostou. Podíl daně z nemovitých věcí na jednoho obyvatele je poměrně nízký, když nedosahuje

ani 1 000 Kč. Naplánovaná částka, se kterou rozpočet města počítá, klesla v roce 2013. Skutečný výběr při tom reálně neklesl, což je také údaj který stojí za povšimnutí. Tyto výsledky jsou způsobeny liknavým přístupem vedení města k problematice svěřené daně z nemovitých věcí.

Lze tedy konstatovat, že vedení města Jihlavy by se mělo aktuálně zaobírat problematikou výběru daní z nemovitých věcí. Dle zjištěného by byla na místě určitá úprava koeficientů tak, aby výběr z této svěřené daně začal více stoupat. Město Jihlava je krajským městem, z tohoto titulu jsou také ceny nemovitostí vyšší oproti cenám v jiných městech (např. okresních městech kraje). Přesto představitelé města neupravili podmínky daní z nemovitých věcí 6 let. Všechny ukazatele, respektive výše jednotlivých koeficientů nasvědčují tomu, že město v tomto ohledu neuposlechne tak, jak umožňují zákonné podmínky. Jihlava uzavírá pomyslný žebříček vybraných měst v aktivitě a odpovědnosti představitelů města.

3.13.5 Karlovy Vary

Město Karlovy Vary je podobný typ města jako Jihlava, je také městem krajským s podobným počtem obyvatel. Z pohledu zvolené komparace Karlovy Vary ponechaly v platnosti místní koeficient ve výši 2, který byl zaveden OZV č. 3/2008, účinnou do dne 31. 12. 2008.

Sazbu daně u stavebních pozemků a u daně ze staveb a ostatních nebytových prostorů podle § 11 odst. 1 písm. a) a f)[29], a dále odst. 3 písm. a)[29] určuje OZV ve výši 4,5, kdy je tento navýšen o celé 2 body nad zákonem doporučený koeficient. Pro daně ze staveb v prvním případě platí koeficient 4,5 pro stavby podle § 11 odst. 1 písm. a) a f)[29], respektive podle odst. 2[29] a podle § 11 odst. 3 písm. a)[29]. U staveb podle § 11 odst. 1 písm. b) až d)[29] a dále podle odst. 3 písm. b)[29] je koeficient určen ve výši 1,5. Rozdělení výše koeficientů v Karlových Varech proběhlo na základě typu stavby tak, jak je rozděluje zákon[29]. V ostatních městech se toto rozdělení většinou řeší jmenovitým určením jednotlivých katastrálních území (nebo výčtem ulic) pro konkrétní koeficient.

Místní koeficient je po celou sledovanou dobu ve výši 2.

Tabulka 14 - Daně z nemovitých věcí ve městě Karlovy Vary

	2 010	2 011	2 012	2 013	2 014	2 015	2 016
Celkové reálné DP (v tis. Kč)	644 108	654 059	673 671	765 845	747 920	749 598	802 725
Reálný daňový příjem DNV (v tis. Kč)	69 545	70 795	74 954	73 020	74 061	76 257	77 645
Podíl DNV na celkových DP	10,8%	10,8%	11,1%	9,5%	9,9%	10,2%	9,7%
Plánovaný daňový příjem DNV (v tis. Kč)	71 500	72 000	72 000	72 000	72 000	72 000	75 000
Podíl reálného DP DNV s plánovaných DP DNV	98%	98%	104%	101%	103%	106%	104%
Podíl objemu reálně přijatých DNV na jednoho občana (v Kč)	1355,1	1399,3	1493,9	1464,4	1485,3	1531,8	1574,1

Pramen: *Závěrečné účty města Karlovy Vary, státní pokladna, vlastní zpracování*

Ve městě Karlovy Vary byl nárůst skutečně vybrané daně z nemovitých věcí ve sledovaném období 8 100 tis. Kč (po odpočtu inflace 7 991 tis. Kč). Údaj o poměru celkových daňových příjmů a daní z nemovitých věcí, který se pohybuje okolo 10 %, dokládá velkou váhu těchto daní na objem obecního rozpočtu. V porovnání s ostatními vytipovanými městy je to druhý nejvyšší údaj. Podíl daně na jednoho obyvatele je ve sledovaném vzorku také druhý nejvyšší, kdy nárůst tohoto poměru ve výši 219 Kč je nárůstem pouze průměrným. Údaj o výši podílu objemu reálně odvedené daně z nemovitých věcí na jednoho občana je z vybraných měst nejvyšší - dosahuje téměř nadpoloviční výše celkového průměru za rok 2010.

Při dalším porovnání s obdobným městem v rámci problematiky koeficientů pro výpočet a výběr daní z nemovitých věcí, kterým je Jihlava, je možné konstatovat, že rozdíl je pouze v nastavení místního koeficientu. Dále lze poukázat na značný rozdíl v tom, jaký objem město pro výběr daně rozpočtuje - v roce 2016 činil rozdíl mezi Jihlavou a Karlovými Vary 30 000 tis. Kč. Lze soudit, že rozdíly jsou především způsobeny tím, že Karlovy Vary jsou významným lázeňským městem a tudíž výběr daní z nemovitých věcí je v podstatě založen na dani ze staveb (např. lázeňské domy apod.). Zatímco Jihlava patří k nejmenším krajským městům a kraj Vysočina je jeden z nejmenších a nejchudších krajů.

Je tedy možné konstatovat, že celkové funkční zaměření města sehrává velmi významnou roli v ekonomické prosperitě měst, kdy města s obdobnými vstupními parametry mohou vykazovat značně rozdílný výběr daní, včetně daní z nemovitých věcí.

V konkrétním případě Karlových Varů je možné ukázat, jak celkovou hospodářskou situaci města ovlivňuje jedno či více prosperujících odvětví, v tomto případě turistika a lázeňství, přičemž v Karlových Varech v podstatě absentuje výrobní průmysl.

3.13.6 Karviná

Město Karviná přikročilo ke změně ve výpočtu daní z nemovitých věcí v roce 2009, kdy uvádí v textu OVZ č. 5/2009, že s ohledem na zhoršené životní prostředí ve městě, vliv důlní činnosti, rozdílné životní podmínky a občanskou vybavenost určilo koeficient ze stavebních pozemků na celém území města Karviné ve výši 1,6. U daně ze staveb bylo město rozděleno na centrum, kam patří části Fryštát, Ráj, Mizerov, Hranice a Nové Město, s koeficientem 3,5. Koeficient pro okolí, tedy Doly, Darkov, Staré Město a Louky, ve výši 1,6. Od roku 2016 pak zvýšilo OZV č. 3/2015 i místní koeficient na výši 2.

Tabulka 15 - Daně z nemovitých věcí ve městě Karviná

	2 010	2 011	2 012	2 013	2 014	2 015	2 016
Celkové reálné DP (v tis. Kč)	803 583	683 315	663 397	700 625	709 585	728 279	797 460
Reálný daňový příjem DNV (v tis. Kč)	29 020	20 011	30 593	30 380	28 891	28 834	53 935
Podíl DNV na celkových DP	3,6%	2,9%	4,6%	4,3%	4,1%	4,0%	6,8%
Plánovaný daňový příjem DNV (v tis. Kč)	27 000	19 000	27 000	29 000	29 000	29 000	56 000
Podíl reálného DP DNV s plánovaných DP DNV	107%	105%	113%	105%	100%	99%	96%
Podíl objemu reálně přijatých DNV na jednoho občana (v Kč)	468,5	340,1	528,9	534,4	508,2	515,0	977,7

Pramen: Závěrečné účty města Karviná, státní pokladna, vlastní zpracování

Na zjištěných údajích města Karviná je velmi dobře patrné, že město není v dobré ekonomické kondici, k čemuž jednoznačně přispívá omezování důlní činnosti a s tím spojené následky (např. nezaměstnanost, snižování počtu obyvatel – ve sledovaném období o 6 785). Ukazatelem celkového útlumu města je i údaj o skutečných celkových daňových příjmech, který zaznamenal skokový propad v roce 2011 o 120 268 tis. Kč. Tento rok byl spojen nejen s ekonomickou recesí, ale i s útlumem těžby uhlí v dolech, na které se váže celková prosperita města Karviná. Údaj o podílu daní z nemovitých věcí na veškerých daňových příjmech je nejmenší ve sledovaném vzorku měst, kdy do doby přijetí OZV v roce 2015 tento poměr nedosahovat ani 5 %. Po zavedení koeficientu stoupl výběr daní z nemovitých věcí téměř o 100 %, což se projevilo i v podílu objemu daní z nemovitých věcí v přepočtu na jednoho obyvatele města Karviné, který vzrostl o 92,5 %.

Tento podíl vzrostl o 509,30 Kč na jednoho obyvatele, i když jeho výše na konci sledovaného období je stále třetí nejnižší. Město zřejmě předpokládalo nárůst ještě větší, protože si rozpočtovalo částku 56 000 tis. Kč. Ta však nebyla dosažena. Na městě Karviná je jasně patrný dopad zavedení zvýšeného místního koeficientu. Tento příklad je z vybraného vzorku měst ukázkovým argumentem pro změnu koeficientu vedoucí k navýšení objemu výběru daní z nemovitých věcí, který zvyšuje celkové daňové příjmy obecních rozpočtů.

3.13.7 Mladá Boleslav

Město Mladá Boleslav upravilo místní koeficient poprvé v roce 2012 a to na výši 2. Další změna proběhla v roce 2015 OZV č. 5, kdy byl na rok 2016 schválen místní koeficient ve výši 4, ale už od roku 2018 bude místní koeficient snížen na výši 3. Představitelé města tedy ke změnám místního koeficientu přistupují v případě Mladé Boleslavi často, ze sledovaného vzorku měst nejčastěji. Také vedením města schválený koeficient ve výši 4 je nejvyšší v souboru měst vybraných ke komparaci. Nepochybně z důvodu vysokého místního koeficientu vedení města odsouhlasilo snížení základního koeficientu, protože tento byl v předchozích letech nastaven na výši 3,5, což je o jeden bod vyšší nastavení než základní. Nyní ovšem platí výše 2, což je naopak o 0,5 bodu méně, než uvádí základní koeficient.

Pro názornost změn koeficientů je přiložena tabulka.

Tabulka 16 - Vývoj koeficientů u daně z nemovitých věcí v městě Mladá Boleslav [76]

2012	místní koeficient	2
	pozemky a zdanitelné stavby a jednotky	2
	ostatní dle § 11 odst. 2 písm. b) až d) a odst. 2	1,5
	základní koeficient	3,5
	podnikatelský koeficient	1,5
2016	místní koeficient	4
	pozemky a zdanitelné stavby a jednotky	2
	ostatní dle § 11 odst. 2 písm. b) až d) a odst. 2	1,5
	základní koeficient	3,5
	podnikatelský koeficient	1,5
2017	místní koeficient	4
	pozemky a zdanitelné stavby a jednotky	2
	ostatní dle § 11 odst. 2 písm. b) až d) a odst. 2	1,5
	základní koeficient	2
	podnikatelský koeficient	1,5
2018	místní koeficient	4
	pozemky a zdanitelné stavby a jednotky	2
	ostatní dle § 11 odst. 2 písm. b) až d) a odst. 2	1,5
	základní koeficient	2
	podnikatelský koeficient	4

Pramen: *Město Mladá Boleslav*, vlastní zpracování [73]

Tabulka 17 - Daně z nemovitých věcí ve městě Mladá Boleslav

	2 010	2 011	2 012	2 013	2 014	2 015	2 016
Celkové reálné DP (v tis. Kč)	526 464	497 703	584 614	618 909	634 462	703 792	789 725
Reálný daňový příjem DNV (v tis. Kč)	36 201	37 149	81 814	81 968	80 809	85 177	143 176
Podíl DNV na celkových DP	6,9%	7,5%	14,0%	13,2%	12,7%	12,1%	18,1%
Plánovaný daňový příjem DNV (v tis. Kč)	36 200	37 100	81 371	81 802	80 600	81 800	135 800
Podíl reálného DP DNV s plánovaných DP DNV	100%	100%	101%	100%	100%	104%	105%
Podíl objemu reálně přijatých DNV na jednoho občana (v Kč)	809,0	839,5	1849,8	1851,5	1825,3	1922,0	3239,3

Pramen: *Závěrečné účty města Mladá Boleslav, státní pokladna, vlastní zpracování*

Město Mladá Boleslav stojí na špičce výběru daní z nemovitých věcí ve vybraném vzorku. Nárůst výběru daně je největší, činí 106 975 tis. Kč (po odečtu inflace 105 531 tis. Kč), což je nárůst o bezmála 400 % ve sledovaném období. Mladá Boleslav se vymyká téměř ve všech sledovaných parametrech. Určujícím je ovšem údaj o podílu objemu daní z nemovitých věcí na jednoho obyvatele - ten je více jak dvojnásobný oproti druhému městu ze vzorku měst, kterým jsou Karlovy Vary. Nárůst podílu objemu daní z nemovitých věcí na jednoho obyvatele uvádí v roce 2016 částku 3 239,30 Kč, kdy je tento uvedený poměr na jednoho obyvatele o cca 2 400 Kč vyšší než u města Přerov. Nárůst podílu objemu reálně odvedených daní z nemovitostí na jednoho občana za sledované období činí u Mladé Boleslavi 2 430,40 Kč, kdy u města Tábor činí tento nárůst pouze 151,10 Kč. Z těchto parametrů je evidentní, že město Mladá Boleslav má značnou oporu v zaměstnavateli a prosperující firmě Škoda Auto, a.s. Prosperita celého města se tedy odvíjí od prosperity firmy Škoda Auto, a.s. Zásah obdobně prosperující firmy do celkové ekonomiky města je možné srovnat s turismem a lázeňstvím v Karlových Varech. V Mladé Boleslavi je tento rozvoj postaven na automobilovém průmyslu. V konečném porovnání lze konstatovat, že rozdílnost základů ekonomicky dobré situace města se smazává v případě naprosté dominance určitého prosperujícího odvětví. Nutné je i upozornit na negativní stránku takto vyprofilovaného města. V případě ekonomické recese by mohl být i útlum obdobně silný jako je nynější konjunktura. S případným poklesem výroby v Mladé Boleslavi v důsledku ekonomické recese bude souběžně probíhat i pokles možnosti lidí navštěvovat lázeňská města. Obě města by tedy byla vystavena poměrně razantnímu ekonomickému útlumu. Prosperita takto jednoznačně založených měst se nutně shoduje kolísáním hospodářských

cyklů celé ekonomiky. Tím důležitější je, aby si takto vyprofilovaná města tvořila rozpočtovou rezervu pro období ekonomického útlumu.

3.13.8 Přerov

Město Přerov přijalo OZV č. 4/2012, kdy tedy od roku 2013 jsou upravené základní sazby daní u stavebních pozemků uvedených v § 6 odst. 2 písm. b)[29] a staveb uvedených v § 11 odst. písm. a) a f)[29] velice podrobně:

- Přerov I – Město, Přerov II – Předmostí, Přerov VI – Újezdec, Přerov X – Popovice, Přerov XI – Vinary, Přerov XII – Žeravice – stanovený koeficient 3,5
- Přerov III – Lověšice, Přerov IV – Kozlovice, Přerov VII – Čekyně, Přerov VIII – Henčov, Přerov IX – Lýsky, Přerov XIII – Penčice - stanovený koeficient 2,5
- Přerov V – Dluhonice – stanovený koeficient 2.

U staveb uvedených v § 11 odst. 1. písm. b) až d)[29] a dále podle § 11 odst. 2[29] byl koeficient schválen ve výši 1,5. Tyto koeficienty ukazují, že představitelé města v roce 2012 rozdělili katastrální území města na tři části. V centru je koeficient navýšen oproti zákonu o 1 bod, blízké okolí centra zůstává na zákonem doporučeném koeficientu a vzdálenější části města mají koeficient snižen na výši 2.

Podnikatelský koeficient pro celé katastrální území Přerova byl ve výši 1,5, ale od roku 2017 je snižen na 1. Místní koeficient řešen není.

Tabulka 18 - Daně z nemovitých věcí ve městě Přerov

	2 010	2 011	2 012	2 013	2 014	2 015	2 016
Celkové reálné DP (v tis. Kč)	512 522	497 590	525 053	556 201	592 103	600 890	636 426
Reálný daňový příjem DNV (v tis. Kč)	33 217	24 517	34 029	33 741	35 760	35 780	36 551
Podíl DNV na celkových DP	6,5%	4,9%	6,5%	6,1%	6,0%	6,0%	5,7%
Plánovaný daňový příjem DNV (v tis. Kč)	36 000	27 600	34 000	33 900	34 500	34 300	34 300
Podíl reálného DP DNV s plánovaných DP DNV	92%	89%	100%	100%	104%	104%	107%
Podíl objemu reálně přijatých DNV na jednoho občana (v Kč)	674,4	543,8	759,2	757,6	802,9	808,1	830,8

Pramen: Závěrečné účty města Přerov, státní pokladna, vlastní zpracování

Přerov je město, které se dlouhodobě nachází v útlumu. Za sledované období klesl počet obyvatel o téměř 5,5 tis. Město nepřistoupilo k žádné aktivitě v problematice daní z nemovitých věcí, zřejmě z důvodu, že by občané případné zvýšení místního koeficientu nepřijímali s pochopením.

Plánované příjmy z daní z nemovitých věcí v posledních letech stagnují, nicméně pokud bude provedeno srovnání mezi rokem 2010 a 2016, ukáže se, že v plánovaném objemu daní z nemovitých věcí došlo k poklesu ve výši 1 700 tis. Kč, i když reálný objem neklesl. Takový propad je ve sledovaném vzorku města zcela ojedinělý a jasně hovořící o nedobré ekonomické situaci města, kdy představitelé města očekávají propad ve výběru daní z nemovitých věcí. Reálný výběr za sledované období mírně stoupl, a to pouze o 3 340 tis. Kč (po odpočtu inflace o 3 290 tis. Kč), jedná se o nejmenší nárůst ze sledovaných měst. Údaj z roku 2011 ukazuje značný propad ve výběru daní z nemovitých věcí (o 8 700 tis. Kč) i propad v celkových daňových příjmech (o téměř 15 000 tis. Kč.). Lze dovodit, že se v tomto období na výši sledovaných daní projevila recese. Přerov se potýká s poměrně velkou nezaměstnaností (k 31. 8. 2017 byla obecná míra nezaměstnanosti v okrese Přerov 5,4 %, přičemž pro celou ČR byla tato výše 3 % [57]), protože zde dochází k úbytku průmyslové výroby, ve které byl zaměstnán značný procentuální poměr aktivního obyvatelstva. V posledních letech ale již začaly celkové daňové příjmy města opět růst. Bylo by tedy vhodné, aby představitelé města začali o možnosti změny koeficientů ve výpočtu a výběru daní z nemovitých věcí jednat tak, aby si město Přerov zajistilo větší objem výběru právě z této svěřené daně do svého rozpočtu. Ve sledovaném vzorku je průměr podílu daní z nemovitých věcí odváděné do obecního rozpočtu 1 340 Kč, naproti tomu Přerov dosahuje pouze 740 Kč, což je nejnižší údaj ve sledovaném vzorku měst.

3.13.9 Příbram

Město Příbram ke stanovení místního koeficientu přistoupilo v roce 2015 OZV č. 4, kterou určilo jeho výši 2. Dále platí pro toto město základní koeficient ve výši 2,5 a podnikatelský koeficient byl v roce 2016 také zvýšen z hodnoty 1 na výši 1,5.

Tabulka 29 - Daně z nemovitých věcí ve městě Příbram

	2 010	2 011	2 012	2 013	2 014	2 015	2 016
Celkové reálné DP (v tis. Kč)	359 742	352 819	356 702	402 851	409 859	424 053	492 579
Reálný daňový příjem DNV (v tis. Kč)	15 831	15 664	17 668	17 403	17 171	17 552	34 993
Podíl DNV na celkových DP	4,4%	4,4%	5,0%	4,3%	4,2%	4,1%	7,1%
Plánovaný daňový příjem DNV (v tis. Kč)	17 500	15 800	15 600	17 500	17 300	17 400	34 000
Podíl reálného DP DNV s plánovaných DP DNV	90%	99%	113%	99%	99%	102%	103%
Podíl objemu reálně přijatých DNV na jednoho občana (v Kč)	462,7	463,5	526,6	520,3	513,3	529,3	1058,5

Pramen: Závěrečné účty města Příbram, státní pokladna, vlastní zpracování

Příbram je ve vzorku městem nejmenším a její počet obyvatel stále místně klesá. Celkový daňový příjem je také nejmenší. Město Příbram je v těchto hlediscích srovnatelné s městem Karviná.

Z důvodu nízké výše vybraných daní z nemovitých věcí bylo v roce 2015 přistoupeno k navýšení koeficientů (místního a podnikatelského), což se projevilo skokovým nárůstem o více jak 17,4 tis. Kč v roce 2016. Celkový nárůst za sledované období činil 19,16 tis. Kč (po odpočtu inflace 18,9 tis. Kč). V návaznosti na zvýšený koeficient a výběr daně stoupl i podíl jednoho obyvatele na objemu daní z nemovitých věcí o téměř 100 % (o 595,5 Kč). Město Příbram se díky této změně dostalo ve srovnání s ostatními posuzovanými městy do průměrné výše v uvedených ukazatelích. Poměr daní z nemovitých věcí k celkovým daňovým příjmům se ani po provedené změně nedostal na průměrné hodnoty a zaostává. Je tedy možné konstatovat, že město Příbram přistoupilo k vylepšení svěřené daně relativně pozdě, nicméně představitelé města si zřejmě uvědomili, že je třeba změnu realizovat a vylepšit tak daňové příjmy města.

3.13.10 Tábor

Město Tábor stanovilo rozdílné koeficienty pro výpočet daní z nemovitých věcí hned na rok 2009, OZV 1/2008, kterou určilo pro daně z pozemků a obytných staveb a staveb podle § 11 odst. 1 písm. a) a f)[29] následovně:

- 1,4 - Hlinice, Smyslov, Stoklasná Lhota, Všechov, Zahradka, Zárybničná Lhota
- 1,6 - Čelkovice, Větrovy
- 2,0 – Čekanice, Horky, Měšice, Náchod, Záluží
- 2,5 - Tábor, Klokoty

U staveb stanovených v § 11 odst. 1 písm. b), c), d) a odst. 2[29] pak v celé obci určuje koeficient 1,5. Místní koeficient byl nastaven ve výši 2. Od roku 2009 žádná další úprava pro výpočet daní z nemovitých věcí již neproběhla.

Tabulka 20 - Daně z nemovitých věcí ve městě Tábor

	2 010	2 011	2 012	2 013	2 014	2 015	2 016
Celkové reálné DP (v tis. Kč)	444 274	424 666	447 567	475 235	493 205	495 065	525 394
Reálný daňový příjem DNV (v tis. Kč)	35 174	36 659	37 004	40 954	38 357	39 364	39 574
Podíl DNV na celkových DP	7,9%	8,6%	8,3%	8,6%	7,8%	8,0%	7,5%
Plánovaný daňový příjem DNV (v tis. Kč)	34 500	35 000	36 000	36 650	37 000	40 954	39 500
Podíl reálného DP DNV s plánovaných DP DNV	102%	105%	103%	112%	104%	96%	100%
Podíl objemu reálně přijatých DNV na jednoho občana (v Kč)	991,3	1044,5	1056,5	1174,9	1100,4	1133,9	1142,4

Pramen: Závěrečné účty města Tábor, státní pokladna, vlastní zpracování

Tábor je městem, na kterém je dobře patrný pomalý a klidný růst. Díky tomu, že koeficienty jsou nastaveny a nezměněny dlouhou dobu, lze sledovat, jak postupně rostou téměř všechny sledované parametry. Tento růst lze odůvodnit inflací, ekonomickým růstem společnosti a rozvojem města (např. novostavby v katastrálním území města). Není to vzestup výrazný, ale na druhou stranu není ani skokový. Opět lze tedy dovodit na celkově klidný růst města a celé společnosti. Jediný zaznamenaný výkyv je patrný v roce 2013, kdy je tento způsoben novelizací zákona o dani z nemovitých věcí, v návaznosti na kterou se staly předmětem daně i zpevněné plochy pozemků užívané k podnikatelské činnosti. U jiných měst není tato změna v zákoně tak patrná, protože u nich probíhaly změny koeficientů průběžně. Tábor žádnou úpravu neuskutečnil, a tak se mohla tato zákonná změna projevit.

Velmi postupný je i plánovaný příjem města ze sledované daně. Systém byl porušen v roce 2015, kdy byl naplánován výběr daně o téměř 4 000 tis. vyšší, ale nebyl naplněn. Ve sledovaném období činil reálný vzrůst vybrané daně z nemovitých věcí 4 400 tis. Kč (po odečtu inflace 4 340 tis. Kč). Postupně stoupal i poměr daně z nemovitých věcí na jednoho obyvatele – tento pak činí 151 Kč v rozpětí sledovaných let, což je nárůst ve všech sledovaných městech nejmenší. Město Tábor v celkových hodnotách patří k nejvyrovnanějším městům z celého vzorku, jeho výnosy jsou stabilní a veškeré ukazatele průměrné. Bylo tedy možné dovodit, že nastavený systém funguje bez obtíží. Přesto by u prosperujícího města s perspektivou rozvoje bylo na místě, i s ohledem na právě probíhající ekonomickou konjunkturu, změnit koeficienty upravující výše daní z nemovitých věcí tak, aby výběr stoupal adekvátně k prosperující ekonomice.

3.13.11 Hodnocení výsledků z vybraných měst České republiky

Hodnocena budou především data týkající se místních koeficientů. Na základě zpracované Tabulky 3 je možné doložit, jak velký rozsah tyto úpravy mohou mít města, která místní koeficient vůbec neupravila (Jihlava, Přerov), jsou do šetření zahrnuta pro širší a kompaktnější analýzu. Obě města, která místní koeficient nezměnila, upravila v roce 2017 koeficient podnikatelský, a to tak, že byl snížen z hodnoty 1,5 na 1. Dopad bude znám až po zpracování daně za celý rok 2017, a proto ho do této práce není možné zahrnout. V případě snížení podnikatelského koeficientu se ze strany představitelů města nepochybně jedná o vstřícný krok směrem k podpoře podnikání na území měst.

V případě měst, která měla místní koeficient upravený po celé sledované období ve výši 2 (jedná se o Českou Lípou, Karlovy Vary a Tábor), je možné vyvodit, že nárůst vybírané daně z nemovitých věcí je postupný. Uvedená města vybírají daně z nemovitých věcí na základě podobně vysokých koeficientů. Karlovy Vary v roce 2017 zvýšily hodnotu podnikatelského koeficientu z hodnoty 1,5 na 2, ale tato změna se projeví až v kalendářním roce 2018. Až tehdy ji bude možné porovnat s předchozími lety, proto je zmíněna jen informativně. Na základě změny provedené v Karlových Varech by bylo účelné, aby města Česká Lípa a Tábor před případnou změnou některého koeficientu provedla předběžný propočten tak, aby bylo možné předem vyhodnotit přínos případné úpravy. Vzhledem ke stagnaci úprav koeficientů ve městech Česká Lípa a Tábor by byla nepochybně změna v této oblasti na místě, a to z důvodu zvýšeného objemu odvedených prostředků z daní z nemovitých věcí.

U měst, která začala uplatňovat zvýšený koeficient ve výši 2 v průběhu sledovaného období (Frýdek-Místek, Chomutov, Karviná, Příbram), je jasně znatelný skokový nárůst vybíraného objemu daně a s tím spojené navýšení veškerých ukazatelů vážících se na přijetí změny místního koeficientu. Ve městech Frýdek-Místek a Chomutov platí zvýšený místní koeficient již od roku 2013, a proto se skokový nárůst projevil v roce 2014. Od tohoto roku se celková výše daní z nemovitých věcí pohybuje již ve zvýšeném, ale rovnoměrném pásmu. Chomutov společně s úpravou místního koeficientu upravil i koeficient podnikatelský, a to dokonce dvakrát - jednou v roce 2013 z výše 2 na 2,5 a v roce 2017 na hodnotu 3. Nárůst výběru daně z nemovitých věcí Chomutova v roce 2013 byl tedy souběžně ovlivněn více souběžnými úpravami.

Mladá Boleslav je městem, které se vymyká ze zkoumaného vzorku. Představitelé města provádějí změny v koeficientech pro výpočet daně z nemovitých věcí

nejčastěji ze sledovaných měst (provedené změny byly v letech: 2012 - místní koeficient, 2016 - místní koeficient + základní koeficient, 2017 - podnikatelský koeficient, 2018 - místní koeficient). Poměr podílu daní z nemovitých věcí na celkových daňových příjmech dosahuje v posledním sledovaném roce 18,1 %. Ve stejném roce naopak Přerov dosáhl pouze na 5,7 %. Dalším neopomenutelným údajem v Mladé Boleslavi je nárůst výběru daně, jedná se totiž o téměř 4násobek ve sledovaném období. Podíl daně z nemovitých věcí na jednoho obyvatele je také 4krát větší než podíl v Přerově. Z uvedeného se dá vyvodit, že životní úroveň obyvatel Mladé Boleslavi je velmi dobrá. Z této reality těží město i prostřednictvím nastavených koeficientů pro výběr daně z nemovitých věcí. Občané Mladé Boleslavi mohou díky své dobré finanční kondici odvádět poměrně velké částky do městského rozpočtu.

Tabulka 21 - Objem přijatých daní z nemovitých věcí ve sledovaných městech (v tis. Kč)

	2 010	2 011	2 012	2 013	2 014	2 015	2 016
Česká Lípa	37 604	37 105	38 278	36 940	40 398	43 119	41 709
Frýdek-Místek	23 305	24 017	31 255	61 669	62 923	63 587	65 519
Chomutov	29 613	34 927	37 265	63 323	69 421	65 289	70 282
Jihlava	39 446	42 649	45 451	45 568	46 617	47 099	47 157
Karlovy Vary	69 545	70 795	74 954	73 020	74 061	76 257	77 645
Karviná	29 020	20 011	30 593	30 380	28 891	28 834	53 935
Mladá Boleslav	36 201	37 149	81 814	81 968	80 809	85 177	143 176
Přerov	33 217	24 517	34 029	33 741	35 760	35 780	36 551
Příbram	15 831	15 664	17 668	17 403	17 171	17 552	34 993
Tábor	35 174	36 659	37 004	40 954	38 357	39 364	39 574
Průměr	34 896	34 349	42 831	48 497	49 441	50 206	6 1054
průměr vybraných daní na jedno město ve sledovaném období							45 896

Pramen: *státní pokladna*, vlastní zpracování

Legenda k tabulce:

černě psaná data – výběr daně s nezměněným koeficientem 1

zeleně označená data – výběr daně po přijetí koeficientu 2

modrá data – výběr daně po přijetí koeficientu 4

Tabulka 22 – Vybraná města ČR seřazená podle výše příjmu daně z nemovitých věcí na jednoho obyvatele (dle roku 2016) (v Kč)

	2 010	2 011	2 012	2 013	2 014	2 015	2 016
Mladá Boleslav	809,0	839,5	1 849,8	1 851,5	1 825,3	1 922,0	3 239,3
Karlovy Vary	1 355,1	1 399,3	1 493,9	1 464,4	1 485,3	1 531,8	1 574,1
Chomutov	594,7	705,0	757,6	1 287,4	1 411,4	1 334,8	1 442,9
Frýdek-Místek	397,8	415,9	543,3	1 079,4	1 101,3	1 116,6	1 151,9
Tábor	991,3	1 044,5	1 056,5	1 174,9	1 100,4	1 133,9	1 142,4
Česká Lípa	987,0	998,3	1 035,7	1 003,7	1 097,6	1 167,2	1 122,5
Příbram	462,7	463,5	526,6	520,3	513,3	529,3	1 058,5
Karviná	468,5	340,1	528,9	534,4	508,2	515,0	977,7
Jihlava	770,1	841,7	898,3	902,2	922,9	932,3	929,9
Přerov	674,4	543,8	759,2	757,6	802,9	808,1	830,8
průměr za zvolené období	751,0	759,2	945,0	1 057,6	1 076,9	1 099,1	1 347,0
průměr za zvolené období ve všech vybraných obcích							1 005,1

Pramen: *Český statistický úřad*, vlastní zpracování

Z uvedené tabulky vyplývá, že průměrná výše podílu platby daně z nemovitých věcí na jednoho obyvatele ve všech městech za celé sledované období je 1 005 Kč. Pro porovnání: průměr podílu skutečně uhrazené daně z nemovitých věcí v přepočtu na jednoho občana za vybraná města pouze za rok 2016 byl 1 347 Kč.

Celkově lze také konstatovat, že u všech vybraných měst se jedná o postupný nárůst tohoto poměru, i když se u většiny měst objevilo malé vybočení z tohoto nárůstu v některém ze sledovaných let:

- Mladá Boleslav v roce 2014 (pokles oproti roku 2013 o 26,2 Kč),
- Karlovy Vary v roce 2013 (pokles oproti roku 2012 o 29,5 Kč),
- Chomutov v roce 2015 (pokles oproti roku 2014 o 76,6 Kč),
- Česká Lípa v roce 2013 (pokles oproti roku 2012 o 32 Kč),
- Příbram v roce 2013 a 2014 (pokles oproti roku 2012 o 6,3 Kč, respektive 13,3 Kč),
- Jihlava v roce 2016 (pokles oproti roku 2015 o 2,4 Kč),
- Přerov v roce 2013 (pokles oproti roku 2012 o 1,6 Kč).

Ovšem ani v jednom případě nebylo na pokles reagováno přijetím nové OZV. Největší nárůst ukazatele výše daně z nemovitých věcí na jednoho obyvatele ve sledovaném období byl zaznamenán u Mladé Boleslavi (o 2 430,4 Kč), naopak nejmenší navýšení bylo u České Lípy (pouze 135,6 Kč).

Zajímavým ukazatelem jsou také počty obyvatel vybraných měst, mimo jiné i z důvodu uvedeného parametru, kterým je přepočet objemu vybraných daní z nemovitých věcí na jednoho obyvatele. U všech sledovaných měst totiž došlo k poklesu obyvatel. Největší pokles byl zaznamenán u Karviné (více než 6,7 tis. obyvatel). Nejméně obyvatel odešlo z Jihlavy (509 obyvatel). Celkově se jedná u všech sledovaných měst o téměř 21 tis. obyvatel. Jedná se o města střední velikosti, města okresní a dokonce i krajská, s dobrou infrastrukturou, možností zaměstnání, dostupnou lékařskou péčí i školstvím. Přesto i u těchto měst dochází k odlivu obyvatelstva. Fenomén vylidňování venkova a vesnic je řešen již několik let, ale na skutečnost, že existuje obdobný problém i u měst zatím není nijak upozorňováno. Lze ale předpokládat, že se jedná o migraci obyvatel měst z důvodu možnosti levnějšího bydlení v bezprostředním a dobře dostupném okolí sledovaných měst. U měst s markantním odlivem obyvatel hraje určitou roli nepochybně i migrace za prací.

Tabulka 23 - Vývoj počtu obyvatel vybraných měst ve zvoleném období

	2 010	2 011	2 012	2 013	2 014	2 015	2 016	2 017	úbytek
Česká Lípa	38104	37 168	36 957	36 805	36 805	36 943	37 158	37 201	-946
Frydek-Místek	58582	57 747	57 523	57 135	57 135	56 945	56 879	56 719	-1 703
Chomutov	49795	49 540	49 187	49 185	49 185	48 913	48 710	48 739	-1 085
Jihlava	51222	50 669	50 598	50 510	50 510	50 521	50 714	50 559	-508
Karlovy Vary	51320	50 594	50 172	49 864	49 864	49 781	49 326	49 046	-1 994
Karviná	61948	58 833	57 842	56 848	56 848	55 985	55 163	54 413	-6 785
Mladá Boleslav	44750	44 252	44 229	44 272	44 272	44 318	44 199	44 056	-551
Přerov	49254	45 082	44 824	44 538	44 538	44 278	43 994	43 791	-5 260
Příbram	34217	33 793	33 553	33 450	33 450	33 160	33 058	32 897	-1 159
Tábor	35484	35 096	35 024	34 858	34 858	34 716	34 641	34 482	-843

Pramen: Český statistický úřad, vlastní zpracování

3.14 Slovenská republika

Ve SR upravuje daně z nemovitých věcí zákon č. 582/2004 Z.z., o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady, v platném znění, tento zákon byl již 24x novelizován. Daně z nemovitých věcí jsou zde zařazeny do daní místních, a to od roku 2005. Do tohoto roku byly daně z nemovitých věcí daněmi, které spravovala obec, ale každoročně byl výnos této daně určen v zákonu o státním rozpočtu. Výkon správy daní z nemovitých věcí vykonávají obce v samostatné působnosti, respektive spravují je na svém katastrálním území včetně výpočtu jejich výše i jejich výběru. Zákon [42] upravuje, čeho se daně z nemovitých věcí týká. Ve SR se danění z nemovitostí rozumí daň z pozemků, ze staveb a navíc z bytů a z nebytových prostor v bytovém domě. Předměty daní jsou určeny velmi podobně jako v ČR. Základ daně z orné půdy a trvalých travnatých porostů je určen pro každou obec vyhláškou č. 1 příslušného zákona [45]. Zákonem [42] je také dán základ daně podle velikosti obcí (počet obyvatel je počítán k 1. 1. příslušného roku) a je určen pro zahrady, zastavěné plochy, nádvoří, ostatní plochy a stavební pozemky.

Daňové přiznání se podává stejně jako v ČR jen v případě změn u plátce daně. Daňové přiznání se dělí na „běžné“, které podává plátce daně tehdy, když mu vznikne první daňová povinnost pro daně z nemovitých věcí, a „částečné“ v případě dalších podávaných přiznání. Tiskopisy pro daňová přiznání jsou pro právnické i fyzické osoby stejné a jsou společné i pro další místní daně, jako je např. daň ze psa. Výši daně si ale plátce sám nevypočítává. Na základě údajů z daňového přiznání mu její výši vypočítá správce daně, tedy obec. O výši této daně je pak plátce informován vydaným rozhodnutím.

Obce výši základu daně určených hodnot pozemků může upravit „Všeobecně závazným nariadením“ (VZN):

- v případě pozemků z přílohy č. 1 vyhlášky [42] může hodnotu navýšit, kdy tato nesmí přesáhnout 50 % hodnoty z této přílohy uvedené pro okres, do kterého konkrétní obec patří
- místo určené hodnoty pozemků se použije hodnota uvedená právě v VZN
- VZN může být určena i hodnota pozemků z přílohy č. 2 vyhlášky (stavební pozemky [42])

Základní sazba daně pozemků je 0,25 %. Tuto roční sazbu ovlivňují obce ve SR opět VZN navýšením:

- u orné půdy, chmelnic, vinic, ovocných sadů a trvalých travnatých porostů nesmí přesáhnout 5násobek 0,25 %,
- u lesních pozemků, na kterých jsou hospodářské lesy, rybníky s chovem ryb a další hospodářsky využívané vodní plochy, nemůže být překročen 10násobek 0,25%,
- u zahrad, zastavěných ploch, nádvoří, ostatních ploch a stavebních pozemků nesmí tento být větší než 100násobek 0,25 % [42].

U daní ze staveb je roční základní sazba zákonem určena ve výši 0,033 €/m² zastavěné plochy. Obec její sazbu může VZN podle místních podmínek snížit nebo zvýšit vždy k 1. lednu pro příslušné zdaňovací období. Podmínkou je, že nesmí být sazba vyšší než 10násobek nejnižší roční sazby daně. Dále je obcí možné určit výši příplatku za každé další podlaží mimo prvního, nejvíce však do výše 0,33 €/podlaží [42].

Základní roční sazba daně z bytů a nebytových prostor v bytovém domě je ve výši 0,033 €/m [42]. Obec může tuto sazbu snížit nebo zvýšit tak jako u daně ze staveb, tzn. k 1. lednu a maximem je 10násobek nejnižší sazby daně určené v VZN.

Jak vyplývá ze zákonné úpravy obou zemí, je mezi nimi značný rozdíl v pravomocích samotných obcím. Lze konstatovat, že obce v ČR jsou zákonnou úpravou vedeny k větší laxnosti ohledně snahy zvyšovat příjmy obce pomocí svých zásahů. I když totiž žádným způsobem (OZV) neupraví zákonem daná minima sazeb daně, bude jejich příjem z této svěřené daně mít určitý minimální objem, který mnoha obcím a městům zřejmě jako svěřená daně dostačuje. Obce v ČR nejsou právní úpravou vedeny k tomu, aby na sebe musely vzít větší část odpovědnosti, protože takové rozhodnutí

je nezdárka kdy politickým rozhodnutím ovlivňujícím preference voličů (Kubátová, 2010, s. 80-87).

Zákonné nastavení minimálních sazeb daní z nemovitých věcí ve SR je tak nízké, že by objem příjmů z daní z nemovitých věcí v obcích SR, kde by neupravily sazby a koeficienty, byl natolik nízký, že by mohlo dojít k problémům s naplněním rozpočtu obce. Tímto nastavením jsou obce SR nuceny převzít iniciativu společně s odpovědností a flexibilně reagovat na aktuální poměry tak, aby jimi schválené sazby nejen zajistily dostatečný objem prostředků, ale aby napomáhaly, respektive nebránily rozvoji obce. Tato nutnost vedla obce k tomu, že se v SR zvýšily průměrné daňové sazby dvojnásobně (Smiková a Sedmihradská, 2011, s. 34-35).

3.14.1 Daně z pozemků

Předmětem daně nejsou pozemky zastavěné stavbami (Medved' et al. 2009, str. 237). Plátce daně z pozemků uvádí § 5 [42], kdy se jedná o pozemky zapsané v katastru nemovitostí [67] jako předmět daně dle § 6 uvedeného zákona [42], kdy je rozhodující stav k 1. lednu zdaňovacího období. Za stavební pozemek se považuje pozemek takto uvedený ve stavebním povolení. Hodnota pozemků podle § 6 odst. 1 písm. d) [42] (lesní pozemky, na kterých jsou lesy k hospodářskému využití, rybníky s chovem ryb a ostatní hospodářsky využívané vodní plochy) se určuje podle znaleckého posudku [38]. Pokud tento není předložen, daň se vypočítává na základě hodnoty pozemky za 1 m², který je v konkrétní obci určen VZN. Přitom není zákonem dáno, do kdy musí být zmíněný znalecký posudek předložen. Díky tomu dochází k následujícím možným situacím:

- znalecký posudek je předložen společně s daňovým přiznáním, daň je na základě uvedeného posudku vypočítána
- znalecký posudek je předložen až po podání daňového přiznání
 - daň již byla uhrazena - na základě znaleckého posudku, respektive dodatečného daňového přiznání se výše daně přepočítá (v případě přeplatku se daň vrací, v případě nedoplatku je povinen poplatník doplatek uhradit),
 - daň ještě zaplacená nebyla - pokud bylo v daňovém přiznání deklarováno, že posudek bude přiložen později, bude daň vypočítána s přihlédnutím k tomuto posudku, pokud ale byl znalecký posudek dodán později

bez deklaráce předložení posudku, bude daň vyměřena na základě dodatečného daňového příznání

- daň byla vyměřena a uhrazena bez předložení znaleckého posudku - plátce se ale proti rozhodnutí o výši daně odvolal, k odvolání byl přiložen znalecký posudek, z důvodu neurčení lhůty pro předložení tohoto posudku musí obec akceptovat předložený posudek v rámci odvolacího řízení a vyměřit opravnou daň [64]

Znalecký posudek by měl být předložen i u orné půdy, chmelnic, vinic, ovocných sadů a trvale zatravněných pozemků (§ 6 odst. 1 písm. a) [42]. Pokud je v této příloze uveden pozemek v nulové hodnotě, může obec svým VZN rozhodnout o hodnotě dosahující až 50 % hodnoty pozemků určené na celý okres - podle toho, do kterého příslušného okresu katastrální území obce patří. Toto ustanovení se použije, ale jen v případě nedoložení znaleckého posudku.

Základem daně je vždy hodnota pozemků v € vynásobená výměrou v m². VZN může ale obec určit hodnoty pozemků jinak, než je dáno v přílohách č. 1 a 2 [42]. Z toho plynou sazby daně, které jsou určeny v § 8 [2], a dávají velkou možnost úpravy jednotlivých druhů předmětu daně z pozemků tak, aby si je mohly obce samy nastavit podle potřeby.

Vzorec pro výpočet daně z pozemků:

$$DP = (CP \times VP) \times RD \rightarrow DP = ZD \times SD$$

DP – daň z pozemků

CP – cena pozemků za 1 m²

VP – výměra pozemků v m²

ZD – základ daně

RS – roční sazba daně, kterou je třeba zjistit v platném VZN

Tabulka 24 - Příloha č. 1 k zákonu č. 582/2004 – vybraná města SR (v €/m²)

	orná půda	trvale zatravněný pozemek
Nové Zámky	0,8726	0,1364
Poprad	0,2144	0,0507
Prievidza	0,4192	0,0694
Trenčín	0,4109	0,0322
Zvolen	0,2502	0,0531

Pramen.: Zákon č. 582/2004 Z.z., o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady, v platnom znení, *vlastní zpracování*

3.14.2 Daně ze staveb

Předmětem daně jsou stavby na území SR definované v §10 [42]. Stavby jsou zařazeny podle účelu využití k 1. lednu zdaňovacího období. Základem daně je rozloha zastavěné plochy v m² a základní roční sazba je 0,033 € za každý započatý metr zastavěné plochy. Obec jako správce daně může VZN tuto základní sazbu snížit nebo zvýšit. Zvýšení ale nesmí překročit 10násobek nejnižší roční sazby daně pro stavby uvedené v § 10 odst. 1 [42]. I v případě sazby daně pro vícepodlažní budovy může obec tuto upravit VZN, a to do výše 0,33 € za každé další podlaží. Pokud je stavba využívána pro více účelů, daň se počítá jako součet poměrných částí jednotlivých sazeb daní.

Vzorce pro výpočet daně ze staveb:

$$DS = (RS + PP \times PZP) \times VZP$$

DS – daně ze staveb

RS – roční sazba daně, kterou je třeba zjistit v platném VZN

PP – počet podlaží

PZP – příplatek za každé další nadzemní podlaží, bez započítání prvního

VZP – výměra zastavěné plochy v m²

3.14.3 Daně z bytů

Předmětem daně jsou byty a nebytové prostory v obytných domech tak, jak jsou užívány k 1. lednu zdaňovacího období. Plátcem daně je vlastník nebo správce předmětu daně. Základem daně je výměra v m² a základní roční sazba je 0,033 € za každý započatý metr podlahové plochy bytu či nebytového prostoru. Tuto sazbu může opět obec sama změnit v rozsahu maximálního 10násobku nejnižší roční sazby.

Vzorce pro výpočet daně z bytů:

$$DB = RD \times VB$$

DB – daně z bytů

RS – roční sazba daně, kterou je třeba zjistit v platném VZN

VB – výměra bytu v m²

Na základě vytvoření vzorců pro výpočty všech částí daní z nemovitých věcí je patrné, že jejich výpočet je složitější než v ČR. Podmínka znaleckého posudku u daně z pozemků se zdá být také komplikovanější verzí než v ČR. Nepřehlednou je také situace, kdy není učena lhůta, do kdy musí být dodán ke správci daně znalecký posudek. Obci jako správci daně musí tato její činnost značně ztěžovat. Pozitivem je ovšem stav, kdy občan, nejčastěji vlastník nemovitosti, nemusí zjišťovat aktuální výši všech parametrů v místě platných, protože výši daní z nemovitých věcí vypočítává obec.

3.14.4 Vybraná města – rozbor

Ke komparaci daně z nemovitých věcí bylo vybráno 5 měst SR, kdy bylo přihlédnuto k tomu, aby parametry počtu obyvatel a rozlohy byly obdobné městům zkoumaným v ČR, a také, aby byla zastoupena města v geografickém průřezu SR. Měst bylo vybráno pět z důvodu poloviční velikosti SR k ČR, přičemž je takový vzorek považován za dostatečný. Vybraná města jsou městy okresními, Trenčín je město krajské. Pro další rozbor bude použit kurz Kč/€, který je vypočítán jako průměrný mezi roky 2009 - 2017, ve výši 26,21 [70]. Pro výpočet inflace byly použity průměrné hodnoty inflace ve SR v letech 2009 – 2017 ve výši 1,56 % [62].

Tabulka 3 - Města Slovenské republiky, vybraný vzorek

	počet obyvatel	rozloha (km ²)	kraj
Nové Zámky	38 721	72,6	Nitranský
Poprad	51 750	63,1	Prešovský
Prievidza	46 830	43,1	Trenčianský
Trenčín	55 155	81,9	Trenčianský
Zvolen	53 097	98,7	Banskobystrický

Pramen: *Internetové stránky v tabulce uvedených měst*, vlastní zpracování

Tabulka 4 - Příloha č. 2 k zákonu č. 582/2004

počet obyvatel k 1. lednu příslušného zdaňovacího období	zahrady, zastavěné plochy, nádvoří, ostatní plochy (€/m ²)	stavební pozemky (€/m ²)
do 1 000 obyvatel	1,32	13,27
od 1 001 do 6 000 obyvatel	1,85	18,58
od 6 001 do 10 000 obyvatel	2,12	21,24
od 10 001 do 25 000 obyvatel	2,65	26,55
nad 25 000 obyvatel	3,31	33,19
obce, které jsou sídlem okresu	4,64	46,47
obce, které jsou sídlem kraje	5,31	53,11
Bratislava	5,97	59,74

Pramen: Zákon č. 582/2004 Z.z., o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady, v platnom znení, vlastní zpracování

3.14.5 Nové Zámky

Město Nové Zámky je ve vzorku vybraných měst město nejmenší. Leží v neúrodnější části SR a díky své poloze je zde vyhláškou daná cena orné půdy ve výši 0,8726 €/m² a cena trvale zatravněného pozemků 0,1364 €/m². Tato cena je ve vybraném vzorku měst nejvyšší. Výše cen půdy v €/m² zde vychází z úrodnosti této půdy, která se odvíjí od zisků z takto úrodné půdy. Zastupitelé města Nové Zámky

také nejčastěji ceny a procenta používaná k výpočtu daně z nemovitých věcí upravují. Od roku 2004 bylo vydáno každé 2 roky aktualizované VZN, lze tedy dovodit, že v letošním roce bude provedena novelizace.

Tabulka 27 - Daně z nemovitých věcí ve městě Nové Zámky (v €)

	2 010	2 011	2 012	2 013	2 014	2 015	2 016
Celkové reálné DP	9 908 194	9 988 419	10 439 774	10 660 658	11 176 820	11 919 417	13 455 739
Reálný daňový příjem DNV	1 581 873	1 605 829	2 038 339	2 132 743	2 134 804	2 142 401	2 146 233
Podíl DNV na celkových DP	16,0%	16,1%	19,5%	20,0%	19,1%	18,0%	16,0%
Plánovaný daňový příjem DNV	1 380 700	1 380 700	1 665 600	1 701 500	1 940 000	2 040 000	2 110 000
Podíl reálného DP DNV s plánovaným DP DNV	114,6%	116,3%	122,4%	125,3%	110,0%	105,0%	101,7%
Podíl objemu reálně přijatých DNV na jednoho občana	28,3	28,8	36,7	38,5	38,6	38,9	39,1
Podíl objemu reálně přijatých DNV na jednoho občana(v Kč)	742,2	755,8	961,0	1 008,1	1 011,1	1 019,1	1 024,6

Pramen: Závěrečné účty města Nové Zámky, vlastní zpracování

Město Nové Zámky díky pravidelným novelám VZN udržuje úměrný a postupný nárůst daní z nemovitých věcí. Podíl daní z nemovitých věcí na jednoho obyvatele jasně ukazuje na pozvolný nárůst, ve sledovaných letech o 10,8 €, respektive o 282,4 Kč. Díky poměrně časté a pravidelné úpravě sazeb je znatelný mírný skok vždy v prvním roce platnosti nové úpravy VZN. Zajímavý je nárůst celkového předpisu uvedené daně a to o 564 360 €, respektive o 555 556 € (po odečtu inflace), 14 561 122 Kč. Rozpočtovaná částka byla ve sledovaných letech pravidelně překračována. Největší překročení vykazuje rok 2012, a to o 372 739 €, což potvrzuje, že se vždy po přijetí VZN projeví drobný skokový nárůst ve výběru daní. Podíl celkových daňových příjmů k daním z nemovitostí je oproti ČR vyšší, tak jak bylo již deklarováno, a to proto, že obce v SR mají zákonnou úpravou svěřen větší prostor k nastavení daní z nemovitých věcí. Průměrný podíl celkových daňových příjmů za sledované období je ve městě Nové Zámky 17,8 %.

Od roku 2009, kdy bylo zavedeno ve SR Euro, jsou upravovány v Nových Zámkách výpočty daně z pozemků pouze formou navyšování procentuálního poměru základu daně, zatímco cena za m² zůstává v zákonem uvedené výši. Základní sazba daně ze staveb a bytů je pravidelně navyšována €/m², více Příloha č. 4 - Vývoj VZN ve městě Nové Zámky.

3.14.6 Poprad

Město Poprad je turistickým centrem Vysokých Tater, a tedy jedním z nejnavštěvovanějších měst ve SR. Tomu také odpovídají taxy, které představitelé města formou VZN zavedli. Zákonem²² daná cena orné půdy ve výši 0,2144 €/m² je ve zkoumaném vzorku měst nejnižší, což je způsobeno nadmořskou výškou a tím, že v okolí Popradu se téměř orná půda nenachází. U trvale zatravněných pozemků je cena ve výši 0,0507 €/m², což je cena ve vybraných městech průměrná. Při vytvoření průměru ze zákonem uvedených cen půdy vychází, že ve městě Poprad je cena půdy nízká, opět nejnižší ze zkoumaného vzorku. Tento stav je založen na situaci, kdy se v okolí Popradu orná půda a trvale zatravněné pozemky vyskytují v malé míře, a tudíž i výběr objemu daní z těchto nemovitostí není zásadní pro celkový objem daní z nemovitých věcí.

Tabulka 28 - Daně z nemovitých věcí ve městě Poprad (v €)

	2 010	2 011	2 012	2 013	2 014	2 015	2 016
Celkové reálné DP	15 572 759	17 817 909	18 468 444	18 002 537	18 535 493	20 323 106	22 484 214
Reálný daňový příjem DNV	2 642 217	2 696 329	2 727 563	2 762 606	2 774 818	2 804 533	2 856 180
Podíl DNV na celkových DP	17%	15%	15%	15%	15%	14%	13%
Plánovaný daňový příjem DNV	2 561 000	2 617 000	2 620 000	2 720 000	2 720 000	2 750 000	2 790 000
Podíl reálného DP DNV s plánovaným DP DNV	103%	103%	104%	102%	102%	102%	102%
Podíl objemu reálně přijatých DNV na jednoho občana	50,6	51,8	52,6	53,5	54,1	54,7	56,7
Podíl objemu reálně přijatých DNV na jednoho občana (v Kč)	1 325,1	1 357,9	1 379,4	1 402,2	1 418,2	1 434,7	1 484,9

Pramen: Závěrečné účty města Poprad, vlastní zpracování

Město Poprad VZN vydalo k 1. 1. 2013, od té doby nedošlo k její úpravě. V roce 2013 a 2015 se v předpisu daní z nemovitých věcí projevil nárůst počtu staveb a bytů, přesněji v roce 2013 to bylo 120 bytů a v roce 2015 bylo vybudováno 38 bytů [72]. Navýšení předpisu daně v roce 2016 je podloženo plánovaným zlepšením výběru daní ze staveb zařazených do průmyslových staveb a staveb určených pro podnikání, respektive § 10 odst. 1 písm. g) a h) [42]. Celkově lze tedy vyhodnotit, že ve městě Poprad díky turistice a potažmo prosperující státní i světové ekonomice dochází k velkému stavebnímu rozvoji. Tomuto odpovídá i údaj o nárůstu celkových daňových příjmů obce.

Ten ve sledovaných letech činil 6 911 455 € (více jak 181 tis. Kč), čímž se snížil podíl daní z nemovitých věcí na celkových daňových příjmech až na 12,7 %. Rozhodujícím pro naši komparaci je, že podíl objemu daně na jednoho obyvatele stoupl, i když velmi pozvolna - konkrétně o 6,1 € (159,8 Kč) za sledované období. Také plánovaný objem předpisu daní z nemovitých věcí je relativně malý. Skutečný výběr daně z nemovitých věcí vzrostl o 213 963 € (po odečtení inflace 210 625 €, tedy 5,5 mil. Kč). Bylo by tedy na místě, aby se představitelé města zamysleli nad možností změny VZN, kdy by se rozvoj města měl projevit ve výši cen za m² všech druhů daní z nemovitých věcí. Více příloha č. 5 - Vývoj VZN ve městě Poprad.

3.14.7 Prievidza

Město Prievidza je ve zkoumaném vzorku k městu co do velikosti i rozlohy nejmenší. Co se týče zákonem²² určené ceny pozemků, jedná se jak u orné půdy (0,4192 €/m²), tak trvale zatravněných pozemků (0,0694 €/m²) o průměrné hodnoty. Nejedná se ani o významně turisticky navštěvované město, ani o město průmyslové. Patří tedy ve sledovaných městech k průměru.

Tabulka 59 - Daně z nemovitých věcí ve městě Prievidza (v €)

	2 010	2 011	2 012	2 013	2 014	2 015	2 016
Celkové reálné DP	12 417 104	14 232 080	14 283 322	14 244 390	14 600 051	15 983 596	17 591 623
Reálný daňový příjem DNV	1 689 462	1 778 782	2 228 441	2 140 396	2 155 678	2 126 361	2 196 644
Podíl DNV na celkových DP	13,6%	12,5%	15,6%	15,0%	14,8%	13,3%	12,5%
Plánovaný daňový příjem DNV	1 669 100	1 739 433	2 136 879	2 141 000	2 201 000	2 142 000	2 118 500
Podíl reálného DP DNV s plánovaným DP DNV	101,2%	102,3%	104,3%	100,0%	97,9%	99,3%	103,7%
Podíl objemu reálně přijatých DNV na jednoho občana	39,1	41,1	51,4	49,4	50,0	49,4	51,2
Podíl objemu reálně přijatých DNV na jednoho občana (v Kč)	1 024,0	1 076,3	1 347,7	1 295,0	1 310,7	1 294,8	1 342,8

Pramen: Závěrečné účty města Prievidza, vlastní zpracování

Město Prievidza má VZN upraveno naposled v roce 2016 (předchozí úpravy proběhly v letech 2010, 2012 a 2013). Z výstupů je patrný skokový nárůst v roce 2012 - po vstoupení v platnost VZN, kdy v následujícím roce došlo k poklesu skutečně předepsané daně. Lze dovodit, že k tomuto klesnutí výběru daní z nemovitých věcí došlo

v souvislosti s doznívající ekonomickou krizí. Závěrečný účet města k tomuto propadu uvádí, že se zhoršila platební disciplína plátců daní z nemovitých věcí. Naopak nárůst je patrný v roce 2016, kdy byla upravena VZN, respektive zvýšena sazba za stavební pozemky. Celkové navýšení předpisu daně z nemovitých věcí ve sledovaných letech bylo 507 182 € (po odečtu inflace 499 270 €, respektive 13 085 866 Kč). Zajímavé je, že město Prievidza v posledních letech poměrně nepřesně určuje částku, kterou by mělo naplánovat jako příjem rozpočtu. Plánovanou částkou predikuje jak směrem nahoru, tak dolů. Na rok 2017 bylo navrženo a schváleno navýšení příjmů z daní z nemovitých věcí ve výši 2 192 100 €, což je nárůst o 73 600 €. Při předpokladu stejného předpisu daní, jaké byly v roce 2016, by měl být tento příjem naplněn. Město má ve sledovaném vzorku nejmenší podíl daně z nemovitých věcí na celkových daňových příjmech. Tento se pohybuje v Prievidze v průměru ve výši 13,9 %, což je poměr, který je nejnižší ze sledovaných měst. Více příloha č. 6 - Vývoj VZN ve městě Prievidza.

3.14.8 Trenčín

Jedná se o jediné krajské město ve zkoumaném vzorku, a proto v níže zpracovaných výsledcích je mezi ostatní okresní města složitěji zařaditelné. Nicméně byl zařazen do předpisu, protože krajská města jsou zastoupena i ve vybraném vzorku měst z ČR. Trenčín je ve zkoumaných městech tím největším - jak počtem obyvatel, tak velikostí katastrálního území. Vzhledem ke skutečnosti, že se jedná o krajské město, platí pro něj i jiný, vyšší koeficient přepočtu počtu obyvatel města na pozemcích vedených jako zahrady, zastavěné plochy, nádvoří, ostatní plochy (5,31 €/m²) a stavební pozemky (53,11 €/m²). Tento rozdíl je vyšší u pozemků uvedených jako zahrady, zastavěné plochy, nádvoří, ostatní plochy o 0,67 €/m² a u stavebních pozemků o 6,64 €/m², proti městům okresním, tedy ostatním ve vzorku zkoumaných měst. Tato skutečnost naznačuje, že výše daní z nemovitých věcí bude vyšší než v ostatních vybraných městech. Koeficienty pro ornou půdu (0,4109 €/m²) a trvale zatravněný pozemek (0,0322 €/m²) jsou v průměrných hodnotách.

Tabulka 30 - Daně z nemovitých věcí ve městě Trenčín (v €)

	2 010	2 011	2 012	2 013	2 014	2 015	2 016
Celkové reálné DP	16 689 815	18 881 201	19 862 730	20 560 837	21 389 938	23 571 978	25 701 604
Reálný daňový příjem DNV	4 401 114	4 501 554	5 255 208	5 385 601	5 396 682	5 781 010	5 592 471
Podíl DNV na celkových DP	26,4%	23,8%	26,5%	26,2%	25,2%	24,5%	21,8%
Plánovaný daňový příjem DNV	4 350 000	4 320 000	5 300 000	5 400 000	5 400 000	5 450 000	5 450 000
Podíl reálného DP DNV s plánovaným DP DNV	101,2%	104,2%	99,2%	99,7%	99,9%	106,1%	102,6%
Podíl objemu reálně přijatých DNV na jednoho občana	88,0	90,9	106,4	110,5	112,1	121,9	118,9
Podíl objemu reálně přijatých DNV na jednoho občana (v Kč)	2 307,2	2 382,5	2 789,1	2 895,3	2 938,6	3 196,0	3 116,4

Pramen: *Závěrečné účty města Trenčín*, vlastní zpracování

Výsledky města Trenčín ukazují nejvyšší objem celkových daňových příjmů, kdy dokonce nárůst ve sledovaném období činí 9 011 789 €. Nejvyšší je také nárůst skutečně předepsané daně z nemovitých věcí o 1 191 357 € - po odečtu inflace se jedná o 1 172 772 € (30 738 350 Kč). Trenčín ve sledovaném období částku, kterou zastupitelstvo schvaluje jako předpokládaný příjem daně z nemovitých věcí, zvedal, ale v letech 2010 - 2012 byl plánovaný objem snižován - opět lze předpokládat, že se jedná o dopad ekonomické krize. Od roku 2013 je pravidelně každé dva roky navyšován. Podíl jednoho obyvatele města na objemu dani z nemovitostí stoupl ve sledovaném období o 30,9 € (809,2 Kč), což je největší nárůst ve vzorku sledovaných měst. Průměrný podíl daně z nemovitých věcí na celkových daňových příjmech ve zvoleném období činil v Trenčíně 24,9 %. Opět se jedná o nejvyšší podíl ve zkoumaném vzorku. Rozdíl mezi tímto poměrem a poměrem města Prievidza činí 11 % v neprospěch Prievidzi, tato má uvedený poměr ze vzorku měst nejmenší, jak bylo již uvedeno. Také rozdíl mezi podílem objemu daně z nemovitých věcí na jednoho obyvatele u těchto dvou měst, která stojí mezi vybranými městy na opačných koncích, v roce 2016 činí 67,7 € (1 774 Kč). Jak je vidět, Trenčín má objem vybraných finančních prostředků oproti ostatním městům v průměru o 2 221 tis. € ročně větší. Je také třeba brát na zřetel nepochybně rozdílnou cenu nemovitostí, kdy ceny v krajském městě budou určitě větší než ve městě okresním.

Přesto by bylo vhodné VZN aktualizovat, protože poslední novelizace proběhla v roce 2014. Více příloha č. 6 - Vývoj VZN ve městě Trenčín

3.14.9 Zvolen

Město Zvolen má ze sledovaných měst největší rozlohu. Díky geografické poloze (leží pod Nízkými Tatrami) je zde nastavena stejně jako v Popradu nízká cena orné půdy (0,2502 €/m²), protože jí tu není mnoho. Cena trvale zatravněných pozemků je na průměrné výši (0,0531 €/m²). Jak u orné půdy, tak u trvale zatravněné půdy se v podhůří Nízkých Tater nejedná o půdu, která by generovala velký zisk. Z této skutečnosti se odvíjí vyhláškou uvedená cena za m². Zvolen ve VZN rozdělil části města pro daně z nemovitých věcí na tři zóny. Jedná se o rozdělení podle vzdálenosti od středu města. Zóny jsou rozděleny podle ulic, které jsou přesně vyjmenovány. Ve třetí zóně jsou i zahrádkářské kolonie a osady či nemovitosti, které stojí mimo intravilán města a kde již nejsou názvy ulic. Zóny se uplatňují u všech druhů daní z nemovitých věcí (z pozemků, ze staveb i z bytů).

Tabulka 31 - Daně z nemovitých věcí ve městě Zvolen (v €)

	2 010	2 011	2 012	2 013	2 014	2 015	2 016
Celkové reálné DP	11 135 960	12 787 031	13 611 664	13 805 418	14 838 006	16 176 469	17 755 548
Reálný daňový příjem DNV	2 055 177	2 051 397	2 341 633	2 516 836	2 676 901	2 688 033	2 718 182
Podíl DNV na celkových DP	18,5%	16,0%	17,2%	18,2%	18,0%	16,6%	15,3%
Plánovaný daňový příjem DNV	1 962 600	1 992 800	2 312 800	2 385 900	2 452 200	2 470 700	2 583 500
Podíl reálného DP DNV s plánovaným DP DNV	104,7%	102,9%	101,2%	105,5%	109,2%	108,8%	105,2%
Podíl objemu reálně přijatých DNV na jednoho občana	51,8	51,8	59,5	64,2	68,7	69,8	70,6
Podíl objemu reálně přijatých DNV na jednoho občana(v Kč)	1 358,7	1 358,3	1 558,8	1 682,0	1 801,7	1 828,8	1 851,2

Pramen: *Závěrečné účty města Zvolen*, vlastní zpracování

Zvolen je druhé největší město po Trenčínu ve vzorku vybraných měst. Ovšem objem skutečně předepsaných daní z nemovitých věcí odpovídá spíše městu s počtem obyvatel okolo 50 tis. obyvatel. Nárůst objemu reálně odvedených daní z nemovitých věcí ukazuje na postupný vzestup objemu ve sledovaném období o 663 005 € (po odečtení inflace 652 662 214 €, tedy 17 106 274 Kč). Také podíl jednoho obyvatele na předpisu daní z nemovitých věcí pomalu stoupal - ve sledovaném období o 18,1 €. Podíl objemu reálně odvedených daní z nemovitých věcí na jednoho obyvatele tak je druhý

nejvyšší ve sledovaných městech. Naopak v parametru podílu objemu daní z nemovitých věcí na celkových daňových příjmech, kdy průměrná hodnota ve zjišťovaném období činí 14,6 %, se zařazuje město Zvolen do průměru, kam ho zařazují i ostatní sledované parametry. Lze tedy konstatovat, že město Zvolen patří v rámci sledovaných měst k městům vzorově průměrným. Více příloha č. 8 - Vývoj VZN ve městě Zvolen.

3.14.10 Hodnocení výsledků z vybraných měst Slovenské republiky

Vzorek vybraných měst ukazuje průřez městy obdobných velikostí a správního zařazení v systému veřejné správy. Jsou zastoupena města, která měnila parametry pro výpočet daní z nemovitých věcí ve sledovaném období poměrně často (město Nové Zámky novelizovalo ve sledovaném období všeobecné závazné nařízení obce celkem 7x). Prievidza vydala VZN týkající se daní z nemovitých věcí 4x, Zvolen 2x a Poprad 1x. Jediné krajské město ve vzorku, Trenčín, přistoupilo k aktualizaci, respektive změně parametrů pouze jedenkrát.

Nejčastěji byly aktualizace provedeny v roce 2013 a 2014. Lze vyvodit, že se tak stalo na základě končící ekonomické recese proto, aby byl doplněn výpadek daňových příjmů v obcích. Z pohledu ekonomické prosperity posledních let by se tedy mohl laxní přístup v posledních letech jevit jako nedůsledný krok vedení obcí. Nicméně fakt, že se tak neděje plošně, spíše naznačuje, že obce do systému nemusí zasahovat, protože daňové příjmy jsou zdánlivě dostačující. Je také možné, že vynaložená práce na aktualizaci a změnu koeficientů a sazeb by přineslo více administrativní či jiné práce s minimální faktickou změnou ve výši výběru daně. A pravděpodobně se ani právě vládnoucí zastupitelstvo nezaobírá dlouhodobým hlediskem ekonomických cyklů. Proto nepřistupuje k novelizacím v době, kdy je rozpočet naplňován bez obtíží.

K porovnání vybraných měst byl zvolen především parametr podílu objemu reálně odvedených daní z nemovitých věcí na jednoho občana.

Tabulka 32 – Města SR seřazená podle podílu objemu reálně odvedených daní z nemovitých věcí na jednoho občana (dle roku 2016) (v €)

	2 010	2 011	2 012	2 013	2 014	2 015	2 016
Nové Zámky	28,3	28,8	36,7	38,5	38,6	38,9	39,1
Prievidza	39,1	41,1	51,4	49,4	50,0	49,4	51,2
Poprad	50,6	51,8	52,6	53,5	54,1	54,7	56,7
Zvolen	51,8	51,8	59,5	64,2	68,7	69,8	70,6
Trenčín	88,0	90,9	106,4	110,5	112,1	121,9	118,9
Průměr	51,6	52,9	61,3	63,2	64,7	66,9	67,3
	průměr za všechna města v celém sledovaném období						61,1
	průměr za všechna města v celém sledovaném období (v Kč)						1 602,3

Pramen: Závěrečné účty v tabulce uvedených měst, vlastní zpracování

Z uvedené tabulky vyplývá, že průměrná výše podílu platby daně z nemovitých věcí na jednoho obyvatele všech zkoumaných měst za celé sledované období je 61,1 € (1 602,3 Kč).

Příložená Tabulka 29 ukazuje vývoj tohoto ukazatele - předpisu daně z nemovitých věcí a její výši vypočítanou na jednoho obyvatele města. Jak je patrné, jedná se většinou o vzestupnou tendenci. Výjimkou je pouze město Prievidza, které v letech 2013 a 2015 zaznamenalo drobný výkyv tohoto parametru - v roce 2013 to bylo 1 € a v roce 2015 se jednalo o 0,6 €. Dalším výjimečným údajem u města Prievidza je skokový nárůst o 10,3 € v roce 2012.

Nejmenší nárůst byl zjištěn u Popradu, kdy se jedná pouze o navýšení 6,1 €, ale je třeba zdůraznit, že celkový podíl je z vybraných okresních měst v průměru největší.

Město Trenčín je zastoupeno i z důvodu komparace rozdílů mezi krajským a okresními městy v SR. Rozdíl je jasně patrný v uvedené tabulce, kdy Trenčín dosahuje několika násobně většího poměru podílu daně z nemovitých věcí, kterou přispívá průměrně každý obyvateľ města do rozpočtu z vlastněných nemovitostí. Také nárůst tohoto podílu je ve sledovaném období největší, jedná se o 21,6 €. Pokud je srovnán nejmenší a největší poměr podílu daně z nemovitých věcí, kterou přispívá průměrně každý obyvateľ města do rozpočtu, je výsledkem zjištění, že v roce 2016 byl rozdíl tohoto poměru největší, a to více jak 100 % (Prievidza - 51,2 € / Trenčín – 118,9 €). Tento značný rozdíl dokazuje rozdílnost nastavení výběru objemu příjmu z daně z nemovitých věcí u okresního a krajského města.

Následující tabulka je sestavena tak, aby bylo patrné, jak se vyvíjel celkový objem skutečně předepsané daně z nemovitých věcí ve vybraných městech a sledovaném období.

Tabulka 33 – Města SR seřazená podle objemu předpisu daně z nemovitých věcí (v €)

	2 010	2 011	2 012	2 013	2 014	2 015	2 016
Nové Zámky	1 581 873	1 605 829	2 038 339	2 132 743	2 134 804	2 142 401	2 146 233
Prievidza	1 689 462	1 778 782	2 228 441	2 140 396	2 155 678	2 126 361	2 196 644
Zvolen	1 962 600	1 992 800	2 312 800	2 385 900	2 452 200	2 470 700	2 583 500
Poprad	2 642 217	2 696 329	2 727 563	2 762 606	2 774 818	2 804 533	2 856 180
Trenčín	4 401 114	4 501 554	5 255 208	5 385 601	5 396 682	5 781 010	5 592 471
průměr	2 455 453	2 515 059	2 912 470	2 961 449	2 982 836	3 065 001	3 075 006
	průměr za všechna města v celém sledovaném období						2 852 468
	průměr za všechna města v celém sledovaném období (v Kč)						74 763 179

Pramen: Závěrečné účty uvedených měst, vlastní zpracování

Z tabulky vyplývá, že největší celkový nárůst předepsané daně z nemovitých věcí mělo, jak bylo již uvedeno, město Trenčín - 1 191 357 €. Naopak nejmenší zvýšení předepsané daně z nemovitých věcí je zaznamenáno u Popradu, a to 213 963 €. Průměrná výše předepsané daně z nemovitých věcí je za sledované období pro všechna sledovaná města 2 852 468 €. Této průměrné výše v roce 2016 téměř dosáhl Poprad a Zvolen, ostatní města jsou pod průměrem a Trenčín je nadprůměrný.

Mělo by platit, že se výše předepsané daně z nemovitých věcí v čase nesnižuje, což se u vybraných měst potvrdilo. Výjimkou bylo jen město Zvolen, a to pouze v roce 2011.

Tabulka 33 Vývoj počtu obyvatel vybraných měst SR dokládá stejný trend, jako jsme dokumentovali v České republice. Tedy, že se počty obyvatel všech uvedených měst v průběhu sledovaného období snížily, i když se nejedná o tak rozsáhlý úbytek jako u vybraných měst v ČR. I v tomto případě je možné z uvedeného dovozovat, že právě ekonomická prosperita vede k situaci, kdy z větších měst odcházejí obyvatelé do příměstských částí, které již k městům administrativně nepatří.

Tabulka 34 Vývoj počtu obyvatel vybraných měst SR

	2 010	2 011	2 012	2 013	2 014	2 015	2 016	úbytek
Nové Zámky	55 862	55 687	55 593	55 452	55 338	55 102	54 904	-958
Poprad	52 264	52 046	51 825	51 638	51 283	51 235	50 416	-1 848
Prievidza	43 245	43 318	43 338	43 321	43 107	43 043	42 875	-370
Trenčín	49 996	49 521	49 384	48 754	48 134	47 409	47 034	-2 962
Zvolen	39 646	39 585	39 373	39 219	38 941	38 524	38 486	-1 160

Pramen: *Závěrečné účty uvedených měst*, vlastní zpracování

4 Závěr

Hlavním cílem práce je analýza a komparace systémů financování územních samospráv v České republice a Slovenské republice. Praktická část práce je věnována analýze daní z nemovitých věcí v uvedených zemích. Na systému možnosti výběru, kompetencí a správě je provedena komparace této části fiskální decentralizace ve vztahu k územním samosprávám.

Celý objem prostředků přijatých z daní z nemovitých věcí v obou zemích směřuje do rozpočtů obcí. Zde tedy existuje naprostá shoda obou systémů. V České republice je ovšem tato daň zařazena do daní majetkových, je daní svěřenou a je ukotvena v rozpočtovém určení daní. Slovenská republika řadí daně z nemovitých věcí do daní místních. S touto klasifikací je spojena i celková správa těchto daní, včetně jejich výpočtu a výběru. Z uvedeného vyplývá, že obcím na Slovensku jsou svěřeny mnohem širší kompetence při správě daní z nemovitých věcí. Daňové přiznání za daně z nemovitých věcí v České republice je podáváno na finanční úřad, tedy na orgán státní správy. Ve Slovenské republice celou agendu zpracovává příslušná obec, takže i daňové přiznání se podává na obecním úřadu.

Na základě analýzy předmětu daně z nemovitých věcí v obou zemích lze uvést, že princip předmětu daní z nemovitých věcí je nastaven velmi podobně a vychází ze stejných základů, např. použití koeficientů podle velikosti měst je v obou případech totožné. Rozdíl je v podrobnějším rozdělení tohoto koeficientu ve Slovenské republice, kdy je rozdělena výše základu daně pro stavební pozemky a pro ostatní pozemky, jsou tu tedy dvě kritéria pro výpočet předmětu daně z pozemků. V České republice je parametr vycházející z počtu obyvatel obce respektive velikosti města pro všechny pozemky stejný.

Je provedeno porovnání podzákonných norem, které vydávají obce k provádění, v této práci, komparované daně. Tyto obecně závazné vyhlášky (ČR) respektive všeobecne záväzné nariadenie (SR) musí každá obec přijmout v samostatné působnosti, aby dle vlastního uvážení a na základě zákonem umožněného rozsahu upravila zákonné nastavení. Rozborem počtu vydaných a novelizovaných norem je zjištěno, že v České republice dochází ke změnám těchto norem méně často než ve Slovenské republice, přičemž toto zjištění potvrzuje, že obce na Slovensku jsou legislativním nastavením nuceny reagovat na aktuální stav příjmů z daní nemovitých věcí a případnou úpravou obecního nařízení reagovat na nutnost zvýšit objem vybíraných místních daní tak, aby byl zajištěn dostatečný objem financí v obecním rozpočtu.

Prvním sledovaným parametrem jsou celkové reálné daňové příjmy obce. Lze konstatovat, že vykazují v obou zemích vzestupnou tendenci. Na základě provedené syntézy primárních dat lze říci, že obce v České republice dosahují celkových reálných daňových příjmů o 30 % větší než obce ve Slovenské republice. Uvedená data a výpočty jsou shrnuty v Příloze č. 9, 10 a 11. Tento stav je způsoben rozdílným systémem rozpočtového určení daní. V České republice je určení daní nastaveno zákonem č. 243/2000 Sb., přičemž jsou jednotlivé procentuální poměry z odváděných daní jednoznačně rozepsány na konečné příjemce tohoto přerozdělení, těmi jsou státní rozpočet, kraje a obce. Ve Slovenské republice je určení daní nastaveno jinak. Jedinou sdílenou daní je daň z příjmu fyzických osob s výjimkou daně vybírané srážkou, dle zákona 564/2004 Z.z, v platném znění. Do rozpočtů územních samospráv plynou další prostředky jako dotace ze státního rozpočtu, výše těchto dotací je každoročně součástí zákona o státním rozpočtu, jehož přílohou je seznam všech obcí a výši jejich dotace.

Pro získání hodnoty druhého parametru je provedena analýza podílu přijatých daní z nemovitých věcí na celkových daňových příjmech zkoumaných obcí ve zvoleném období. Tento parametr je nastaven z důvodu podrobnějšího a zpřesněného porovnání systému rozpočtového určení daní. Provedená syntéza podílu celkových daňových příjmů a příjmů z daní z nemovitosti, potvrdila závěr vyplývající ze syntézy celkových daňových příjmů obcí. Průměr za celé sledované období tohoto podílu, je u sledovaných obcí v České republice ve výši 7,6 % a ve Slovenské republice ve výši 20,4 %.

Plánovaný objem příjmu daní z nemovitých věcí je hledisko, které je sledováno v souvislosti s dalším parametrem, a tím je reálný daňový příjem daní z nemovitostí obcí. Podhodnocení budoucích příjmů z daní z nemovitostí se pohybuje ve sledovaných obcích a sledovaném období v průměru na 2,7 %. Tato praxe je nastavena z důvodu jistoty, že pokud by výběr uvedené daně nedosáhl plánované výše, mohl by se tento deficit následně promítnout i v celkovém rozpočtu obce, tedy deficitem, který by bylo nutno řešit přesunem z jiných zdrojů na místo chybějícího příjmu z daní z nemovitých věcí. Takováto situace by jistě nebyla příznivá pro obec, ale hlavně pro její představitele, protože takto způsobený rozpor by občané mohli zohlednit při obecních volbách. Ve Slovenské republice je rozpočtována částka sledovaných obcí a vybraném období o 35 % vyšší než v České republice. V tomto případě je vyšší částka ve Slovenské republice zapříčiněna vyšším daňovým základem, ze kterého se následně

výše sledované daně vypočítává. Ve Slovenské republice si všechny parametry mohou nastavit obce samy, na základě svěřené pravomoci, s podmínkou dodržení zákonných limitů pro úpravu základů daně. V České republice mají obce tuto kompetenci značně omezenou, kdy mohou upravit pouze místní koeficient v zákonném rozhraní a rozšířit okruh obyvatel obce, kteří jsou od platby daní z nemovitých věcí osvobozeni.

Posledním sledovaným parametrem je podíl objemu reálně odvedené daně z nemovitých věcí na jednoho občana. Syntéza vypovídá o výšce reálně zaplacené daně z nemovitých věcí jedním občanem za jeden rok, kdy obyvatele sledovaných slovenských měst zaplatili ve sledovaném období přibližně o 60 % vyšší částku, než platili obyvatelé sledovaných měst ve vybraném období v České republice. Na základě uvedené rozdílné výšky zaplacené daně z nemovitých věcí na jednoho obyvatele města lze konstatovat, že obce ve Slovenské republice mají sazby pro výpočet daní z nemovitých věcí nastaveny mnohem vyšší, než obce v České republice. Výška těchto sazeb je pro objem výpočtů zásadní, a protože jsou obce ve Slovenské republice mnohem více legislativním nastavením tlačeny k výběru dostatečného množství daní v samostatné působnosti, je nepochybné, že musí upravovat sazby tak, aby byla dostatečná výše příjmů do obecních rozpočtů zajištěna.

Na základě zjištěných údajů a jejich syntéz je možné provést dílčí komparaci systémů financování územních samospráv v České a Slovenské republice, provedené na problematice daní z nemovitých věcí. Lze formulovat závěr, že systémy fiskální decentralizace jsou nastaveny v obou zemích obdobně, nicméně při podrobné analýze vystupují na povrch rozdíly. Výsledná formulace závěrů je uvedena na základě analýzy vybraných obcí ve zvoleném období.

Slovenská republika se vydala cestou svěřeni větších kompetencí obcím společně s pravomocí a povinností se o území, obyvatele a majetek starat v samostatné působnosti. Obce respektive jejich představitelé jsou legislativou odkázáni na zajištění výběru daní, které jsou vedeny jako daně místní a jsou tedy v plné správě konkrétní obce. Bez těchto daňových příjmů by se obce ve Slovenské republice dostávaly do střetu s principem veřejné správy, kterým je právo na dobrou správu, protože by neměly dostatečné prostředky na její realizaci. Představitelé obcí jsou tedy pod tlakem a výkon samosprávy je založen na aktivním přístupu zástupců obcí, jako představitelů samosprávné moci. Takto nastavený systém je také podpořen přímou volbou starostů obcí.

V České republice je systém nastaven tak, že obcím jsou svěřeny kompetence, ale v menším rozsahu, kdy tyto nejsou natolik podstatné, protože rozpočtové určení daní zajišťuje obcím relativně dostatečné příjmy bez vlastní iniciativy obcí. Jedná se o systém, který umožňuje představitelům obcí nepoměrně laxnější přístup v problematice daňových příjmů, které tvoří základ příjmů obcí, než je dovolen zastupitelům v obcích ve Slovenské republice.

Po provedené komparaci je možné konstatovat, že nastavení fiskální decentralizace tak, jak byla bezprostředně po rozdělení společného státu nastavena, je plně funkční a v širších souvislostech směřování České republiky a Slovenské republiky vyhovující. Důvodem je především její funkčnost a ustálenost, kdy by si zásah do systému fiskálního federalismu a decentralizace vyžádal řadu nutných legislativních změn, což není v současné době ani pro jednu ze sledovaných zemí účelné, prioritní.

5 Seznam použitých zdrojů

Knižní zdroje:

1. AHMAD, Ehtisham, BROSIO, Giorgio. Handbook of Fiscal Federalism. Northampton : Edward Elgar Publishing. Inc., 2006. ISBN -13: 978 1 84542 008 6
2. BEGG, David, FISCHER, Stanley, DORNBUSCH, Rudiger. Economics Eighth Edition. New York : McGraw-Hill Education, 2005. ISBN 978-007710775-8
3. BRODWAY, Robin, SHAH, Adwar. Fiscal Federalism: Principles and Practice of Multiorder Governance . Cambridge : CambridgeUniversity Press, 2009. ISBN -13: 978-0521732116
4. BUCHANAN, J. M. Veřejné finance v demokratickém systému. Praha : Computer Press, 1998. ISBN 80-7226-116-9
5. ČERVENKA, M. Soustava veřejných rozpočtů. Praha : Leges, 2009. ISBN 978-80-87212-11-0
 - a.
6. GRUBER, Jonatan. Public Finance and Public Policy. New York : Worth Publishers, 2015. ISBN 978-1-3190-7513-2
7. HAMERNÍKOVÁ, B., MAAYTOVÁ, A.,. Veřejné finance. Praha : Wolters Kluwer, Česká republika, 2010. ISBN 978-80-7357-497-0
8. HENDRYCH, Dušan. s. Praha : Wolters Kluwer, Správní věda (Teorie veřejné správy). ISBN 978-80-7357-458-1
9. JÍLEK, Milan. Fiskální decentralizace, teorie a empirie. Praha : ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-355-3
10. MEDVEĎ, Jozef a NEMEC, Juraj. Základy veřejných financí. Bratislava : SPRINT vfra, 2007. ISBN 978-80-89085-84-2
11. MUSGRAVE, Richard A. a MUSGRAVE, Peggy B. Veřejné finance v teorii a praxi. Praha : Management press, 1994. ISBN: 80-85603-76-4.

12. PEKOVÁ, J. Veřejné finance - úvod do problematiky. Praha : ASPI, 2008. ISBN: 978-80-7357-358-4
13. PEKOVÁ, J. Finance územní samosprávy: teorie a Praxe v ČR. Praha : Wolters Kluwer ČR, 2011. ISBN: 978-80-7357-614-1
14. POMAHÁČ, Richard. Veřejná správa. Praha : C. H Beck, 2002. ISBN 80-717-9748-0
15. PROVAZNÍKOVÁ, Romana. Financování měst, obcí a regionů - teorie a praxe. Praha : GRADA Publishing,a.s., 2015. ISBN 978-80-247-5922-7
16. PRŮCHA, Petr. Místní správa. Brno : Muni press, Masarykova univerzita, 2011. ISBN: 978-80-210-5590-2
17. RADVAN, Michal. Vlastní daňové příjmy obcí. Brno : Masarykova univerzita, 2011. ISBN 978-802-1056-114
18. REKTOŘÍK, Jaroslav a kol. Organizace neziskového sektoru, Základy ekonomiky, teorie a řízení. Praha : Ekopess, 2001. ISBN 80-86119-41-6
19. ROSEN, Harvey, S. Fiscal Federalism: Quantitative Studies. Chicago: University of Chicago Press, 2014. ISBN 9780226726236
20. SCISKALOVÁ, M., GONGOL, T. Základy správního práva a veřejné správy. Studijní opora. Karviná: SU OPF, 2006
21. ŠPALEK, Jiří. Veřejné statky. Teorie a experiment. Praha : C. H. Beck, 2011. ISBN 978-80-7400-353-0

Právní předpisy:

22. ČESKO, [online], Ústavní zákon č. 1/1993 Sb. - ústava ČR, článek 8, [cit. 21. 5. 2017]:
Dostupné z: <https://www.noveaspi.cz/products/lawText/1/40450/>
23. ČESKO, [online], Ústavní zákon 2/1993 Sb. ve znění ústavního zákona 162/1998 Sb., čl. 2, odst. 2 - Listina základních práva a svobod, ve znění pozdějších předpisů, [cit. 21. 5. 2017]: Dostupné z: <https://www.noveaspi.cz/products/lawText/1/40453/>
24. ČESKO, [online], Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů: [cit. 1. 6. 2017],
Dostupné z: <https://www.noveaspi.cz/products/lawText/1/47807/>
25. ČESKO, [online], Zákon č. 128/200 Sb., o obcích (obecní zřízení), [cit. 20. 5. 2017]:
Dostupné z: <https://www.noveaspi.cz/products/lawText/1/38720/>
26. ČESKO, [online], Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů: [cit. 1. 6. 2017]:
Dostupné z: <https://www.noveaspi.cz/products/lawText/1/49515/>
27. ČESKO, [online], Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů: [cit. 4. 6. 2017]:
Dostupné z: <https://www.noveaspi.cz/products/lawText/1/49560/>
28. ČESKO, [online], Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů: [cit. 1. 6. 2017]:
Dostupné z: <https://www.noveaspi.cz/products/lawText/1/49567/>
29. ČESKO, [online], Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů, [cit. 24. 8. 2017]:
Dostupné z: <https://www.noveaspi.cz/products/lawText/1/40062/>
30. ČESKO, [online], Důvodová zpráva k § 6, zákon č. 338/1992 Sb. – o dani z nemovitých věcí, v platném znění, [cit. 26. 8. 2017]:
Dostupné z: http://www.psp.cz/eknih/1990cnr/tisky/t0659_01.htm
31. ČESKO, [online], Zákon č. 344/1992 Sb., katastrální zákon, ve znění pozdějších předpisů, [cit. 24. 8. 2017]:
Dostupné z: <https://www.noveaspi.cz/products/lawText/1/40068/>

32. ČESKO, [online], Zákon č. 367/1990 Sb. zákon České národní rady o obcích, obecní zřízení, ve znění pozdějších předpisů, [cit. 15. 6. 2017]:
Dostupné z: <https://www.noveaspi.cz/products/lawText/1/38720/>
33. ČESKO, [online], Vyhláška č. 432/2016 Sb. o stanovení seznamu katastrálních území s přiřazenými průměrnými, základními cenami zemědělských pozemků, ve znění vyhlášky 344/2015 Sb. – s účinností od 1. 1. 2017, [cit. 26. 8. 2017]:
Dostupné z: <https://www.noveaspi.cz/products/lawText/1/87605>
34. ČESKO, [online], Zákon č. 565/1990 Sb. zákon České národní rady o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů: [cit. 15. 6. 2017]:
Dostupné z: <https://www.noveaspi.cz/products/lawText/1/38937/>
35. ČESKO, [online], Zákon č. 634/2004 Sb. zákon o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů: [cit. 15. 6. 2017]:
Dostupné z: <https://www.noveaspi.cz/products/lawText/1/58613/>
36. ČESKO, [online], Vyhláška č. 323/2002 Sb. o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů: [cit. 4. 6. 2017]:
Dostupné z: <https://www.noveaspi.cz/products/lawText/1/53670/>
37. SLOVENSKO, [online], Zákon č. 382/2004 Z.z., o znalcoch, tlmočníkoch a predkladateľoch, v platnom znení, [cit. 21. 8. 2017]: Dostupný z: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2004/382/20160701>
38. SLOVENSKO, [online], Zákon č. 460/1992 Zb. - ústava SR, hlava štvrtá, [cit. 21. 5. 2017]:
Dostupné z: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1992/460/20170601>
39. SLOVENSKO, [online], Zákon č. 523/2004 Z.z., o rozpočtových pravidlech verejnej správy, v znení neskorších predpisov: [cit. 1. 6. 2017]:
Dostupné z: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2004/523/20170701>
40. SLOVENSKO, [online], Zákon č. 564/2004 Z.z., o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy, v znení neskorších predpisov: [cit. 4. 6. 2017]:
Dostupné z: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2004/564/20160101>
41. SLOVENSKO, [online], Zákon č. 582/2004 Z.z., o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady, v znení neskorších predpisov: [cit. 29. 7. 2017]:
Dostupné z: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2004/582/20160701>

42. SLOVENSKO, [online], Zákon č. 583/2004 Z.z., o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, v znení neskorších predpisov: [cit. 1. 6. 2017]:
Dostupné z: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2004/583/20170101>
43. SLOVENSKO, [online], Nariadenie vlády. 668/2004 Z.z., o rozdeľovaní výnosu dane z príjmov územnej samosprávy, v znení neskorších predpisov: [cit. 29. 7. 2017]:
Dostupné z: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2004/668/20170101>
44. SLOVENSKO, [online], Vyhláška Ministerstva spravodlivosti SR, č. 492/2004 Z.z., o stanovení všeobecnej hodnoty majetku, v platnom znení, [cit. 15. 10. 2017]: Dostupní z: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2004/492/20170901>
45. SLOVENSKO, [online], Opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky č. MF/010175/2004-42, ktorým sa ustanovuje druhová klasifikácia, organizačná klasifikácia a ekonomická klasifikácia rozpočtovej klasifikácie: [cit. 4. 6. 2017]:
Dostupné z: <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=7861>

Internetové zdroje:

46. BOHÁČ, Radim. Rozpočtové právo I - prezentace k výuce, [online], 2015, [cit. 1. 6. 2017]: Dostupné z: <http://slideplayer.cz/slide/4871000/>
47. BUCHANAN, J., BRENNAN, G. Analytical Foundation of a Fiscal Constitution. Liberty Fund, Indianapolis. The Power to Tax. [Online] 2000. [Citace: 26. 5 2017.]: Dostupné z: <http://www.econlib.org/library/Buchanan/buchCv9.html>.
48. BUCHANAN, J. M. - An economic Theory of Clubs, [online] 1965, [cit. 27. 5 2017]: Dostupné z: https://is.muni.cz/el/1456/podzim2005/PVTEVS/um/834100/Theory_of_Clubs.pdf
49. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD [online], [cit. 24. 5. 2017]: Dostupné z: <http://www.czso.cz/>
50. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, Velikostní skupiny obcí podle krajů, okresů - počet obyvatel, [online], [cit. 21. 7. 2017]: Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/maly-lexikon-obci-ceske-republiky-2016>
51. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, Malý lexikon obcí ČR, [online], 2016, [cit. 21. 7. 2017]: Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/maly-lexikon-obci-ceske-republiky-2015>
52. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, Počet obyvatel v obcích, [online]. [cit. 17. 8. 2017]: Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich>
53. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, Inflace, [online], [cit. 21. 8. 2017]: Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/inflace>
54. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, [online], Zaměstnanost a nezaměstnanost, [cit. 3. 10. 2017]: Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/zamestnanost_nezamestnanost_prace

55. DENÍK VEŘEJNÉ SPRÁVY, Územní změny obcí, [online], OF 4/2004, [cit. 29. 5. 2017]: Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6152156>
56. DENÍK VEŘEJNÉ SPRÁVY, Slovenský model rozpočtového určení daní - vzor nebo inspirace ? [online], 2008, [cit. 24. 7 2007]:
Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6312695>
57. DENÍK VEŘEJNÉ SPRÁVY, Sdílené daně - pohled do historie, [online], [cit.: 21. 7. 2017]: Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6728280>
58. DENÍK VEŘEJNÉ SPRÁVY, Rozpočtované a skutečné výsledky hospodaření obcí, [online], [cit.: 21. 7. 2017]: Dostupné z: <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6731610>
59. EUROEKONOM.SK, [online], Ekonomika slovenska,, [cit. 5. 9. 2017]:
Dostupné z: <https://www.euroekonom.sk/ekonomika/ekonomik-sr/ekonomika-slovenska>
60. EUROSTAT, European Statistics, Data, Database, [online], [cit. 1. 6. 2017]:
Dostupné z: http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=gov_10q_ggdebt&lang=en
61. FINANČNÉ RIADITELSTVO SR BANSKÁ BYSTRICA, [online], Metodický pokyn k určení hodnoty pozemkov podľa predpisov a stanovení všeobecnej hodnoty majetku při pozemkových, [cit. 22. 8. 2017]: Dostupné z:
https://www.financnasprava.sk/_img/pfsedit/Dokumenty_PFS/Profesionalna_zona/Dane/Metodicke_pokyny/Miestne_dane/2015/2015.02.04_MP_hodnot_pozemkov.pdf
62. FINANČNÍ SPRÁVA, Daň z nemovitých věcí, [online], [cit. 24. 8. 2017]:
Dostupné z: <http://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-nemovitych-veci>

63. FINANČNÍ SPRÁVA, Přehled koeficientů k dani z nemovitosti, [online], 2012, [cit. 22. 8. 2017]: Dostupné z: <http://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-nemovitych-veci/informace- stanoviska-a- sdeleni/2012/prehled-koeficientu-k-dani-z-nemovitosti-3981>
64. KATASTRÁLNY PORTÁL, [online], [cit. 21. 8. 2017]:
Dostupné z: <https://www.katasterportal.sk/kapor/>
65. KONZERVATÍVNY INŠTITÚT M.R. ŠTEFÁNKA, Fiškálna decentralizácia a obce. [online], 2005, [cit. 24. 7 2017]:
Dostupné z: <http://konzervatinizmus.sk/upload/pdf/fisk-dec.pdf>.
66. KUBÁTOVÁ, Květa. Daňová teorie a politika – prezentace k výuce, Praha, [online], 2003, [cit. 1. 6. 2017]: Dostupné z: <http://slideplayer.cz/slide/3020125/>
67. KURZY.CZ, Kurzy – historie EUR, [online], [cit. 5. 9. 2017]:
Dostupné z: www.kurzy.cz/kurzy-men/historie/EUR-euro
68. POPRAD OFICIÁLNĚ STRÁNKY MĚSTA, Závěrečné účty Města Poprad, [online], [cit. 15. 8. 2017]: Dostupné z: <https://www.poprad.sk/rozpocet-mesta.phtml?id3=652>
69. MESEC.CZ, Jak vypočítat daň ze stavby a jednotky, [online], [cit. 24. 8. 2017]:
Dostupné z: <https://www.mesec.cz/kalkulacky/vypocet-dane-z-nemovitosti>
70. MINISTERSTVO FINANCÍ ČR, Zpráva o činnosti Finanční správy ČR a Celní správy ČR za rok 2016, [online], [cit. 21. 7. 2017]: Dostupné z:
<http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/dane/danove-a-celni-statistiky/zpravy-o-cinnosti-financni-a-celni-sprav/2016/zprava-o-cinnosti-financni-sprav-cr-a-c-29142>
71. MINISTERSTVO FINANCÍ ČR, Schéma rozdělení rozpočtového určení daní v roce 2016, [online], [cit. 21. 7. 2017]: Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocety/prijmy-kraju-a-obci/zakladni-informace/2016/schema-rozdeleni-rozpocetoveho-urceni-dan-23647>

72. MINISTERSTVO VNITRA ČR, Výkon státní správy - kompetence, odpovědnost - studie, [online], 2009, [cit. 29. 5 2017]:
Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/soubor/vykon-statni-spravy-kompetence-pdf.aspx>
73. MLADÁ BOLESLAV, OFICIÁLNÍ WEB STATUTÁRNÍHO MĚSTA, [online],
Obecně závazné vyhlášky statutárního města Mladá Boleslav, [cit. 28. 8. 2017]:
Dostupné z: <http://www.mb-net.cz/platne-vyhlasky-a-narizeni-mesta/ds-920>
74. NAHLÍŽENÍ DO KATASTRU NEMOVITOSTÍ, [online]. [cit. 26. 8. 2017]: Dostupné
z: <http://nahlizenidokn.cuzk.cz>
75. OATES, W.. Fiskální federalismus: přehled teoretického výkumu a praktických
výsledků. [online], ročník 41 / 1991. [cit. 26. 5 2017]:
Dostupné z: http://journal.fsv.cuni.cz/storage/2491_199106wo.pdf
76. ODBORNÝ MESIAČNIK PRE FINANCIE A INVESTOVANIE, [online], 2015,
[cit. 27. 5 2017]: Dostupné z:http://www.derivat.sk/files/2015%20casopis%20forfin/FF_2015_Nov_Musgrave_Balaz.pdf.
77. OEDC DATA, Daňová kvóta, [online], [cit. 29. 6. 2017]:
Dostupné z: <http://data.oecd.org/tax/tax-wedge.htm>
78. ROZPOČET OBCE, Jak číst rozpočet, [online], 2013, [cit. 19. 7. 2017]:
Dostupné z: www.rozpocet.obce.cz/jak-cist-rozpocet-obce
79. EUROSOP, Smlouva o založení Evropského společenství, čl. 5, [online], 1957,
[cit. 1. 6. 2017]:
Dostupné z: http://www.euroskop.cz/gallery/2/756smlouva_o_es_nice.pdf
80. STÁTNÍ POKLADNA, Monitor, [cit. 21. 8. 2017]:
Dostupné z: <https://www.monitor.statnipokladna.cz>,
data ze systému budou použita u všech vybraných měst ČR

81. ŠTATISTICKÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY, [online], [cit. 24. 5. 2017]:
Dostupné z: [http:// www.statistics.sk/](http://www.statistics.sk/)
82. TIEBOUT, Charles, A Pure Theory of Local Expenditures, [online], 2008,
[15. 8. 2017]: Dostupné z:https://www.unc.edu/~fbaum/teaching/PLSC541_Fall08/tiebout_1956.pdf
83. ÚČETNÍ PORTÁL, Přehled koeficientů k dani z nemovitostí, [online],
[cit 17. 8. 2017]: Dostupné z: <http://www.ucetni-portal.cz/prehled-koeficientu-k-dani-z-nemovitosti>

6 Přílohy

Příloha č. 1 - Vývoj RUD v letech 1993-2017 v České republice

Vývoj RUD v letech 1993-2017		do jakého rozpočtu výnos směřuje (v %)					Kritéria
Roky platnosti	Název daně	Rok změny	Obecní rozpočet	Okresní rozpčet	Krajský rozpočet	Státní rozpočet	
1993-1995	Daň z přidané hodnoty		0	0	0	0	
	Daň z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků	1993	40	60	0	0	
	Daň z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků	1994	50	50	0	0	
	Daň z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků	1995	55	45	0	0	
	Daň z příjmů fyzických osob z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti		100	0	0	0	
	Daň z příjmů právnických osob bez daně placené samotnými obcemi		100	0	0	0	
1996-2000	Daň z přidané hodnoty		0	0	0	100	
	Daň z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti		30	30	0	40	
	Daň z příjmů fyzických osob z podnikání		100	0	0	0	
	Daň z příjmu právnických osob		20	0	0	80	
2001	Daň z přidané hodnoty		20,59	0	0	79,41	velikostní kategorie, skutečný počet obyvatel obce
	Daň z příjmu fyzických osob		20,59	0	0	79,41	
	Daň z příjmu fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti		30	0	0	70	
	Daň z příjmů právnických osob bez daně placené samotnými obcemi		100	0	0	0	
2002-2007	Daň z přidané hodnoty		20,59	0	3,1	76,31	velikostní kategorie, skutečný počet obyvatel obce
	Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti		21,4+1,5	0	3,1	74,81	
	Daň z příjmů fyzických osob vybraná srážkou		20,59	0	3,1	76,31	
	Daň z podnikání fyzických osob		30	0	0	10	
	Daň z podnikání fyzických osob		60/20,59	0	60/3,1	60/76,31	
2008-2012	Daň z přidané hodnoty		21,4	0	8,92	69,68	velikostní kategorie, rozloha obce, prostý počet obyvatel, přepočítaný počet obyvatel
	Daň z příjmů fyzických osob vybraná srážkou		21,4	0	8,92	69,68	
	Daň z příjmu fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti, podle bydliště		30	0	0	10	
	Daň z příjmu fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti		60/21,4	0	60/8,92	60/69,68	
	Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti		21,4+1,5	0	68,18	8,92	
	Daň z příjmů právnických osob bez daně placené samotnými obcemi		21,4	0	8,92	69,68	
2013-2015	Daň z přidané hodnoty		20,83	0	7,86	71,31	velikostní kategorie, rozloha obce, prostý počet obyvatel, přepočítaný počet obyvatel, počet dětí a žáků navštěvujících školu zřízenou obcí
	Daň z příjmů fyzických osob vybraná srážkou		23,58	0	8,92	67,5	
	Daň z příjmu fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti, podle bydliště		30	0	0	10	
	Daň z příjmu fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti		60/23,58	0	60/67,50	60/8,92	
	Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti		22,87+1,5	0	8,65	66,98	
	Daň z příjmů právnických osob bez daně placené samotnými obcemi		23,58	0	8,92	67,5	
2016	Daň z přidané hodnoty		20,83	0	8,92	70,25	velikostní kategorie, rozloha obce, prostý počet obyvatel, přepočítaný počet obyvatel, počet dětí a žáků navštěvujících školu zřízenou obcí
	Daň z příjmů fyzických osob vybraná srážkou		23,58+1,5	0	8,92	67,5	
	Daň z příjmu fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti, podle bydliště		30	0	0	10	
	Daň z příjmu fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti		60/23,58	0	60/8,92	60/67,50	
	Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti		23,58+1,5	0	8,92	66	
	Daň z příjmů právnických osob bez daně placené samotnými obcemi		23,58	0	8,92	67,5	
2017	Daň z přidané hodnoty		21,4	0	8,92	69,68	velikostní kategorie, rozloha obce, prostý počet obyvatel, přepočítaný počet obyvatel, počet dětí a žáků navštěvujících školu zřízenou obcí
	Daň z příjmů fyzických osob vybraná srážkou		23,58	0	8,92	67,5	
	Daň z příjmu fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti, podle bydliště		30	0	0	40	
	Daň z příjmu fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti		60/23,58	0	60/8,92	60/67,50	
	Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti		23,58+1,5	0	8,92	66	
	Daň z příjmů právnických osob bez daně placené samotnými obcemi		23,58	0	8,92	67,5	
2018 ?	Daň z přidané hodnoty		23,58	0	8,92	69,68	velikostní kategorie, rozloha obce, prostý počet obyvatel, přepočítaný počet obyvatel, počet dětí a žáků navštěvujících školu zřízenou obcí
	Daň z příjmů fyzických osob vybraná srážkou		23,58	0	8,92	67,5	
	Daň z příjmu fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti, podle bydliště		60/23,58	0	0	40	
	Daň z příjmu fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti		30	0	60/8,92	60/67,50	
	Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti		23,58	0	8,92	66	
	Daň z příjmů právnických osob bez daně placené samotnými obcemi		23,58	0	8,92	67,5	
1993-2017	Daň z nemovitosti		100	0	0	0	
1993-2017	Daň právnických osob placená obcemi		100	0	0	0	

Pramen: Finanční správa, Rozpočtové určení daní, vlastní zpracování

Příloha č. 2 - Vývoj novel zákona č. 338/1992 Sb. o dani z nemovitých věcí

	k 31. 8. 2001		k 31. 12. 2009		k 31. 12. 2013
Pozemky					
základ daně	Kč/m ²	sazba daně	Kč/m ²	sazba daně	sazby daně
orná půda, chmelnice, vinice, zahrady, ovocné sady, louky, pastviny		0,75%		0,75%	
hospodářské lesy, rybníky s intenzivních a průmyslovým chovem ryb	3,8	0,25%		0,25%	
ostatní					
zastavěné plochy a nádvoří		0,1 Kč/m ²		0,1 Kč/m ²	
stavební pozemky		1 Kč/m ²		6 Kč/m ²	
ostatní		0,1 Kč/m ²		0,1 Kč/m ²	
zpevněné plochy pozemků k podnikání					
zpevněné plochy - zemědělská prvovýroba, lesní a vodní hospodářství					1 Kč/m ²
průmysl, stavebnictví, doprava, energetika, ostatní zemědělská a podnikatelská činnost					5 Kč/m ²
stavební pozemky					2 Kč/m ²
ostatní plochy					0,2 Kč/m ²
zastavěné plochy a nádvoří					0,2 Kč/m ²
<i>sazby daně - koeficient obyvatel</i>	<i>Koeficient</i>		<i>koeficient</i>		<i>koeficient</i>
	do 300	0,3			
	nad 300 do 600	0,6			
	nad 600 do 1 000	1	do 1000	1	1
	nad 1 000 do 6 000	1,4	nad 1000 do 6 000	1,4	1,4
	nad 6 000 do 10 000	1,6	nad 6 000 do 10 000	1,6	1,6
	nad 10 000 do 25 000	2	nad 10 000 do 25 000	2	2
	nad 25 000 do 50 000	2,5	nad 25 000 do 50 000	2,5	2,5
	nad 50000 a Františkovy Lázně, Luhačovice, Mariánské Lázně, Poděbrady	3,5	nad 50 000 a Františkovy Lázně, Luhačovice, Mariánské Lázně, Poděbrady	3,5	3,5
	Praha	4,5	Praha	4,5	4,5
	možnost zvýšit o 1 kategorii nebo snížit o 3, koeficient 4,5 zvýšit na 5		možnost zvýšit o 1 kategorii nebo snížit o 3, koeficient 4,5 zvýšit na 5		možnost zvýšit o 1 kategorii nebo snížit o 3, koeficient 4,5 zvýšit na 5
Stavby					
základ daně -	1,2	1,2	1,2		1,2

koeficient				
pokud je součástí jednotky pozemek přesahující zastavěnou plochu nebo je s jednotkou používán pozemek ve spoluvlastnictví všech vlastníků jednotek v domě				
obytné domy + příslušenství nad 16m ²	1,2	1 Kč/m ²	1 Kč/m ²	2 Kč/m ²
individuální rekreace, mimo garáže	1,2	3 Kč/m ²	3 Kč/m ²	6 Kč/m ²
doplňkové funkce k rekreaci	1,2	1 Kč/m ²	1 Kč/m ²	2 Kč/m ²
samostatné garáže, nebytové prostory	1,2	4 Kč/m ²	4 Kč/m ²	8 Kč/m ²
<i>podnikatelská činnost</i>	1,2			
zemědělská prvovýroba, lesní, vodní hospodářství - zastavěná plocha	1,2	1 Kč/m ²	1 Kč/m ²	2 Kč/m ²
průmysl, stavebnictví, doprava, energetika, ostatní zemědělská výroba - zastavěná plocha	1,2	5 Kč/m ²	5 Kč/m ²	10 Kč/m ²
ostatní podnikatelská činnost	1,2	10 Kč/m ²	10 Kč/m ²	11 Kč/m ²
ostatní stavby	1,2	3 Kč/m ²	3 Kč/m ²	6 Kč/m ²
byty a samostatně stojící nebytové prostory	1,2	1 Kč/m ²	1 Kč/m ²	2 Kč/m ²
	zvýšení 0,75 Kč/m ² za každé nadzemní podlaží		zvýšení 0,75 Kč/m ² za každé nadzemní podlaží	zvýšení 0,75 Kč/m ² za každé nadzemní podlaží
místní koeficient			ve výši 2,3,4,5,	ve výši 2,3,4,5,

Pramen: ASPI, zákon č. 338/1992 Sb., České národní rady, o dani z nemovitostí, vlastní zpracování

Příloha č. 3 - Daně z nemovitých věcí ve vybraných městech SR

(v €)

Nové Zámky	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
celkem vybráno	1 581 873	1 605 829	2 038 339	2 132 743	2 134 804	2 142 401	2 146 233	
předpis rozpočtu	1 380 783	1 380 783	1 665 600	1 701 483	1 940 000	2 040 000	2 110 000	2 020 000
plnění	115%	116%	122%	125%	110%	105%	102%	
z pozemků	291 020	282 005	325 073	335 200	337 686	342 554	356 413	
ze staveb	1 183 338	1 213 408	1 573 169	1 656 503	1 656 475	1 656 615	1 650 707	
z bytů a nebyt. prostor	107 514	110 416	140 097	141 040	140 643	143 232	139 113	
Zvolen	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
celkem vybráno	2 055 177	2 051 397	2 341 633	2 516 836	2 676 901	2 688 033	2 718 182	
předpis rozpočtu	1 962 593	1 992 836	2 312 757	2 385 913	2 452 235	2 470 734	2 583 515	2 649 000
plnění	105%	103%	101%	105%	109%	109%	105%	
počet plátců daně	16 903	17 027	17 260	17 153	17 351	16 798	16 793	
FO	16 263	16 540	16 765	16 615	16 808	16 212	16 200	
PO	640	487	495	538	543	586	593	
Prievidza	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
celkem vybráno	1 689 462	1 778 782	2 228 441	2 140 396	2 155 678	2 126 361	2 196 644	
předpis rozpočtu	1 669 100	1 739 433	2 136 879	2 141 000	2 201 000	2 142 000	2 118 500	2 192 100
plnění	101%	102%	104%	100%	98%	99%	104%	
počet plátců daně	17 475	17 687	17 786	17 989	18 204	18 414	18 414	
FO	17 019	17 225	17 305	17 503	17 704	17 906	17 906	
PO	456	462	481	486	500	508	508	
Poprad	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
celkem vybráno	2 642 217	2 696 329	2 727 563	2 762 606	2 774 818	2 804 533	2 856 180	
předpis rozpočtu	2 561 000	2 617 000	2 620 000	2 720 000	2 720 000	2 750 000	2 790 000	2 800 000
plnění	103%	103%	104%	104%	102%	102%	102%	
Trenčín	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
celkem vybráno	4 401 114	4 501 554	5 255 208	5 385 601	5 396 682	5 781 010	5 592 471	
předpis rozpočtu	4 350 000	4 320 000	5 300 000	5 400 000	5 400 000	5 450 000	5 450 000	5 550 000
plnění	101%	104%	99%	100%	100%	106%	103%	

Pramen: Závěrečné účty a schválený rozpočet na rok 2017 uvedených obcí, vlastní zpracování

Příloha č. 4 - Vývoj VZN ve městě Nové Zámky

	5/2003– 1.1.2004	9/2004 - 1.1.2005	10/2006- 1.1.2006	5/2008- 1.1.2009	4/2011- 1.1.2011	5/2012- 1.1.2013	4/2014 - 1.1.2015
Daň z pozemků							
orná půda, chmelnice, vinice, ovocné sady	26,29 Sk/m ²	26,29 Sk/m ²		0,8726 €/m ²			
	0,75% základu daně	0,25%			0,30%		0,40%
travnaté porosty	4,11 Sk/m ²			0,1364 €/m ²			
	0,25 % základu daně				0,30%		0,40%
zahrady	základní sazba daně 0,15 Sk/m ²	0,56 Sk/m ²		4,64 €/m ²			
	schválený koeficient 3,5						
	roční sazba 0,52 Sk/m ²	0,4 Sk/m ²	0,45%		0,50%		
lesní pozemky	0,25% základu daně				0,30%		0,40%
rybníky s chovem ryb a ostatní hospodářsky využívané vodní plochy	0,25% základu daně						
zastavěné plochy a nádvoří	základní sazba daně 0,15 Sk/m ²	0,56 Sk/m ²		4,64 €/m ²			
	schválený koeficient 3,5						
	roční sazba 0,52 Sk/m ²	0,40%			0,50%		
stavební pozemky	základní sazba daně 2,0 Sk/m ²	7 Sk/m ²		46,47 €/m ²			
	schválený koeficient 3,5						
	roční sazba 7,0 Sk/m ²	0,50%					
ostatní plochy v zastavěných částech města	základní sazba daně 1,5 Sk/m ²	0,56 Sk/m ²		4,64 €/m ²			
	schválený koeficient 3,5						
	roční sazba 0,52 Sk/m ²	0,40%			0,50%		
ostatní plochy mimo zastavěné části města	základní sazba daně 0,10 Sk/m ²						

Daň ze staveb						
stavby na bydlení - rodinné domy, bytové domy, usedlosti	základní sazba daně 1,25 Sk/m ²					
	schválený koeficient 3,5					
	roční sazba 4,37 Sk/m ²	3,50 Sk/m ²	4 Sk/m ²	0,132 €/m ²	0,17 €/m ²	0,235 €/m ²
stavby pro zemědělskou produkci, skleníky, zemědělské sklady, stavby pro vodní hospodářství	základní sazba daně 1,0 Sk/m ²					
	schválený koeficient 3,5					
	roční sazba 3,50 Sk/m ²	3,50 Sk/m ²	5 Sk/m ²	0,165 €/m ²	0,2 €/m ²	
stavby pro rekreaci, zahrádkářské chaty a chatky	základní sazba daně 3,0 Sk/m ²					
	schválený koeficient 3,5					
	roční sazba 10,5 Sk/m ²	10,5 Sk/m ²	11 Sk/m ²	0,365 €/m ²	0,5 €/m ²	
samostatně stojící garáže, hromadné garáže, stavby postavené za účelem garážování	základní sazba daně 5,0 Sk/m ²					
	schválený koeficient 3,5					
	roční sazba 17,50 Sk/m ²	17,50 Sk/m ²	18 Sk/m ²	0,597 €/m ²	0,7 €/m ²	1,48 €/m ²
průmyslové stavby, mimo staveb na skladování a admin.	základní sazba daně 6,25 Sk/m ²					
	schválený koeficient 3,5					
	roční sazba 21,87 Sk/m ²	22 Sk/m ²	33 Sk/m ²	1,0985 €/Sk	1,35 €/m ²	
stavby pro ostatní podnikatelskou činnost, skladování, admin.	základní sazba daně 12,50 Sk/m ²					
	schválený koeficient 3,5					
	roční sazba 43,75 Sk/m ²	44 Sk/m ²	55 Sk/m ²	1,825 €/m ²	2,35 €/m ²	
ostatní stavby	základní sazba daně 4,00 Sk/m ²					
	schválený koeficient 3,5					
	roční sazba 14,00 Sk/m ²	14 Sk/m ²	15 Sk/m ²	0,497 €/m ²	0,65 €/m ²	0,79 €/m ²

	základní roční sazba se zvyšuje o 0,75 Sk/m ² za každé další podlaží	základní roční sazba se zvyšuje o 2 Sk/m ² za každé další podlaží	základní roční sazba se zvyšuje o 0,06 €/m ² za každé další podlaží	základní roční sazba se zvyšuje o 0,10 €/m ² za každé další podlaží	
	vypočítávaná daň se zvyšuje o 10 Sk/m ² podlahové plochy využívané pro podnikání, zásobování, skladování, administrativu u pronájem, mimo zemědělské prvovýroby				
Daň z bytů					
	základní sazba daně 1,00 Sk/m ²	roční sazba 3,5 Sk/m ²	4 Sk/m ²	0,132 €/m ²	0,17 €/m ²
	schválený koeficient 3,5				
	vypočítávaná daň se zvyšuje o 10 Sk/m ² podlahové plochy využívané pro podnikání, zásobování, skladování, administrativu, pronájem	roční sazby z nebytových prostor je 15 Sk/m ²	roční sazby z nebytových prostor je 0,497 €/m ²	roční sazby z nebytových prostor je 0,65 €/m ²	roční sazby z nebytových prostor je 0,95 €/m ²

Pramen: *Nové Zámky, oficiálne stránky mesta*, <http://www.novezamky.sk/>, vlastní zpracování, [cit. 14. 9. 2017]

Příloha č. 5 - Vývoj VZN ve městě Poprad

		6/2012-1.1.2013	
Daň z pozemků		€/m ²	%
orná půda, chmelnice, vinice, ovocné sady, travnaté porosty			0,50
	Poprad	0,2144	
	Matejovce	0,1726	
	Spišská Sobota	0,1965	
	Stráže pod Tatrami	0,1931	
	Veľká	0,157	
travnaté porosty			
	Poprad	0,0507	
	Matejovce	0,0521	
	Spišská Sobota	0,059	
	Stráže pod Tatrami	0,0175	
	Veľká	0,0424	
zahrady, zastavěné plochy a nádvoří		4,64	
lesní pozemky, rybníky s chovem ryb a ostatní hospodářsky využívané vodní plochy, ostatní plochy		0,06	
stavební pozemky		46,47	
Daň ze staveb			
stavby na bydlení - rodinné domy, bytové domy, usedlosti		0,165	
stavby pro zemědělskou produkci, skleníky, zemědělské sklady, stavby pro vodní hospodářství		0,165	
stavby pro rekreaci, zahrádkářské chaty a chatky		0,497	
samostatně stojící garáže, hromadné garáže, stavby postavené za účelem garážování		0,995	
průmyslové stavby, mimo staveb na skladování a administrativu		2,157	
stavby pro ostatní podnikatelskou činnost, skladování, administrativu		3,153	
ostatní stavby		0,497	
		základní roční sazba se zvyšuje o 0,10 €/m ² za každé další podlaží	
Daň z bytů			
byty		0,165	
nebytové v bytovém domě - garáže		0,995	
nebytové v bytovém domě - podnikání		3,153	

Pramen: *Poprad, oficiálne stránky mesta*, <http://www.poprad.sk/>, [cit. 14. 9. 2017]

Příloha č. 6 - Vývoj VZN ve městě Prievidza

	2010			2012		2013		2016		
	katastr. území	€/m ²	%	€/m ²	%	€/m ²	%	€/m ²	%	
Daň z pozemků orná půda, chmelnice, vinice, ovocné sady	Prievidza	0,4192	0,41	0,4192	0,50	0,4192	0,50	0,4192	0,50	
	Hradec	0,1951		0,1951		0,1951		0,1951		
	Malá Lehöta	0,3468		0,3468		0,3468		0,3468		
	Velká Lehöta	0,2559		0,2559		0,2559		0,2559		
travnaté porosty	Prievidza	0,0614	0,27	0,0614	0,50	0,0614	0,60	0,0614	0,60	
	Hradec	0,0408		0,0408		0,0408		0,0408		
	Malá Lehöta	0,0245		0,0245		0,0245		0,0245		
	Velká Lehöta	0,0448		0,0448		0,0448		0,0448		
zahrady		4,64	0,56	4,64	0,60	4,64	0,60	4,64	0,60	
lesní pozemky		0,1609	0,27	0,1609	1,20	0,1609	1,20	0,1609	1,20	
rybníky s chovem ryb a ostatní hospodářsky využívané vodní plochy		0,1609	0,27	0,1609	1,20	0,1609	1,20	0,1609	1,20	
zastavěné plochy a nádvoří		4,64	0,56	4,64	0,60	4,64	0,60	4,64	0,60	
stavební pozemky		46,47	0,50	46,47	0,50	46,47	0,50	46,47	0,60	
ostatní plochy v zastavěných částech města		4,64	0,56	4,64	0,60	4,64	0,60	4,64	0,60	
Daň ze staveb										
stavby na bydlení- rodinné domy, bytové domy, usedlosti		0,20		0,22		0,22		0,22		
stavby pro zemědělskou produkci, skleník, zemědělské sklady, stavby pro vodní hospodářství		0,17		0,22		0,22		0,22		
stavby pro rekreaci, zahrádkářské chaty a chatky		0,40		0,40		0,40		0,40		
samostatně stojící garáže, hromadné garáže, stavby postavené za účelem garážování		0,50		0,75		0,75		0,75		
průmyslové stavby, mimo staveb na skladování a administrativu		1,50		2,20		2,20		2,20		
stavby pro ostatní podnikatelskou činnost, skladování, administrativu		2,66		2,95		2,95		2,95		
ostatní stavby		0,70		0,80		0,80		0,80		
	základní roční sazba se zvyšuje o 0,04 €/m ² za každé další podlaží			základní roční sazba se zvyšuje o 0,10 €/m ² za každé další podlaží						
Daň z bytů	byty	0,20		0,26		0,26		0,26		
	nebytové v bytovém domě	1,66		2,00		2,00		2,00		
	nebytové v bytovém domě - garáže	0,50		0,75		0,75		0,75		

Pramen: Prievidza, oficiálne stránky města, <http://www.prievidza.sk/>, [cit. 14. 9. 2017]

Příloha č. 7 - Vývoj VZN ve městě Trenčín

Daň z pozemků		14/2013-1. 1. 2014	
		€/m ²	%
orná půda, chmelnice, vinice, ovocné sady	Hanzlíková	0,3664	0,78
	Istebník	0,2459	
	Kubrá	0,4577	
	Kubrica	0,4577	
	Opatová	0,3415	
	Orechové	0,2838	
	Trenčianske Biskupice	0,7266	
	Trenčín	0,4109	
	Záblatie	0,6323	
	Zlatovce	0,5530	
travnaté porosty	Hanzlíková	0,0441	0,78
	Istebník	0,0166	
	Kubrá	0,0428	
	Kubrica	0,0425	
	Opatová	0,0926	
	Orechové	0,0235	
	Trenčianske Biskupice	0,1022	
	Trenčín	0,0322	
	Záblatie	0,0252	
	Zlatovce	0,0202	
zahrady, zastavěné plochy a nádvoří		5,31	0,78
lesní pozemky, rybníky s chovem ryb a ostatní hospodářsky využívané vodní plochy, ostatní plochy		znalecký posudek	0,78
	Hanzlíková	0,6300	
	Istebník	0,0766	
	Kubrá	0,0720	
	Kubrica	0,0856	
	Opatová	0,1188	
	Orechové	0,0780	
	Záblatie	0,0783	
Zlatovce	0,0736		
stavební pozemky		53,11	0,84
Daň ze staveb			
stavby na bydlení - rodinné domy, bytové domy, usedlosti		0,290	
stavby pro zemědělskou produkci, skleníky, zemědělské sklady, stavby pro vodní hospodářství		0,365	
stavby pro rekreaci, zahrádkářské chaty a chatky		0,646	
samostatně stojící garáže, hromadné garáže, stavby postavené za účelem garážování		1,096	
průmyslové stavby, mimo staveb na skladování a administrativu		3,286	
stavby pro ostatní podnikatelskou činnost, skladování, administrativu		3,286	
ostatní stavby		3,286	
	základní roční sazba se zvyšuje o 0,10 Eur/m ² za každé další podlaží		

Daň z bytů			
byty		0,290	
nebytové v bytovém domě - garáže		1,096	
nebytové v bytovém domě - ostatní		3,286	

Pramen: *Trenčín, oficiálne stránky mesta*, <http://www.trencin.sk/>, [cit. 14. 9. 2017]

Příloha č. 8 - Vývoj VZN ve městě Zvolen

	147/2012 - 1.1.2013		153/2013 - 1.1.2014	
Daň z pozemků	katastr. území	€/m ²	katastr. území	€/m ²
trvale travnaté porosty	Zvolen	0,0531	Zvolen	0,0531
	Mőt'ová	0,0308	Mőt'ová	0,0308
	Zolná	0,0644	Zolná	0,0644
	Lukové	0,0481	Lukové	0,0481
	Kráľové	0,0229	Kráľové	0,0229
	sazba daně	0,42%	sazba daně	0,42%
orná půda, chmelnice, vinice, ovocné sady	Zvolen	0,2502	Zvolen	0,2502
	Mőt'ová	0,2708	Mőt'ová	0,2708
	Zolná	0,3010	Zolná	0,3010
	Lukové	0,2595	Lukové	0,2595
	Kráľové	0,1316	Kráľové	0,1316
	sazba daně	0,42%	sazba daně	0,42%
zahrady		4,64		4,64
	I. zóna	0,66%	I. zóna	0,66%
	II. zóna	0,52%	II. zóna	0,52%
	III. zóna	0,50%	III. zóna	0,50%
zastavěné plochy a nádvoří		4,64		4,64
	I. zóna	0,66%	I. zóna	0,66%
	II. zóna	0,52%	II. zóna	0,52%
	III. zóna	0,50%	III. zóna	0,50%
lesní pozemky, rybníky s chovem ryb a ostatní hospodářsky využívané vodní		0,0664		0,0664
	sazba daně	0,42%	sazba daně	0,42%
stavební pozemky		46,47		46,47
	I. zóna	0,70%	I. zóna	0,70%
	II. zóna	0,60%	II. zóna	0,60%
	III. zóna	0,50%	III. zóna	0,50%
Daň ze staveb				
stavby na bydlení- rodinné domy, bytové domy, usedlosti	I. zóna	0,255	I. zóna	0,370
	II. zóna	0,219	II. zóna	0,330
	III. zóna	0,190	III. zóna	0,287
stavby pro zemědělskou produkci, skleníky, zemědělské sklady, stavby pro vodní hospodářství	I. zóna	0,255	I. zóna	0,370
	II. zóna	0,219	II. zóna	0,330
	III. zóna	0,190	III. zóna	0,287
stavby pro rekreaci, zahrádkářské chaty a chatky	I. zóna	0,255	I. zóna	0,693
	II. zóna	0,219	II. zóna	0,657
	III. zóna	0,190	III. zóna	0,620
samostatně stojící garáže, hromadné garáže, stavby postavené za účelem garážování	I. zóna	0,986	I. zóna	0,986
	II. zóna	0,949	II. zóna	0,949
	III. zóna	0,912	III. zóna	0,912
průmyslové stavby, mimo staveb na skladování a administrativu	I. zóna	2,857	I. zóna	2,857
	II. zóna	2,822	II. zóna	2,822
	III. zóna	2,788	III. zóna	2,788
stavby pro ostatní podnikatelskou činnost, skladování, administrativu	I. zóna	2,857	I. zóna	2,857
	II. zóna	2,822	II. zóna	2,822
	III. zóna	2,788	III. zóna	2,788

ostatní stavby	I. zóna	0,912	I. zóna	0,912
	II. zóna	0,876	II. zóna	0,876
	III. zóna	0,839	III. zóna	0,839
základní roční sazba se zvyšuje o 0,08 € za každé další podlaží				
Daň z bytů	podlahová plocha		podlahová plocha bytu	
	I. zóna	0,222	I. zóna	0,355
	II. zóna	0,180	II. zóna	0,288
	III. zóna	0,140	III. zóna	0,222
	podlahová plocha		podlahová plocha	
	I. zóna	0,475	I. zóna	0,475
	II. zóna	0,438	II. zóna	0,438
	III. zóna	0,402	III. zóna	0,402

Pramen: Zvolen, oficiálne stránky mesta, <http://www.zvolen.sk/>, [14. 9. 2017]

Příloha č. 9 - Podklady k výpočtům závěrečné komparace obcí v České republice

Celkové reálné daňové příjmy (v tis. Kč)

	2 010	2 011	2 012	2 013	2 014	2 015	2 016
Česká Lípa	433 131	406 989	401 754	449 302	465 090	489 152	530 803
Frydek-Místek	682 664	660 206	682 732	751 858	782 269	791 427	812 757
Chomutov	538 624	578 993	566 405	623 034	655 468	634 423	673 516
Jihlava	611 622	595 641	626 978	663 229	698 715	711 828	742 197
Karlovy Vary	644 108	654 059	673 671	765 845	747 920	749 598	802 725
Karviná	803 583	683 315	663 397	700 625	709 585	728 279	797 460
Mladá Boleslav	526 464	497 703	584 614	618 909	634 462	703 792	789 725
Přerov	512 522	497 590	525 053	556 201	592 103	600 890	636 426
Příbram	359 742	352 819	356 702	402 851	409 859	424 053	492 579
Tábor	444 274	424 666	447 567	475 235	493 205	495 065	525 394
průměr za zvolené období	555 673	535 198	552 887	600 709	618 868	632 851	680 358
průměr za zvolené období ve všech vybraných obcích							596 649

Reálný daňový příjem daní z nemovitých věcí (v tis. Kč)

	2 010	2 011	2 012	2 013	2 014	2 015	2 016
Česká Lípa	37 604	37 105	38 278	36 940	40 398	43 119	41 709
Frydek-Místek	23 305	24 017	31 255	61 669	62 923	63 587	65 519
Chomutov	29 613	34 927	37 265	63 323	69 421	65 289	70 282
Jihlava	39 446	42 649	45 451	45 568	46 617	47 099	47 157
Karlovy Vary	69 545	70 795	74 954	73 020	74 061	76 257	77 645
Karviná	29 020	20 011	30 593	30 380	28 891	28 834	53 935
Mladá Boleslav	36 201	37 149	81 814	81 968	80 809	85 177	143 176
Přerov	33 217	24 517	34 029	33 741	35 760	35 780	36 551
Příbram	15 831	15 664	17 668	17 403	17 171	17 552	34 993
Tábor	35 174	36 659	37 004	40 954	38 357	39 364	39 574
průměr za zvolené období	34 896	34 349	42 831	48 497	49 441	50 206	61 054
průměr za zvolené období ve všech vybraných obcích							45 896

Podíl daní z nemovitých věcí na celkových daňových příjmech (v %)

	2 010	2 011	2 012	2 013	2 014	2 015	2 016
Česká Lípa	8,7	9,1	9,5	8,2	8,7	8,8	7,9
Frydek-Místek	3,4	3,6	4,6	8,2	8	8	8,1
Chomutov	5,5	6	6,6	10,2	10,6	10,3	10,4
Jihlava	6,4	7,2	7,2	6,9	6,7	6,6	6,4
Karlovy Vary	10,8	10,8	11,1	9,5	9,9	10,2	9,7
Karviná	3,6	2,9	4,6	4,3	4,1	4	6,8
Mladá Boleslav	6,9	7,5	14	13,2	12,7	12,1	18,1
Přerov	6,5	4,9	6,5	6,1	6	6	5,7
Příbram	4,4	4,4	5	4,3	4,2	4,1	7,1
Tábor	7,9	8,6	8,3	8,6	7,8	8	7,5
průměr za zvolené období	6,4	6,5	7,7	8	7,9	7,8	8,8
průměr za zvolené období ve všech vybraných obcích							7,6

Plánovaný daňový příjem daní z nemovitých věcí (v tis. Kč)

	2 010	2 011	2 012	2 013	2 014	2 015	2 016
Česká Lípa	35 000	37 000	37 000	37 000	37 000	37 000	37 000
Frydek-Místek	22 500	23 300	29 000	62 000	62 000	62 000	63 000
Chomutov	44 000	32 000	32 160	60 000	60 000	63 300	65 000
Jihlava	50 000	50 000	45 000	42 000	45 000	45 000	45 000
Karlovy Vary	71 500	72 000	72 000	72 000	72 000	72 000	75 000
Karviná	27 000	19 000	27 000	29 000	29 000	29 000	56 000
Mladá Boleslav	36 200	37 100	81 300	81 800	80 600	81 800	135 800
Přerov	36 000	27 600	34 000	33 900	34 500	34 300	34 300
Příbram	17 500	15 800	15 600	17 500	17 300	17 400	34 000
Tábor	34 500	35 000	36 000	36 650	37 000	40 954	39 500
průměr za zvolené období	37 420	34 880	40 906	47 185	47 440	48 275	58 460
průměr za zvolené období ve všech vybraných obcích							44 938

Podíl reálného příjmu daní z nemovitých věcí s plánovaným příjmem daní z nemovitých věcí (v %)

	2 010	2 011	2 012	2 013	2 014	2 015	2 016
Česká Lípa	107,4	100,3	103,5	99,8	109,2	116,5	112,7
Frydek-Místek	103,6	103,1	107,8	99,5	101,5	102,6	104,1
Chomutov	67,3	109,1	115,9	105,5	115,7	103,1	108,1
Jihlava	78,9	85,3	101	108,5	103,6	104,7	104,8
Karlovy Vary	97,3	98,3	104,1	101,4	102,9	105,9	103,5
Karviná	107,5	105,3	113,3	104,8	99,6	99,4	96,3
Mladá Boleslav	99,9	100,1	100,6	100,2	100,3	104,1	105,4
Přerov	92,3	88,8	100,1	99,5	103,7	104,3	106,6
Příbram	90,5	99,1	113,3	99,4	99,3	100,9	102,9
Tábor	101,2	104,7	102,8	111,7	103,7	96,1	100,2
průměr za zvolené období	94,7	99,4	106,2	102,3	103,9	103,8	104,5
průměr za zvolené období ve všech vybraných obcích							102,2

Podíl objemu reálně přijatých daní z nemovitých věcí na jednoho občan (v Kč)

	2010	2011	2 012	2 013	2 014	2 015	2 016
Mladá Boleslav	809,0	839,5	1 849,8	1 851,5	1 825,3	1 922,0	3 239,3
Karlovy Vary	1 355,1	1 399,3	1 493,9	1 464,4	1 485,3	1 531,8	1 574,1
Chomutov	594,7	705,0	757,6	1 287,4	1 411,4	1 334,8	1 442,9
Frydek-Místek	397,8	415,9	543,3	1 079,4	1 101,3	1 116,6	1 151,9
Tábor	991,3	1 044,5	1 056,5	1 174,9	1 100,4	1 133,9	1 142,4
Česká Lípa	986,9	998,3	1 035,7	1 003,7	1 097,6	1 167,2	1 122,5
Příbram	462,7	463,5	526,6	520,3	513,3	529,3	1 058,5
Karviná	468,5	340,1	528,9	534,4	508,2	515,0	977,7
Jihlava	770,1	841,7	898,3	902,2	922,9	932,3	929,9
Přerov	674,4	543,8	759,2	757,6	802,9	808,1	830,8
průměr za zvolené období	751,0	759,2	945,0	1 057,6	1 076,9	1 099,1	1 347,0
průměr za zvolené období ve všech vybraných obcích							1 005,1

Počet obyvatel sledovaných měst

	2 010	2 011	2 012	2 013	2 014	2 015	2 016
Česká Lípa	38 104	37 168	36 957	36 805	36 805	36 943	37 158
Frýdek-Místek	58 582	57 747	57 523	57 135	57 135	56 945	56 879
Chomutov	49 795	49 540	49 187	49 185	49 185	48 913	48 710
Jihlava	51 222	50 669	50 598	50 510	50 510	50 521	50 714
Karlovy Vary	51 320	50 594	50 172	49 864	49 864	49 781	49 326
Karviná	61 948	58 833	57 842	56 848	56 848	55 985	55 163
Mladá Boleslav	44 750	44 252	44 229	44 272	44 272	44 318	44 199
Přerov	49 254	45 082	44 824	44 538	44 538	44 278	43 994
Příbram	34 217	33 793	33 553	33 450	33 450	33 160	33 058
Tábor	35 484	35 096	35 024	34 858	34 858	34 716	34 641
průměr za zvolené období	47 468	46 277	45 991	45 747	45 747	45 556	45 384
	průměr za zvolené období ve všech vybraných obcích						46 024

Příloha č. 10 - Podklady k výpočtům závěrečné komparace obcí ve Slovenské republice

Celkové reálné daňové příjmy (v €)

	2 010	2 011	2 012	2 013	2 014	2 015	2 016
Nové Zámky	9 908 194	9 988 419	10 439 774	10 660 658	11 176 820	11 919 417	13 455 739
Poprad	15 572 759	17 817 909	18 468 444	18 002 537	18 535 493	20 323 106	22 484 214
Prievidza	12 417 104	14 232 080	14 283 322	14 244 390	14 600 051	15 983 596	17 591 623
Trenčín	16 689 815	18 881 201	19 862 730	20 560 837	21 389 938	23 571 978	25 701 604
Zvolen	11 135 960	12 787 031	13 611 664	13 805 418	14 838 006	16 176 469	17 755 548
průměr za zvolené období	13 144 766	14 741 328	15 333 187	15 454 768	16 108 062	17 594 913	19 397 746
průměr za zvolené období ve všech vybraných obcích							15 967 824
průměr za zvolené období ve všech vybraných obcích (v tis. Kč)							418 517

Reálný daňový příjem daní z nemovitých věcí (v €)

	2 010	2 011	2 012	2 013	2 014	2 015	2 016
Nové Zámky	1 581 873	1 605 829	2 038 339	2 132 743	2 134 804	2 142 401	2 146 233
Poprad	2 642 217	2 696 329	2 727 563	2 762 606	2 774 818	2 804 533	2 856 180
Prievidza	1 689 462	1 778 782	2 228 441	2 140 396	2 155 678	2 126 361	2 196 644
Trenčín	4 401 114	4 501 554	5 255 208	5 385 601	5 396 682	5 781 010	5 592 471
Zvolen	2 055 177	2 051 397	2 341 633	2 516 836	2 676 901	2 688 033	2 718 182
průměr za zvolené období	2 473 969	2 526 778	2 918 237	2 987 636	3 027 777	3 108 468	3 101 942
průměr za zvolené období ve všech vybraných obcích							2 877 829
průměr za zvolené období ve všech vybraných obcích (v tis. Kč)							75 428

Podíl daní z nemovitých věcí na celkových daňových příjmech (v %)

	2 010	2 011	2 012	2 013	2 014	2 015	2 016
Nové Zámky	16,0	16,1	19,5	20,0	19,1	18,0	16,0
Poprad	17,0	15,1	14,8	15,3	15,0	13,8	12,7
Prievidza	13,6	12,5	15,6	15,0	14,8	13,3	12,5
Trenčín	26,4	23,8	26,5	26,2	25,2	24,5	21,8
Zvolen	18,5	16,0	17,2	18,2	18,0	16,6	15,3
průměr za zvolené období	19,0	20,1	22,5	22,8	22,2	17,3	18,8
průměr za zvolené období ve všech vybraných obcích							20,4

Plánovaný daňový příjem daní z nemovitých věcí (v €)

	2 010	2 011	2 012	2 013	2 014	2 015	2 016
Nové Zámky	1 380 700	1 380 700	1 665 600	1 701 500	1 940 000	2 040 000	2 110 000
Poprad	2 561 000	2 617 000	2 620 000	2 720 000	2 720 000	2 750 000	2 790 000
Prievidza	1 669 100	1 739 433	2 136 879	2 141 000	2 201 000	2 142 000	2 118 500
Trenčín	4 350 000	4 320 000	5 300 000	5 400 000	5 400 000	5 450 000	5 450 000
Zvolen	1 962 600	1 992 800	2 312 800	2 385 900	2 452 200	2 470 700	2 583 500
průměr za zvolené období	2 384 680	2 409 987	2 807 056	2 869 680	2 942 640	2 970 540	3 010 400
průměr za zvolené období ve všech vybraných obcích							2 770 712
průměr za zvolené období ve všech vybraných obcích (v tis. Kč)							72 620

Podíl objemu reálně přijatých daní z nemovitých věcí na jednoho občana (v €)

	2 010	2 011	2 012	2 013	2 014	2 015	2 016
Nové Zámky	28,3	28,8	36,7	38,5	38,6	38,9	39,1
Poprad	50,6	51,8	52,6	53,5	54,1	54,7	56,7
Prievidza	39,1	41,1	51,4	49,4	50,0	49,4	51,2
Trenčín	88,0	90,9	106,4	110,5	112,1	121,9	118,9
Zvolen	51,8	51,8	59,5	64,2	68,7	69,8	70,6
průměr za zvolené období	51,6	52,9	61,3	63,2	64,7	66,9	67,3
průměr za zvolené období ve všech vybraných obcích							61,1
průměr za zvolené období ve všech vybraných obcích (v Kč)							1 602,3

Počet obyvatel sledovaných měst

	2 010	2 011	2 012	2 013	2 014	2 015	2 016
Nové Zámky	55 862	55 687	55 593	55 452	55 338	55 102	54 904
Poprad	52 264	52 046	51 825	51 638	51 283	51 235	50 416
Prievidza	43 245	43 318	43 338	43 321	43 107	43 043	42 875
Trenčín	49 996	49 521	49 384	48 754	48 134	47 409	47 034
Zvolen	39 646	39 585	39 373	39 219	38 941	38 524	38 486
průměr za zvolené období	48 203	48 031	47 903	47 677	47 361	47 063	46 743
průměr za zvolené období ve všech vybraných obcích							47 569

Příloha č. 11 - Závěrečné výpočty

Celkové reálné daňové příjmy			
Česká republika	596 649 tis. Kč	142,6%	
Slovenská republika	418 517 tis. Kč	70,1%	

Podíl daní z nemovitých věcí na celkových daňových příjmech			
Česká republika	7,6%	12,8%	
Slovenská republika	20,4%		

Reálný daňový příjem daní z nemovitých věcí			
Česká republika	45 896 tis. Kč	60,8%	
Slovenská republika	75 428 tis. Kč	164,3%	

Plánovaný daňový příjem daní z nemovitostí			
Česká republika	44 938 tis. Kč	61,9%	
Slovenská republika	72 620 tis. Kč	161,6%	

Podíl reálných příjmů daní z nemovitých věcí s plánovaným příjmem daní z nemovitých věcí			
Česká republika	102,2%	2,7%	
Slovenská republika	104,9%		

Podíl objemu reálně přijatých daní z nemovitých věcí na jednoho občana			
Česká republika	1 005,1 Kč	62,7%	
Slovenská republika	1 602,3 Kč	159,4%	

Seznam obrázků

Obrázek 1 - Pestoffův model národního hospodářství.....	15
Obrázek 2 - Dělení veřejné správy	17
Obrázek 3 - Uplatnění organizačních principů veřejné správy.....	20
Obrázek 4 – Optimální velikost společenství a veřejné služby	21
Obrázek 5 - Rozsah ztráty efektu.....	23
Obrázek 6 - Modely fiskálního federalismu	30
Obrázek 7 - Centralizovaný model	31
Obrázek 8 - Decentralizovaný model	31
Obrázek 9 - Kombinovaný model.....	32
Obrázek 10 - Soustava veřejných rozpočtů	34
Obrázek 11 - Běžný a kapitálový rozpočet - jejich vztah	35
Obrázek 12 - Vztah příjmů a výdajů.....	36
Obrázek 13 - Veřejné výdaje	39
Obrázek 14 - Veřejné výdaje	40
Obrázek 15 - Veřejné příjmy	40

Seznam tabulek

Tabulka 1 - DPFO - vývoj této sdílené daně ve SR.....	49
Tabulka 2 - Výše koeficientů podle velikosti obcí	51
Tabulka 3 - Vývoj místních koeficientů ve vybraných okresních městech s upraveným koeficientem.....	53
Tabulka 4 - Zjištění koeficientu pro výpočet upravené plochy jednotky	54
Tabulka 5 - Města Česká republika, vybraný vzorek	55
Tabulka 6 - Místní koeficienty.....	55
Tabulka 7 - Vývoj místních koeficientů u vybraných měst ČR	56
Tabulka 8 - Daně z nemovitých věcí ve městě Česká Lípa	57
Tabulka 9 - Vývoj počtu obyvatel města Česká Lípa.....	58
Tabulka 10 - Vývoj koeficientů u daně z nemovitých věcí v městě Frýdek	59
Tabulka 11 - Daně z nemovitých věcí ve městě Frýdek-Místek	59
Tabulka 12 - Daně z nemovitých věcí ve městě Chomutov	61
Tabulka 13 - Daně z nemovitých věcí ve městě Jihlava.....	62
Tabulka 14 - Daně z nemovitých věcí ve městě Karlovy Vary	64
Tabulka 15 - Daně z nemovitých věcí ve městě Karviná	65
Tabulka 16 - Vývoj koeficientů u daně z nemovitých věcí v městě Mladá Boleslav.....	51
Tabulka 17 - Daně z nemovitých věcí ve městě Mladá Boleslav	67
Tabulka 18 - Daně z nemovitých věcí ve městě Přerov	68
Tabulka 19 - Daně z nemovitých věcí ve městě Příbram	68
Tabulka 20 - Daně z nemovitých věcí ve městě Tábor.....	71
Tabulka 21 - Objem vybraných daní z nemovitých věcí ve sledovaných městech	73
Tabulka 22 – Vybraná města ČR seřazená podle výše výběru daně z nemovitých věcí na jednoho obyvatele	73
Tabulka 23 - Vývoj počtu obyvatel vybraných měst ve zvoleném období.....	75
Tabulka 24 - Příloha č. 1 k zákonu č. 582/2004 – vybraná města SR	75
Tabulka 25 - Města Slovenská republika, vybraný vzorek.....	80
Tabulka 26 - Příloha č. 2 k zákonu č. 582/2004	80
Tabulka 27 - Daně z nemovitých věcí ve městě Nové Zámky	81
Tabulka 28 - Daně z nemovitých věcí ve městě Poprad.....	82
Tabulka 29 - Daně z nemovitých věcí ve městě Prievidza.....	82
Tabulka 30 - Daně z nemovitých věcí ve městě Trenčín.....	85
Tabulka 31 – Daně z nemovitých věcí ve městě Zvolen	67

Tabulka 32 – Města SR seřazená podle výše předpisu daně z nemovitých věcí na jednoho obyvatele.....	87
Tabulka 33 – Města SR seřazená podle objemu předpisu daně z nemovitých věcí	88
Tabulka 34 – Vývoj počtu obyvatel vybraných měst SROV.	89

Seznam příloh

Příloha č. 1 - Vývoj RUD v letech 1993-2017 v České republice.....	104
Příloha č. 2 - Vývoj novel zákona č. 338/1992 Sb. o dani z nemovitých věcí	105
Příloha č. 3 - Objem daně z nemovitých věcí ve vybraných městech SR	107
Příloha č. 4 - Vývoj VZN ve městě Nové Zámky	108
Příloha č. 5 - Vývoj VZN ve městě Poprad	111
Příloha č. 6 - Vývoj VZN ve městě Prievidza	112
Příloha č. 7 - Vývoj VZN ve městě Trenčín	113
Příloha č. 8 - Vývoj VZN ve městě Zvolen	115
Příloha č. 9 - Podklady k výpočtům závěrečné komparace obcí v České republice.....	117
Příloha č. 10 - Podklady k výpočtům závěrečné komparace obcí ve Slovenské republice	120
Příloha č. 12 - Závěrečné výpočty.....	122

Seznam zkratk

DP - daňové příjmy

DNV - daně z nemovitých věcí

OVZ - obecně závazná vyhláška

VZN - všeobecně závazným nariadením

RUD - rozpočtové určení daní